ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

STEVILKA: 10 ● LETO: XXX

JESENICE, DNE 12. MARCA 1981

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Jože Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

Toda zveza socialistične mladine se ne sme razvijati kot nekakšen splošno politični predstavnik mladine v nekakšno posebno mladinsko politično stranko. Posebna vloga te mladinske zveze je, da v svojih vrstah zbira kar najširše množice ljudi kakor tudi njihove najrazličnejše organizacije, jih povezuje z drugimi organiziranimi socialističnimi silami, posebno v okviru socialistične zveze, vpliva na oblikovanje socialistične družbe in za uresničevanje potreb in interesov mladine. Njena vloga je, da organizira socialistično družbeno akcijo mladine in neguje njene težnje, da je v prvih vrstah boja za naprednejše in boljše. To pa bo mogoče samo tedaj, če se bodo komunisti tako kakor na drugih področjih družbenega življenja vztrajno bojevali za vodilno idejnopolitično vlogo zveze komunistov v kar najširših mladinskih množicah in še zlasti v zvezi socialistične mladine. S tako svojo dejavnostjo morajo komunisti kar najbolj intenzivno povezovati akcije mladine z neposrednimi in dolgoročnimi interesi delavskega razreda in socializma. Kajti v interesu delavskega razreda in njegovem boju za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov so vsebovani življenjski interesi mladega rodu.

Tovariš Tito na X kongresu ZKJ

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLIH DVEH MESECIH

V preteklih dveh mesecih so odbori za gospodarstvo na sedmih sejah obravnavali enajst predlogov tehničnih izboljšav in jih deset pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek, oziroma koristi znašajo 4.699.006,00 din, zato je 23 avtorjev prejelo 224.579,00 din posebnih nadomestil ali 4,78 % od inovacijskega dohodka.

TOZD VRATNI PODBOJI

Avtor **Viktor Žan** iz TOZD Remontne delavnice je z noži, ki se nanašajo na izum P 2449/77 »stružni noži za obdelavo umetnih mas«, izdelal tesnila za cilinder štance za štancanje odprtin za ključavnice pri vratnih podbojih.

TOZD ELEKTRODE

Avtorju **Viktorju Žanu** iz TOZD Remontne delavnice je bilo dodeljeno drugo posebno nadomestilo za izdelavo tesnilnih obročev za loputo, ki omogoča avtomatsko doziranje praška za pripravo mase plašča elektrod. Avtor je z izdelavo teh tesnilnih obročev omogočil popravilo starih loput, s čemer je odpadel uvoz kompletnih loput.

TOZD PROFILARNA

Avtorju **Sandiju Bertonclju** iz TOZD Profilarna je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za spremembo oblikovnih kolutov za oblikovno progo Rossi I. Avtor je z uvedbo te tehnične izboljšave odpravil problem vležajenih valjev, ki so potrebni za oblikovanje profilov na progi Rossi I. Sistem, ki se je uporabljal pred predelavo, to je prirobnica privijačena z vijaki, je imel dosti pomanjkljivosti. Vijaki so se pogosto lomili – trgali zaradi nateznih obremenitev. Zlomljeni deli vijakov, ki so ostali v oblikovnem kolutu so se težko izvijali. Koluti izdelani po sistemu, ki ga je predlagal avtor, nimajo teh pomanjkljivosti. Nova izvedba oblikovnih kolutov ima ležaje v posebni puši iz cementacijskega jekla.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Avtorju **Viktorju Žanu** iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno posebno nadomestilo za izdelavo tesnil za hidravlični cilinder za stisk čeljusti odvijalca Bronx linije. Ob okvari enega izmed dveh hidravličnih cilindrov se je izkazalo da rezervnih tesnil ni na zalogi. Avtor je takoj pristopil k rešitvi tega problema in izdelal tesnila, katerim je spremenil tudi tesnilne kote in s tem preprečil izpad proizvodnje.

TOZD JEKLARNA

Avtorjem **Frideriku Omanu, Francu Potokarju, Niku Tancar-**

Nadaljevanje na 2. strani

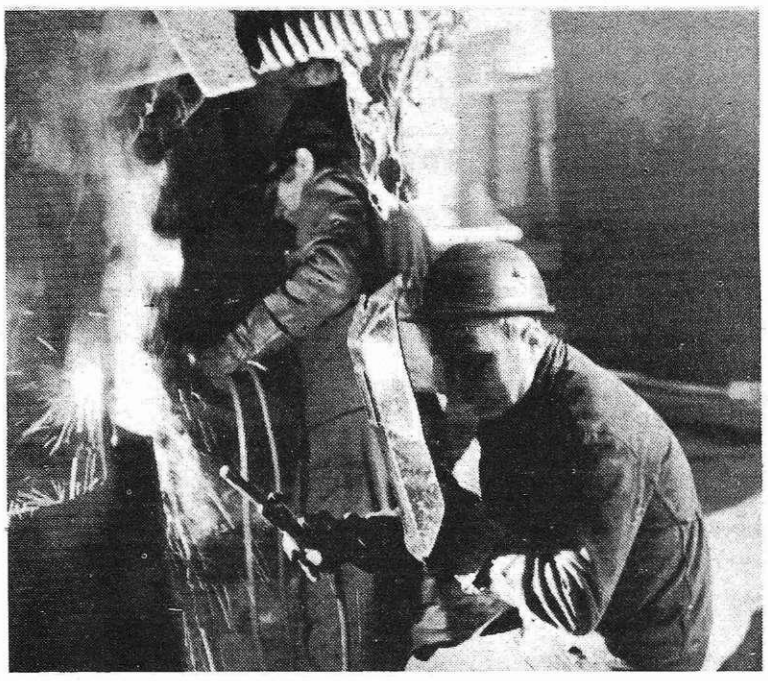

Sodelavca montažnega oddelka pri popravilu preboda plavža štev. 2, ki bi bila lahko mnogim za zgled (Foto S. Kokalj)

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V LETU 1980

V letu 1980 smo za pokrivanje vseh skupnih in splošnih potreb namenili 637.463,021 dinarjev, kar je 10 % več kot leto poprej. Pri tem smo iz osebnega dohodka prispevali 307.434.382 dinarjev, z doseženim dohodkom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti smo pokrili 194.777.855 dinarjev obveznosti, iz dosežene akumulacije oziroma lastnih sredstev pa smo namenili 135.250.784 dinarjev za razvoj gospodarske infrastrukture in za posojilo manj razvitim republikam.

Prispevki iz osebnega dohodka zaposlenih so se v primerjavi z letom 1979 povečali za 14 %. Prispevne stopnje se niso bistveno spremenile, nov je le dodatni prispevek solidarnosti za SR Črno goro, znatno več kot v preteklem letu je bo tudi davka za pogodbeno delo. Do takega porasta omenjenega davka je prišlo zaradi sprememb in dopolnitev zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki so začele veljati sredi leta 1979 in urejajo delo upokojencev kot pogodbeno delo.

Vseh prispevkov, ki jih pokrivamo z dohodkom in z lastnimi sredstvi pa je bilo v letu 1980 330 milijonov dinarjev, to je 6 % več kot preteklo leto. Od tega zajemajo prispevki za splošne družbene potrebe 76,7 milijona dinarjev in so glede na leto 1979 porasli le za 1 %. 27 % večji kot leta 1979 pa so bili prispevki za skupno potrošnjo na področju socialne varnosti, znašali so 104,9 milijona dinarjev. Najbolj je porasel prispevek

(Nadaljevanje na 7. strani)

VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC IN DRUŽBENE LASTNINE V OBČINI

Tako kot vsako leto, je tudi letos družbeni pravobranilec samoupravljanja občine Jesenice Albin Kobentar skupščini občine in družbenopolitičnim organizacijam predložil letno poročilo o obravnavanih zadevah v lanskem letu in o problematiki varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v občini Jesenice. Poročilo v nekoliko skrajšani obliki posredujemo tudi v našem glasilu.

Delo družbenega pravobranilca samoupravljanja je potekalo v letu 1980 skladno s skupno programsko usmeritvijo za delo družbenih pravobranilcev samoupravljanja v SR Sloveniji in na osnovi praktičnih in konkretnih razmer v občini Jesenice. Skupna programska usmeritev je bila dogovorjena zato, da je delo pravobranilcev usmerjeno na bistvene naloge in probleme in na optimalno enoten pristop k delu in ukrepanju. Skupna programska usmeritev za leto 1980 je bila začrtana v smeri nadaljnjega uveljavljanja družbenoekonomskih odnosov na osnovi ustave in zakona o združenem delu, izvajanja politike gospodarske stabilizacije in nadalj-

(Nadaljevanje na 8. strani)

V PRIPRAVAH NA 3. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE, OCENJEVATI STANJE V LASTNEM OKOLJU

Izredno hitro se bliža čas, ko se bodo od 16. do 18. junija v Beogradu, zbrali delegati iz vse Jugoslavije in naših delavcev na začasnem delu v tujini, na tretjem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije.

Še pred nedavnim se je tako v SR Sloveniji kot SFR Jugoslaviji ugotavljalo, najbrž pa to velja tudi za našo občino, da so teze za kongres prodrle v relativno majhno število organizacij združenega dela in da je potrebno maksimalno intenzivirati aktivnost v združenem delu. Pri tem imajo najpomembnejšo vlogo sindikati kot poglavitni organizatorji kongresa, poleg zveze komunistov, socialistične zveze, mladine in drugih, katerih aktivnost je v pripravah enako pomembna. Na nedavnem posvetu s predsedniki občinskih in medobčinskih koordinacijskih odbo-

(Nadaljevanje na 7. strani)

V ŽELEZARNI 519 DELAVCEV Z ZOŽENO DELOVNO SPOSOBNOSTJO

Iz poročila kadrovske službe Železarne za leto 1980 je razvidno, da smo imeli v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti ob koncu leta 1980 zaposlenih 519 delavcev z zoženo delovno sposobnostjo in sicer 400 delovnih invalidov III. ktg., 35 delovnih invalidov II. ktg. in 84 ostalih invalidnih oseb.

Invalidska komisija Železarne je v lanskem letu ocenila 184 delavcev iz TOZD in delovnih skupnosti ali 22 več kot leto poprej. Med temi je bilo 135 moških in 49 žensk. Od skupnega števila so 133 ocenili za delovne invalide od prve do tretje kategorije, pri ostalih pa zdravljenje še ni končano ali pa niso ugotovili invalidnosti.

Komisija ugotavlja porast predvsem pri tretji kategoriji invalidnosti, v katero je bilo uvrščenih kar 100 delavcev. Od teh je bilo 16 invalidsko upokojenih, ker bi bila rehabilitacija nesmotrna, 75 je bilo razporejenih na druga ustrezna dela, devet delavcev pa je že opravljalo delo ustrezno njihovi invalidnosti.

Največ invalidov III. kategorije izhaja iz temeljnih organizacij združenega dela: Jeklarna – 8, Valjarna bluming štekel – 6, Žičarna – 6, Elektrode – 6 in Strojne delavnice – 5. Vzroki za nastanek invalidnosti tretje kategorije so predvsem v obolenjih kosti, mišic in vezivnega tkiva, obolenju čutnih sistemov in v nezgodah. Poprečna starost delovnih invalidov tretje kategorije je 47 let.

Vzroki za nastanek invalidnosti prve kategorije so v obolenjih srca in

(Nadaljevanje na 3. strani)

KAKO SMO DELALI V FEBRUARJU

Po zaključnih podatkih so proizvodne temeljne organizacije Železarne v mesecu februarju skupaj izvršile družbeni plan le 90,9 %, mesečni program, ki je vedno nekoliko nižji pa 94,9 %. V tem mesecu smo naredili 32.497,5 tone jeklenih izdelkov za prodajo.

Mesečni družbeni plan so v februarju izpolnile naslednje temeljne organizacije združenega dela: Plavž 107,4 %, Livarna 107,6 %, Valjarna debele pločevine 100,5 %, Žičarna 111,8 %, Vratni podboji 128,1 %, Jeklovlek 102,1 % in Žebljarna 102,5 %.

Za predvideno količino v družbenem planu pa so zaostale TOZD: Jeklarna za 5,5 %, Valjarna bluming štekel za 12,2 %, Valjarna žice in profilov za 4,2 %, Hladna valjarna Bela za 15,3 %, Hladna valjarna Jesenice za 2 %, Profilarna za 1,3 % in Elektrode za 1,1 %.

Podrobne rezultate s komentarjem bomo objavili v prihodnji številki.

ZMANJŠANJE ADMINISTRACIJE NE SME BITI KAMPANJA, TEMVEČ PREUDARNO IN STROKOVNO DELO

Posebno poglavje, oziroma 112. člen dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 — 1985, obravnava tudi družbeni sistem informiranja, ki se poleg drugega tudi neposredno povezuje s sedanjimi družbenimi prizadevanji, da bi zmanjšali administracijo in s tem družbeno režijo. V poglavju, ki zavezuje podpisnike: izvršni svet skupščine SR Slovenije, izvršne svete skupščin občin, Gospodarsko zbornico Slovenije, samoupravne interesne skupnosti materialne in družbene dejavnosti na ravni republike, banke in službo družbenega knjigovodstva Slovenije, je navedeno:

»Udeleženci dogovora ugotavljajo, da je potrebno družbeni sistem informiranja razvijati in modernizirati za tekoče delo, sedanje in bodoče razvojne potrebe. V zvezi s tem bodo pripravili družbeni dogovor o skupnih in posamičnih nalogah za razvoj družbenega sistema informiranja v SR Sloveniji, tako da bo postopno preseženo ponavljanje zajemanja podatkov, da bodo za določene skupne in dogovorjene večnamenske baze podatkov vodene kot registri in da bodo statistične raziskave postopoma prehajale na registre in se zmanjševalo število anket in popisov, da bodo zgrajene informacijske tehnične osnove take, da bodo subjekti družbenega sistema informiranja lahko pridobivali iz skupnih baz in posebnih podatkov tisto, kar potrebujejo za racionalen način.

V okviru tega dogovora in po njegovih načelih bodo posamezni udeleženci med seboj s posebnimi dogovori, samoupravnimi sporazumi in planskimi akti določili konkretne obveznosti pri izgradnji in uporabi posameznih evidenc za nekatere vidike družbene reprodukcije (gospodarstvo, prebivalstvo, prostor, itd.) ter za druge konkretne naloge.«

To smo poudarili zategadelj, ker nekateri posamezniki sedanja družbena prizadevanja za zmanjšanje administracije že poudarjajo kot neke vrste kampanjo, v kateri je potrebno za toliko in toliko zmanjšati delavce v administraciji, mimo temeljite, preudarne in strokovno poglobljene ocene celotnega sistema družbenega informiranja, ki močno pogojuje večjo ali manjšo administracijo. Seveda pa vzporedno s tem morajo v sleherni organizaciji združenega dela in samoupravni skupnosti preudarno in strokovno proučiti lastno administracijo, njeno organiziranost, racionalnost, strokovno zasedenost in podobno, v čemer se nedvomno skrivajo tudi velike notranje rezerve. Rezerve so prav gotovo tudi v sistemu informiranja, oziroma zajemanja podatkov znotraj organizacij združenega dela in samoupravnih skupnosti. Teh vprašanj bi se morali strokovno in preudarno lotiti v sleherni sredini z namenom, da se zmanjša tako imenovana družbena režija, kar je eden pomembnih elementov uresničevanja politike gospodarske stabilizacije.

Ne da bi zmanjševali pomen iskanja notranjih rezerv z boljšo organizacijo, racionalizacijo in boljšo strokovno zasedenostjo admistracije, naj omenimo le nekaj primerov neracionalnega dela in razmetavanja vsaki dan dragocenejšega papirja. Prispevke za stanovanjsko gradnjo na območju stanovanjske skupnosti občine Jesenice, pa tudi v drugih občinah, organizacije združenega dela in druge organizacije in skupnosti morajo nakazovati kar na osem naslovov. To pomeni izpolnitev osmih obrazcev po 1,15 din plus manipulativne stroške banke in seveda delo delavcev v računsko knjigovodskih službah. Tako, na primer, manjša delovna organizacija za bivalne pogoje udeležencev mladinskih delovnih brigad iz skupnega prispevka za stanovanjsko gradnjo 6,5 %, nakazuje mesečno 2,75 din (0,003 %), kar je nedvomno manj, kolikor znašajo sami stroški nakazila. Ali ne bi bilo racionalneje, če bi stanovanjska skupnost ali že banka sama iz mase zbranih sredstev nakazovala na določenih osem naslovov. Koliko dela, denarja za obrazce in ne nazadnje papirja bi bilo na ta način prihranjenega. Za prispevke, ki obremenjujejo osebne dohodke, je treba napisati kar 28 nalogov, če so zaposleni iz ene občine, če so iz dveh še enkrat toliko, itd. Ali ne bi mogla to opravljati dobro organizirana in mehanizirana banka za vse. Koliko delovnih ur, denarja in ton papirja bi bilo prihranjenega!

Ti primeri pa tudi številni drugi kažejo, da se je potrebno vprašanja zmanjševanja administracije lotiti odgovorno, preudarno in strokovno, nikakor pa ne s kampanjo.

INOVACIJSKA DEJAVNOST V PRETEKLIH DVEH MESECIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

ju in Henriku Zupanu je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za izdelavo in uporabo cenejše ognjeodporne mase KM-1 za obzidavo prebodnih žlebov SM peči. Za zaščito obzidave prebodnega žleba, oziroma z namenom, da se zmanjša poraba druge ognjeodporne opeke, se po vsakem izteku sarže žleb obnovi z ognjeodporno maso. Pred uvedbo navedenega predloga so uporabljali maso oznake MFP, ki jo je dobavljal Metalurški inštitut iz Ljubljane. Ta pa je prenehal izdelovati to maso in treba je bilo najti ustrezno rešitev. Avtorji so samoiniciativno pristopili k reševanju tega problema in prišli na idejo, da spričo prostih kapacitet naše šamotarne izdelajo maso doma, kar pa jim je v celoti uspelo.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorjem **Matiju Urhu, Dušanu Lavtarju, Francu Cerkovniku in Janiju Gregoriču** je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za dopolnitev hidravličnega sistema CTM ogrodja. Spuščanje zgornjih delovnih in podpornih valjev dresirnega ogrodja v položaj za dresiranje je bilo v spodnjem področju hoda počasno in to zaradi premajhne količine olja, ki je dodtekalo v cilinder. Zaradi tega je bil podaljšan manipulativni čas dresiranja. O tej pomanjkljivosti so obvestili izdelovalca stroja firmo Waterbury Farrel. Njihov strokovnjak je predlagal določene spremembe na hidravličnem sistemu. To je bilo tudi izvršeno v njegovi prisotnosti, vendar je bila rešitev neustrezna. Avtorji izboljšave so po definiranju napake izvedli dopolnitev hidravličnega sistema z dvema akumulatorjema in montažo nove črpalke. S tem so skrajšali čas spuščanja valjev na minimum.

Avtorjem **Janezu Rozmanu, Branetu Iskri in Alojzu Begušu** je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za zamenjavo zaviralnih desk na Sendzimir valjavskem ogrodju. Zaviralne deske se uporabljajo za ustvarjanje protinatega pri prvem prevleku. Najprej so deske izdelovali iz več vrst lesa, vendar se je v praksi pokazalo, da se deske prehitro obrabljajo, ker so v neposrednem stiku z emulzijo. Preizkusili so tudi deske iz pertinaksa, ki pa se zaradi visoke trdnosti tudi niso obnesle. Zaradi hitre obrabe so morali deske menjati, pri tem pa so nastajali zastoji. Po dolgotrajnih raziskavah in preizkusih so avtorji uvedli zaviralne deske iz plastične mase imenovane KOTERM. Vzdržljivost teh desk je v primerjavi z lesenimi mnogi večja, zastojev pa je manj. Prednost teh desk je tudi v tem, da se okujina in delci jekla ne nabirajo na njih in na trakovih ni nezaželenih sledov, kar pozitivno vpliva na kvaliteto nerjavnih jekel.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi predlog avtorjev **Matije Urha, Braneta Iskre, Joža Ravnika, Antona Burje in Mitja Benedičiča**, ki se nanaša na popravila zlomljene piramidne gredi navijalcev ZRM ogrodja in po daljši razpravi sprejel sklep, da se izdela ponoven izračun prihranka.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Odbor za gospodarstvo je ponovno obravnaval predlog štev. 2426 »spremenjen način pritrditve naprave za odlaganje gredic na temelj« in avtorjem **Marjanu Endliherju, Francu Hrastarju, Francu Ravniharju, Francu Brelihu in Janezu Kovaču** odobril posebno nadomestilo. Naprava za odlaganje gredic v TOZD Valjarna žice in profilov, ki jo je dobavila firma Morgardschamar, je že po nekaj mesecih obratovanja pokazala svoje slabe lastnosti. Na spustni napravi so bili temeljni vijaki močno razmajani zaradi preslabe dimenzioniranosti. Naprava je bila v takem stanju, da ni bila sposobna za normalno obratovanje. Zaradi tega je vodstvo TOZD predlagalo, da se glede na kritično stanje na napravi izvede popravilo. Po klasičnem postopku bi bilo potrebno celotni temelj porušiti in na novo zabetonirati, kar pa bi zahtevalo določen čas. Da bi se temu izognili so avtorji naročili posebno podložno ploščo v izmeri 4100×1000×80 mm, katero so namestili v okviru temelja, ki ni bil poškodovan. Temeljno ploščo so pritrdili s posebnimi temeljnimi vložki in vijaki. Celotno popravilo so izvedli v izredno kratkem roku.

Avtorju **Viktorju Žanu** iz TOZD Remontne delavnice je bilo odobreno enkratno nadomestilo za ponovno usposobitev pnevmatskega cilindra elektronske tehtnice v TOZD Valjarna žice in profilov.

Avtorjema **Edu Dolžanu in Jožu Mertelju** je bilo odobreno posebno nadomestilo za zamenjavo drsnih obračalnih odvodk na progi profila 320 z novimi valjčnimi obračalnimi odvodkami. Večletno poizkusno delo, kako zamenjati drsno obračalno odvodko z valjčno obračalno odvodko je končno uspelo konstruirati tako, da naprava deluje 100 % in zadosti vsem zahtevam kvalitetnega valjanja.

Nova valjčna obračalna odvodka ima posebno obliko dveh valjčkov, ki služita zato, da valjanec obračata na predpisan kot obračanja, izstočasno pa se pri prehodu valjanca vrtita in preprečujeta lepljenje valjanega materiala. S tem so odstranjene vse mehanske okvare valjanega profila, istočasno pa se je izboljšala kvaliteta končnega izdelka. Valjčka se vrtita v konusnih valjčnih ležajih vsak v svojem ohišju zaradi tega, da se lahko nastavlja poljubno velikost odprtine glede na predpisano velikost valjanega profila.

Z uvedbo nove valjčne obračalne odvodke v tehnološki proces valjanja se je občutno znižalo število zastojev, znižalo število izmečka valjancev, znižali letni stroški vzdrževanja odvodk, poleg tega pa je omogočeno valjanje na tretji žili, izboljšana je kvaliteta valjanih izdelkov, omogočena je večja sigurnost valjanja, poenostavitev kalibracije nekaterih dimenzij, brezhibno delovanje odvodk in možnost obračanja profilov celotnega menzijskega asortimenta.

I. P.

Sodelavci elektro-žerjavnega oddelka ob kabini, ki so jo izdelali za 80-tonski žerjav v martinarni (Foto S. Kokalj)

MARCA TRI IZOBRAŽEVALNE OBLIKE ZA SAMOUPRAVLJAVCE

Klub samoupravljalcev, kljub intenzivnim pripravam na sejo skupščine, na kateri bo osrednja tema razprave samoupravni sporazum o temeljih plana za novo srednjeročno obdobje, ki temelji na svobodni menjavi dela, opravlja svoje naloge na izobraževalnem področju. Po raznoliki februarski dejavnosti, je zdaj na vrsti še en seminar za člane odborov samoupravne delavske kontrole iz samoupravnih interesnih skupnosti in njihovih izvajalcev.

Seminar, ki ga pripravljajo skupaj z Delavsko univerzo Jesenice, je organiziran po modelu, pripravljenem pred letom dni. Po njem so doslej pripravili že lepo število seminarjev in — vsaj tako kaže — z uspehom.

Za samoupravljalce iz krajevnih skupnosti pripravljajo dva ponedeljka zapored kratka peturna seminarja za člane svetov potrošnikov. Krajši seminarji so novost v izobraževalnem programu kluba. Zanje je prišla pobuda iz krajevnih skupnosti. Priprave na to izobraževalno obliko so bile dolgotrajne in končna podoba je taka: v petih urah bodo izvedli tri teme:

1. Vloga in pomen samoupravno organiziranih potrošnikov
2. Normativni akti, ki urejajo delo svetov potrošnikov
3. Oblike in metode dela svetov potrošnikov, ob primeru delovanja sveta potrošnikov v krajevni skupnosti Javornik — Koroška Bela.

Razpis za to obliko izobraževanja je bil poslan dovolj zgodaj, zdaj čakajo, kakšen bo odziv. Temeljite priprave pa dajejo upanje, da bodo seminarji uspešno izvedeni in dobro obiskani.

Že od lanske jeseni pogrešajo pobude članov kluba samoupravljalcev. V treh letih delovanja je klub samoupravljalcev obdelal široko področje samoupravnega delovanja in seminarji, ki bi jih planirali in razpisali, ne da bi poprej preverili, kakšna bo udeležba, nimajo več zagotovljenega uspeha. Zato dajejo prednost interesom in pobudam, ki prihajajo iz članskih vrst vse leto, ne le na sejah skupščine ali ob obravnavanju plana.

M.

SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE PRIHODNJI TEDEN

Deseta seja delavskega sveta Železarne bo prihodnjo sredo 18. marca in ne danes 12. marca, kakor smo poročali v naših zadnjih dveh številkah. Tudi dnevni red je nekoliko spremenjen in bo razprava o informiranju v Železarni na eni pribodnjih sej. Tokrat pa bodo razpravljali delegati TOZD in delovnih skupnostih:

— o zaključnem računu Železarne za leto 1980,
— o rebalansu finančnega plana za leto 1981,
— sprejemali kriterije naložb v letu 1981,
— sprejeli razpis volitev v samoupravne organe Železarne,
— obravnavali poročilo o smrtni nesreči Saša Praprotnika, 7. decembra lani.

Na seji bodo poslušali tudi poročilo o poteku razprav v TOZD in delovnih skupnostih za naslednje dokumente o čemer bodo sprejeli tudi ugotovitvene sklepe:

— poslovnik o skupni disciplinski komisiji,
— pravilnik o knjigovodstvu,
— samoupravni sporazum o delitvi dela dohodka na osnovi zagotovila vloženega materiala za proizvodnjo (Monter).

Poleg nekaterih imenovanj, poročil odborov in delegatskih vprašanj, bodo obravnavali in sprejeli tudi program za nadaljni razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v Železarni.

PORTRET SODELAVKE

MILKA RADONJIČ dela kot navijalka elektro motorjev v elektro delavnici. Tu je že od 1949. leta dalje in vseskozi na istem delovnem mestu, kar se najbrž tudi ne dogaja prav pogosto. Pravi, da ji je delo všeč, da se mu je privadila in da si niti ne predstavlja, da bi delala kaj drugega. Milka se je sicer izučila za pletiljo in nekaj časa je tudi delala v Almiri v Radovljici. Toda v službo je bilo treba peš iz Sebenj pri Bledu, kjer je doma, ker prevozi v tistih povojnih časih niso bili organizirani tako kot danes, pot pa je bila precej dolga. Tako se je odločila, da bo raje delala na Jesenicah, saj se je lahko sem pripeljala z vlakom.

Tako se vozi še danes, že celih 32 let in še dve leti se bo, kolikor ji manjka do upokojitve. Tega se že v naprej veseli, saj človek po toliko letih dela kar precej izčrpa svoje moči in je potreben počitka, toda težko se bo ločiti od kolektiva, ki mu je toliko časa pripadala in ki ga je tako navajena, sploh pa če je tak kot njihov in če se tako dobro razumejo. Pravi, da so odnosi pri njih zelo tovariški in da ne poznajo nobene hinavščine. »Mislim, da je naš kolektiv najboljši v Železarni,« pravi o svojih sodelavcih, potem pa brž doda bolj kot opravičilo, »verjetno tudi drugje tako mislijo o svojih kolektivih.«

Za svoje delo pravi, da je precej natančno in zahtevno. Je pa tudi fizično naporno, saj je pri podiranju elektro motorjev nemalokrat treba vzeti v roke tudi macolo in z njo krepko udariti. Pri tistih najtežjih delih pa dostikrat priskočijo na pomoč sodelavci. Milka navija tuljave za elektro motorje. Tu si pomagajo s stroji za navijanje tuljav. Pri tem je treba paziti na število navojev, saj je to za pravilno delovanje elektro motorja zelo pomembno. Elektro motorji, ki jih tu popravljajo so različni, od tistih najmanjših pa do 70 in več kilovatnih.

Spominja se, da je bilo delo pred leti veliko težje, saj so tuljave navijali ročno, ker ni bilo strojev in navoje so tudi sami šteli, kajti števcev tudi ni bilo.

»Naše delo dosedaj ni bilo normirano. Normo nam postavljajo šele sedaj in mislim, da je za nas ženske nekam previsoko zastavljena. Zelo težko jo bo doseči. Motorji, ki jih tu popravljamo so različni in vsak se drugače podira. Tudi pri dveh popolnoma enakih motorjih je delo lahko različno. Kakšnega razstaviš v dveh urah, drugega pa denimo v desetih ali več urah. Odvisno je lahko že od laka, s katerim je tuljava lakirana. Kakšen lak se v trikloretilenu hitro topi, drugi pa spet ne. Vprašanje je v kakšni meri bodo norme potem realne. Na splošno smo tukaj proti normam, čeprav nam dopovedujejo, da bomo potem več zaslužile. Menim tudi, da smo za delo ki ga opravljamo, premalo plačane.«

Pravi tudi, da imajo precej težav zaradi slabega zraka. Elektro motorje namreč namočijo v trikloretilen, da se raztopi lak, s katerim je zaščiten in zaradi tega nastaja veliko hlapov. Prostor, v katerem delajo, pa je tudi premajhen. Že lep čas jim obljubljajo nove prostore, toda zaenkrat s tem ni nič.

Med vojno, ko je bila še zelo mlada, skoraj otrok, je njeno družino doletela usoda podobna mnogim drugim v tistih težkih časih. Starša so ji Nemci zaprli v Begunjah, eden od bratov je bil v partizanih, drugega pa so Nemci poslali v internacijo, od koder je ušel in se tudi priključil partizanom, tako, da je bila doma sama. Sreča je bila v tem toliko večja, ker so se ob koncu vojne vsi štirje živi in zdravi vrnili domov.

Milka je že nekaj let vdova. Živi pa kot pravi na dveh koncih. Pri sinu v njihovi skupni hiši ali pa pri mami, ki je sama in potrebna pomoči. Včasih so imeli doma živino, krave. Sedaj pa ni nobenega, ki bi za njih skrbel in tako redijo le prašiče. Sama ima najraje delo na vrtu ali na polju in komaj čaka kdaj bo čas za to, saj se tam človek najbolje razvedri.

MALI EKONOMSKI LEKSIKON

BILANCA STANJA — Sistematski pregled imetja (npr, podjetja), najbolj pogosto za stanje v zadnjem dnevu leta. Jasno je, da mora obstajati ravnotežje med levo stranjo (aktivo), ki vsebuje pregled osnovnih in obratnih sredstev in desno stranjo (pasivo), ki vsebuje pregled virov sredstev (lastna in izposojena). Ta bilanca služi za to, da lahko položimo račune v preteklem poslovanju, s primerjavo bilanc stanja za dva ali več prejšnjih obdobij pa lahko dobimo dinamično sliko spremembe stanja (obseg, struktura, smeri).

OSNOVNA IN OBRATNA SREDSTVA — Poslovna sredstva organizacije združenega dela, ki cirkulirajo vrednostno in v uporabni vrednosti (obratna sredstva) in samovrednostno in v uporabni vrednosti (osnovna sredstva). Poslovna sredstva, katerih kroženje traja več kot eno leto so osnovna sredstva, obsegajo pa sredstva za delo v funkciji in v izgradnji, tako imenovana nematerialna osnovna sredstva (patent, licence) in finančna sredstva (dolgoročni plasmaji). Toda drobni inventar (tudi sredstva za delo) in v sklopu osnovnih sredstev. Obratna sredstva so del poslovnih sredstev, katerih obrat traja manj kot eno leto, obsegajo pa blagovna in denarna sredstva, kot tudi prehodne oblike (v pripravi, proizvodnji in tudi gotovi proizvodi).

BILANCA USPEHA — Z ugotavljanjem skupnih izdatkov in skupnih dohodkov v istem obračunskem obdobju in z njihovim medsebojnim primerjanjem dobimo poslovni rezultat, ki ga lahko izrazimo kot čisti dohodek (dobiček) ali kot izgubo. S primerjanjem s prejšnimi obdobji (ugotavljamo dinamiko in obseg uspeha, detajlni podatki iz te bilance pa lahko služijo kot ocena možnosti v naslednjem obdobju in za upravljanje gospodarjenja. Zato je zelo važno, da natančno razmejimo dohodke in izdatke za obdobje, na katerega se nanašajo in da ne spreminjamo metode obračuna (za možnost primerjave in za ugotavljanje dohodkov in izdatkov uporabljamo zanesljive podatke — dokumente).

DRUŽBENA ORGANIZACIJA DELA — Obsega družbene odnose, ki nastajajo v zvezi z razpolaganjem dejavnikov proizvodnje (samo delo, predmeti dela, sredstva za delo), z upravljanjem proizvodnje, z razpolaganjem s proizvodi dela kot tudi odnose v zvezi s osebno, splošno in skupno porabo. Vsi ti odnosi, povezani med seboj, so družbena organizacija dela. Ti odnosi so hkrati vsebina proizvodnih odnosov (odnosov ljudi v proizvodnji) kažejo pa se v različnih vrstah in oblikah gospodarskih subjektov in načinih njihovega medsebojnega povezovanja. Družbena organizacija dela je določena z nivojem razvitosti proizvodnih sil družbe (proizvodnih dejavnikov), od tega nivoja pa so odvisne oblike lastnine nad proizvajalnimi sredstvi (gledano dolgoročno). V okvirih določene družbe, v danem trenutku, je družbena organizacija dela določena z oblikami lastnine nad proizvodnimi sredstvi. Dinamični faktor razvoja družbene organizacije dela so sredstva za delo, vendar, ko lastninski okvir postane zavora za razvoj, se spremene odnosi lastnine in prilaščanja, s tem pa se rodi nova družbena organizacija dela.

V ŽELEZARNI 519 DELAVCEV Z ZOŽENO DELOVNO SPOSOBNOSTJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

ožilja, obolenju kosti, mišic in vezivnega tkiva, obolenjih respiratornega sistema in novotvorbah. Poprečna starost delavcev, ki so postali delovni invalidi prve kategorije je 53 let.

70 DELAVCEV KRŠILO ZDRAVNIKOVA NAVODILA

Kontrolor bolezenske odsotnosti je v letu 1980 opravil 600 obiskov pri 550 delavcih. Na obiskih je ugotovil, da je 70 delavcev kršilo zdravnikova navodila in ustrezno ukrepal.

Med kontrolo obiskov je kontrolor tudi ugotovil, da nekateri delavci pred prazniki »zbolijo«, uspejo dobiti bolezensko odsotnost, potem pa odpotujejo na svoje domove. To, poudarjajo v poročilu, bo potrebno odpraviti in s pravočasnimi informacijami preprečiti neopravičeno izkoriščanje bolezenske odsotnosti.

OSTALA SOCIALNA PROBLEMATIKA

V lanskem letu se je zaradi alkoholizma v specializiranih zdravstvenih organizacijah zdravilo 46 delavcev TOZD in delovnih skupnosta. Na ponovno zdravljenje je bilo poslanih 19, ambulantno pa se zdravi sedem delavcev. To je sicer v primerjavi z letom 1979 deset manj, vendar pa to ne bi smeli sprejemati kot zmanjševanje alkoholizma. Ugotavljajo namreč, da se problem alkoholizma ne zmanjšuje, manjka namreč objektivnih podatkov, ker v delovnih sredinah alkoholike še vedno preveč prikrivajo.

Strokovna služba se je tudi lansko leto uspešno vključila v akcijo za pridobivanje prostovoljnih krvodajalcev. Iz temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti je bilo v lanskem letu 883 prostovoljnih krvodajalcev ali skoraj 14 % vseh zaposlenih.

NOVE VLOGE ZA STANOVANJA V UPADANJU

Pristojna služba je v lanskem letu izdelala vrstni red kandidatov za stanovanja, ki ga je potrdil odbor za stanovanjska vprašanja. V njem je uvrščenih 723 delavcev TOZD in delovnih skupnosti, od katerih jih 689 prebiva v zasilnih stanovanjih, oziroma stanujejo v izredno slabih in utesnjenih stanovanjih in se jih uvršča med kandidate brez stanovanja.

Med vlogami je 210 vlog za garsonjere, 138 za enosobna, 299 za dvosobna in 81 za trisobna stanovanja. Služba ocenjuje, da je število vlog za garsonjere in enosobna stanovanja nerealno, ker je večina kandidatov oddala vlogo zaradi pridobitve točk z uvrstitvijo in časom čakanja na stanovanjsko rešitev.

Skladno s pravilnikom o reševanju stanovanjskah vprašanj, je bilo pretočkovanih 843 vlog.

Služba je v zvezi z razpisom gradbenih posojil na terenu pregledala 142 gradbišč, gradbeno dokumentacijo in izdelala dokumentacijo za vknjižbo.

Na Jesenicah je bilo v centru II kupljenih 70 stanovanj, v nadzidavi na Cesti revolucije pet stanovanj, 14 stanovanj pa so vrnili delavci, ki so se preselili v svoje hiše ali drugače zapustili stanovanje. V samskem domu na Delavski 8 je bilo urejenih osem začasnih stanovanj. S temi stanovanji in kombinacijami je bilo tako v lanskem letu rešenih 169 kandidatov iz vrstnega reda in 35 kandidatov v začasnih stanovanjih. V poročilu je poudarjeno, da se zaradi zamujanja gradbene operative podaljšuje čakalna doba in s tem povečuje tudi število nerešenih kandidatov za stanovanja.

V zvezi z reševanjem stanovanjske problematike je bilo opravljenih več obiskov na domovih delavcev, razen tega pa delavci dnevno hodijo po informacije na referat za stanovanjske zadeve, približno 50 delavcev tedensko.

Skupaj z drugimi delovnimi organizacijami je bil lansko leto dosežen sporazum za skupno reševanje stanovanjskih vprašanj in na ta način rešenih 21 primerov. Urejeni so bili tudi pogodbeni odnosi za pridobitev stanovanj na Jesenicah v Centru II, na Koroški Beli in v nadzidavi na Cesti revolucije.

Lansko je na službo prispelo 161 novih vlog za stanovanja, kar je 100 manj kot v letu 1979.

Delavci kadrovskega sektorja so lani intenzivno sodelovali pri urejanju vprašanj za ustanovitev stanovanjske zadruge in sicer pri pripravi dokumentov za ustanovitev ter iskanju ponudb pri izvajalcih gradenj. Velika aktivnost pa je bila potrebna tudi v razpravah o izhodiščih za reševanje stanovanjske problematike v tem petletnem obdobju.

PREVOZI, ODDIHI, IZLETI, KULTURA

Na kadrovskem sektorju redno zasledujejo izvajanje prevozov delavcev na delo in z dela ter se z izvajalci dogovarjajo za odpravljanje pomanjkljivosti za kvalitetnejše prevoze. Dnevno se namreč vozi na delo in z dela 1.957 delavcev, poleg okrog 3.000 delavcev z lokalnim oziroma mestnim prevozom. Lansko leto je bila vpeljana nova avtobusna proga na relaciji Jesenice — Javorniški rovt in s tem je v celoti pokrit prevoz delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne na delo in z dela.

V lanskem letu je bilo na oddihu v Crikvenici in v Biogradu na morju ter v Portorožu 3.573 oseb. Največji problem, pravijo v letnem poročilu, pri razporejanju predstavljajo odpovedi tik pred odhodom na oddih. Nezadovoljstvo med delavci pa povzročajo premajhne kapacitete v času od 15. julija do 10. avgusta, ker imajo nekatere organizacije združenega dela, kjer so zaposleni svojci naših delavcev, kolektivni dopust ravno v tem času. Ta problem bi lahko rešili le z zakupom novih zmogljivosti.

V okviru zamenjave letovanja med delavci naše železarne in delavci barvne metalurgije ČSSR, bodo le-ti od 24. avgusta do 3. septembra letovali v Crikvenici, oziroma od 31. avgusta do 9. septembra v Biogradu na morju.

V lanskem letu je bilo organiziranih 188 izletov s 5.547 udeleženci.

Delo na področju zadovoljevanja kulturnih potreb je bilo v glavnem prepuščeno iniciativi posameznikov in komisiji za kulturo pri izvršnem odboru sindikata Železarne. Za bolj organizirano delo na tem področju, poudarjajo v poročilu, bo potrebno natančno opredeliti dela in naloge strokovne službe in drugih udeležencev pri odločanju o kulturni dejavnosti delavcev Železarne.

Tudi v lanskem letu so se amaterske kulturne skupine Železarne udeležile srečanj pevskih zborov, pihalnih orkestrov, gledaliških skupin in folklornih ansamblov v okviru SOZD Slovenske železarne.

ŠPORTNA REKREACIJA

Organizirano in pod strokovnim vodstvom delujejo interesne skupine v odbojki, košarki in splošni vadbi v telovadnicah ŽIC, TVD Partizan Jesenice in šolskem centru na Plavžu. Zaradi slabe udeležbe, oziroma nezainteresiranosti in omejitve iger je bila lani ukinjena rekreacija v telovadnicah v Mojstrani in Žirovnici.

Po urniku imajo delavci TOZD in delovnih skupnosti možnost balinanja v logu Ivana Krivca na Plavžu, kegljanja na asfaltu na kegljišču v Podmežaklji in igranje tenisa na igriščih v Mojstrani, Podmežaklji in Kresu ter drsanja na umetnem drsališču v Podmežaklji. Redno je urejena tudi steza za smučarski tek od Žvagnovega mostu proti Mojstrani.

Organizirana je bila šola plavanja in igranje tenisa ter tečaj za smučarski tek. V okviru TOZD in delovnih skupnosti so bila organizirana številna športno-rekreacijska tekmovanja in prvenstva, katerih zaključek je tekmovanje za prvenstvo Železarne. V teh aktivnostih sodeluje okrog 3.500 delavcev. Delavci TOZD in delovnih skupnosti sodelujejo tudi na medkolektivnih tekmovanjih in sindikalnih prvenstvih, zelo številno pa se udeležujejo tudi planinskih pohodov.

Bolgarska delegacija v našem tehničnem muzeju (Foto I. Kučina)

ALI JE DEŽURNI ŽELEZARNE ŠE POTREBEN?

Tako sprašujejo mnogi delavci, pa tudi nekateri ki so uvrščeni med kandidate za dežurne Železarne. Namreč nadomestila oziroma nagrade za nočno dežurstvo niso ravno majhne, poleg prostega dneva, ki sledi in ki jih nekateri hranijo kar za majhen dopust. To je seveda strošek, ki ga plačujemo vsi delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarne, čeprav očitno potrebe za tovrstno dežurstvo ni več.

Dežurstvo Železarne je bilo uvedeno, poleg dežurnega za vzdrževanje v Železarni, v izjemnih okoliščinah, oziroma razmerah, ki so ga tisti čas tudi upravičevale. Sedaj pa najbrž teh potreb ni več in bi morali razmisliti o ukinitvi dežurnega Železarne ob dejstvu, da imamo še vedno dežurnega za vzdrževanje Železarne.

Z JEZIKOVNEGA RAZSODIŠČA

URADNO BESEDILO, KOT NE BI SMELO BIT!

Sodnica razlaga
s klep
da se temu dokaznemu predlogu ne utoti ki je predmet zas. tožbe nivdiel miličnik. Vpolgeda se kaz. list za obd. ker ni drkguh kodkaznoh preldogvo je dokazovanje končano

To je natančno prepisan del zapisnika, sestavljenega pri Temeljnem sodišču v Ljubljani v kazenski zadevi zoper obtoženca tega in tega itd. »Predsednik senata-sodnik« je naveden z imenom in priimkom, zapisnikarica pa s priimkom in imenom itd.

Besedilo je res zgled popolne zanemarjenosti, saj se ne ozira na nič: ne na ugled družbene ustanove, kar sodišče, tudi če je le temeljno, gotovo je; ni mu mar naslovnika in tožnika, ki naj bi iz njega vendar zvedela, kako in kaj in zakaj; in še zlasti mu ni nič mar za slovenski jezik in njegovo pisno kulturo. Sodnica ga je podpisala, ne da bi ga bila pregledala (morebiti za to tudi ni časa?), kakor ji ga je naravnost iz pisalnega stroja pomolila zapisnikarica: rutinsko, prav gotovo brez slabe vesti. Naslednji, prosim: in že spet padajo tipke, kakor hočejo.

Lahko da je to izreden primer zanemarjenosti v vsakem oziru. Ne gre samo za zapisnikarico, ki je tipkala slepo, a brez zadostnega znanja; v besedilu tudi tako rekoč ni ločil; vejice ni niti pred slavnima **ki** in **ker**. Oziralni odvisnik je nerodno ločen od besede, ki jo pojasnjuje, čuden je izraz **vpogledati** in še kaj.

Kaj torej? Vsaj okrožnico sodnikom, da bi vendar malo pazili na svoj jezik! Morda bodo potem tudi slabe zapisnikarice kaj boljše. Zares odpravile pa bi malomarnost le denarne globe, predv dene v pravilniku za opravljanje takih del.

— — —

Razsodišče vabi posameznike, društva, organizacije in vse druge, ki jim ni vseeno, kako Slovenci govorimo in pišemo, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov: Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije 61000 Ljubljana, Komenskega 7.

Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 16. DO VKLJUČNO 22. MARCA

16. marca, OSKAR KÜRNER, vodja RO, Jesenice, Tavčarjeva 9, štev. telefona 81-214,

17. marca, JOŽE KOŠIR, vodja TOZD Transport, Mojstrana, Triglavska 17, štev. telefona 89-022,

18. marca, AVGUST KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova 10, štev. telefona 82-001,

19. marca, EMIL AŽMAN, vodja sekt. novogradenj, Jesenice, Titova št. 3, štev. telefona 82-262,

20. marca, BOŽO BARTELJ, član PO, Jesenice, Titova 3 a, štev. telefona 81-453,

21. marca, FRANC VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51,

22. marca, SAŠO KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, štev. telefona 81-413.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja št. tel. 601, sobe štev. 19.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa je v Železarni Jesenice.

V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je dežurstvo od 7. do 19. ure doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 16. 3.	DUŠAN BAK	MARJAN TRONTELJ
TOREK — 17. 3.	MARJAN ERMAN	STANE ERŽEN
SREDA — 18. 3.	MARJAN PINTAR	JOŽE RAVNIK
ČETRTEK — 19. 3.	IVAN KAVČIČ	BOŽIDAR ČERNE
PETEK — 20. 3.	PRIMOŽ ŽVAB	FRANC NOVAK
SOBOTA — 21. 3.	JOŽE CEJ	ZDENKO CUND
NEDELJA — 22. 3.	ANTON BURJA st.	FRANCI NOVAK

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanje št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 16. do 21. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:
Dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec,
Popoldne: I. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle.
V soboto, 21. marca, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle.
Dispanzer za borce IV. obratna ambulanta — dr. Nada Jensterle.
ZOBNE AMBULANTE:
dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
Za Železarno v torek, 17. marca in v četrtek, 19. marca, od 13. do 19. ure.
Popoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za Železarno v torek, 17. marca, od 7. do 13. ure.
Za borce v četrtek, 19. marca, od 7. do 13. ure.

V soboto, 21. marca, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

PERSONALNE VESTI — FEBRUAR

V mesecu februarju je sklenilo delovno razmerje 55 delavcev, 46 delavcev pa je delovno razmerje prekinilo.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: DANICA ALEŠ, 1925, transport — 26 let in pol v ŽJ, FRANČIŠKA CRNKOVIČ, 1926, energetika — 28 let in pol v ŽJ, MIRKO JAUH, 1926, vzdrževanje — 34 let in pol v ŽJ, MILA KLIČEK, 1930, kadrovski sektor — 35 let v ŽJ, MIRKO MARTINUČ, 1921, transport — 29 let v ŽJ, DIONIZIJ MUROVEC, 1922, jeklovlek — 33 let in pol v ŽJ, JOŽE VIDIC, 1924, valjarna bluming štekel — 34 let v ŽJ in ELICA ŽUPEC, 1926, elektrode — 33 let v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENA: ERNA KLINAR, 1932, FRS — 32 let in pol v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj!

UMRLA STA: LUDVIK BERCE, 1933, jeklarna — 31 let in pol v ŽJ in MARIJA TRPIN, 1943, OTK — 12 let in pol v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

DISCIPLINSKO SO BILI ODPUŠČENI: Drago Babič, 1960, žičarna, David Bogičevič, 1953, jeklarna, Jasmin Čehajič, 1959, valjarna bluming štekel, Maks Humar, 1952, jeklarna, Nedeljko Lužija, 1953, jeklarna, Juso Mahmutovič, 1958, transport, Fadil Merdanič, 1958, valjarna žice, Božo Mikič, 1962, strojne delavnice, Fikret Pelak, 1959, jeklarna, Enver Plivac, 1958, strojne delavnice, Muhamed Redžič, 1957, transport, Nedeljko Subotič, 1960, transport, Ivica Troha, 1956, žičarna in Mesud Zahič, 1961, transport.

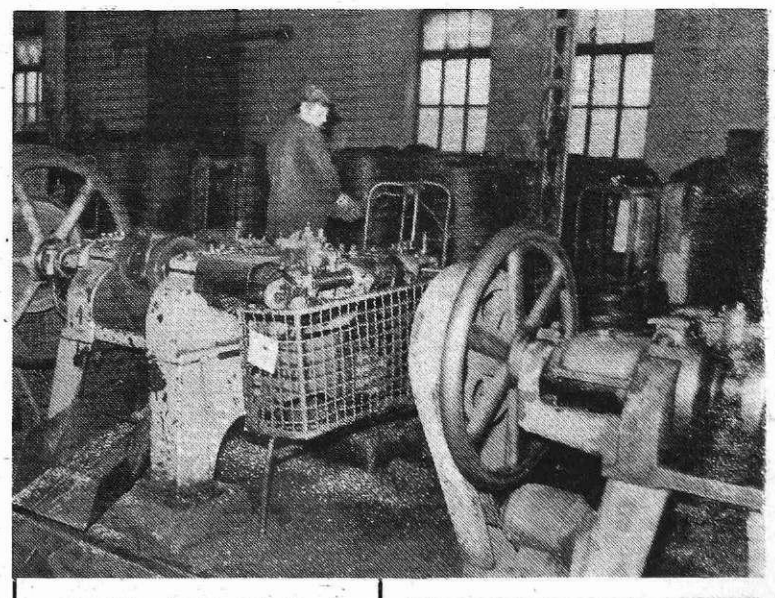

V žebljarni (Foto I. Kučina)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

31. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarna Jesenice Božo Pančur je za 31. sejo odbora, ki je bila 27. februarja, predlagal naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, potrditev samoupravnega sporazuma z Brodocomerce – Reka, oceno izpolnjevanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacijo za mesec februar in kumulativno za dva meseca, predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec marec 1981. Pod točko razno pa so obravnavali cenik za malo prodajo, razpis Pantzove nagrade za leto 1981 ter izdali soglasja za odpis oziroma pripis razlik, ki nastanejo pri zaključevanju inozemskih poslov.

Seje odbora so se poleg članov udeležili še predsednik poslovodnega odbora Štefan Nemec, član poslovodnega odbora Božidar Bartelj, vodja finančno računovodskega sektorja Boris Pesjak, vodja oddelka za operativno planiranje proizvodnje Avgust Karba in namestnik predsednika delavskega sveta železarne Anton Miklič.

Pri pregledu poročila o izvrševanju sklepov prejšnje seje so člani odbora ugotovili, da so sklepi izvršeni, nekateri, ki so dolgoročnega značaja, pa so še v izvajanju.

Na predlog finančno računovodskega sektorja so potrdili sklenitev samoupravnega sporazuma z delovno organizacijo Brodocomerce Reka glede pridobivanja ustreznih deviz. Za podpisnika tega sporazuma so pooblastili vodjo finančnega sektorja Borisa Pesjaka in vodjo nabavnega sektorja Janeza Bidovca. Strinjali pa so se tudi s predlogom pogodbe za depozit v ustrezni višini dinarjev v TOZD Jeklarna in TOZD Valjarna bluming štekel.

Oceno izpolnjevanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec februar 1981 in kumulativno za dva meseca je podal vodja oddelka za operativno planiranje proizvodnje Avgust Karba. V zvezi s tem so sprejeli ustrezne sklepe. V razpravi pa so ugotovili, da v temeljni organizaciji Jeklarna program proizvodnje ni realiziran in zaostaja, zato so sklenili, da je treba izboljšati vse organizacijske pogoje, ki bodo omogočili normalni potek proizvodnje.

Na znanje so vzeli tudi predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec marec 1981 ter predlog operativnega programa izvoza za mesec marec. Na oba predloga člani odbora niso imeli pripomb.

V nadaljevanju seje so razpravljali o poročilu o razpravi odborov za gospodarstvo v temeljnih organizacijah o stimulaciji za zbiranje odpadnih materialov ter ugotovili, da v analizi ni vnešenih nekaterih surovin, ki se pojavljajo kot element proizvodnje. Zato so zadolžili strokovno službo in poslovodni odbor za uskladitev le teh v ustrezni pravilnik.

Na predlog oddelka za raziskavo tržišča so obravnavali novi cenik proizvodov SŽ – železarne Jesenice na mali prodaji. Novi cenik so potrdili z veljavnostjo od 3. februarja 1981 do preklica.

Na predlog sektorja za ekonomiko in organizacijo – oddelka za zaščito industrijske lastnine so obravnavali razpis PANTZOVE NAGRADE ZA LETO 1981 in ga potrdili v predlaganem besedilu. Razpis so posredovali v obravnavo in potrditev delavskemu svetu železarne Jesenice, ki bo imenoval tudi posebno komisijo za izbiro nagrajenca.

Ob koncu seje so izdali še soglasje za odpis oziroma pripis razlik, ki nastanejo pri zaključevanju inozemskih poslov.

D. M.

Železarski globus

AVSTRALIJA

Wolfram je kovina, ki jo uporabljamo v jeklarstvu kot legirni element za izdelavo nekaterih posebnih jekel (npr. za hitrorezna jekla). Njene rude so precej redko posejane po zemeljski obli in daleč največ jih je v LR Kitajski. Kaže, da se bi kot dobavitelj wolframovih zlitin v bodoče lahko uveljavila tudi peta celina. V Zahodni Avstraliji so odkrili zaloge wolframove rude, ki jih cenijo na 37 milijonov ton, ki jo bodo pridobivali z dnevnim kopom. Računajo, da bodo iz izkopom te rude pričeli v prihodnjih letih.

18. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

V torek, 3. marca so člani odbora za kadre in družbeni standard zasedali na 18. redni seji in obravnavali naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, predlog potrditve nove ekonomske cene toplega obroka ter vrednosti bona za malico, razprava o predlogu smernic za nadaljnje delo odbora v letu 1981, vloge iz naslova družbenega standarda in izobraževanja kadrov, poročilo o rednem izobraževanju in izobraževanju ob delu ter funkcionalnem izobraževanju v letu 1980, plan izobraževanja za leto 1981 in razpis štipendij in razpis študijskih ugodnosti za izobraževanje ob delu za šolsko leto 1981/82.

Člani odbora so obravnavali pregled sklepov prejšnje seje in ugotovili, da so sklepi izvršeni. Sklenili pa so tudi, da je treba sklep 3. 9. prejšnje seje glede organiziranja skupnega sestanka delegatov za telesno kulturo in predstavnikov telesnokulturne skupnosti Jesenice sklicati čimprej, na sestanek pa je treba vabiti tudi člane komisije za šport pri konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne.

Odbor za kadre in družbeni standard je obravnaval predlog nove ekonomske cene toplega obroka ter vrednosti bona za malico in sprejel naslednje sklepe:

– Odbor je potrdil vrednost toplega obroka v višini 45. – din in vrednost bona v višini 35. – din. Za zunanje firme velja vrednost 45. – dinarjev za vsak prejet bon.

– Nova vrednost toplega obroka in bona bo veljala po sprejetju družbenega dogovora s tega področja, obračunska vrednost pa od 1. januarja 1981.

– Odbor naroča temeljni organizaciji družbena prehrana, da takoj pristopi k iskanju ustreznih rešitev za razširitev asortimenta, zlasti hladno pripravljenih obrokov. Ustrezno rešitev je potrebno ugotoviti do konca meseca junija.

– Odbor priporoča poslovodnemu odboru, družbenopolitičnim organizacijam in temeljni organizaciji Družbena prehrana, da pripravijo predlog za izboljšanje sistema družbene prehrane v Železarni. Predlog je treba izdelati v roku enega meseca, po obravnavi na odboru pa bo posredovan v razpravo temeljnim organizacijam.

– O poteku iskanja ustreznih rešitev za izboljšanje družbene prehrane v Železarni mora TOZD Družbena prehrana sproti obveščati odbor za kadre in družbeni standard.

Odbor pa je obravnaval tudi predlog smernic za nadaljnje delo in pri tem sklenil, da je potrebno organizirati v mesecu marcu dve ločeni seji odbora, na kateri bi prisostvovali tudi predstavniki kadrovske službe, poslovodnega odbora, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata in predsednik delavskega sveta Železarne.

Prva seja bi bila namenjena obravnavi problematike, programa dela in usmeritve za prihodnje s področja izobraževanja kadrov. Strokovne službe morajo pripraviti ustrezno gradivo in ga posredovati članom odbora.

Na naslednji seji pa bi prav tako obravnavali problematiko, program dela in usmeritve za prihodnje s področja družbenega standarda. Tudi za to sejo mora strokovna služba pripraviti ustrezno gradivo in ga posredovati članom odbora.

V nadaljevanju seje so člani odbora obravnavali vloge s področja izobraževanja kadrov in družbenega standarda in sprejeli ustrezne sklepe, o rešitvah pa bodo prosilci pisno obveščeni.

Odbor za kadre in družbeni standard je obravnaval poročilo o rednem izobraževanju in izobraževanju ob delu ter funkcionalnem izobraževanju v preteklem letu in ga vzel na znanje brez pripomb.

Odbor je obravnaval tudi plan izobraževanja za leto 1981 in ga potrdil s pripombo, da je treba vanj vključiti tudi vse pripombe in predloge, ki bodo podane na razširjeni seji odbora o problematiki na področju izobraževanja kadrov.

Ob koncu seje so člani odbora obravnavali še predlog kadrovskega sektorja za razpis štipendij in študijskih ugodnosti za izobraževanje ob delu za šolsko leto 1981/82 in ga potrdili brez pripomb.

Z. V.

Na nasipu Železarne (Foto I. Kučina)

24. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V četrtek, 5. marca je predsednik odbora za splošne zadeve sklical 24. redno sejo in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino in tekoče zadeve.

Člani odbora so obravnavali poročilo o pregledu sklepov prejšnje seje in ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni.

Odbor je odobril službena potovanja v tujino naslednjim sodelavcem:

– Božu Bartlju, članu poslovodnega odbora v ČSSR, kamor bo potoval zaradi realizacije posameznih pogodb dobave za I. in II. kvartal kot tudi zaradi rešitve nekaterih vprašanj o sklenitvi novih.

– Milanu Budju, vodju izvoza in Danielu Ažmanu, vodju referata za metalurško menjavo in kooperacijo v Švico. Pri firmi Schweissindustrie Oerlikon se bosta dogovorila o poslovanju po izravnavi medsebojnih dobav oziroma se dogovorila za fiksni program izvoza in uvoza za leto 1981.

– Janezu Bidovcu, vodju nabavnega sektorja v Sovjetsko zvezo, kjer bo zaradi kritičnosti vložka za hladno valjarno Bela urgiral vse dobave TVT iz II. kvartala.

– Jožetu Repetu, Francu Vičarju in Antonu Kelvišarju v Gemono pri Udinah in v bližino stare Gorice. Imenovani potujejo k firmi SAMP Bologna na ogled najnovejših naprav za strojno opremo.

– Stanku Čopu, Janezu Pikonu, Antonu Koselju in Marjanu Demšarju v Zahodno Nemčijo, kamor potujejo zaradi sodelovanja s projektanti firme Mannesmann Demag, ki je ponudnik tehnološke opreme za jeklarno 2.

Nekatera od omenjenih potovanj v tujino so v času objave tega prispevka že izvršena.

Pod točko tekoče zadeve so člani odbora najprej obravnavali spremembo organizacijskega predpisa za postopek razpisov tehničnih in organizacijskih problemov in ga potrdili brez pripomb.

Poleg dveh vlog za finančno pomoč je odbor vzel na znanje še ustno informacijo o številu službenih potovanj v mesecu februarju 1981 in ugotovil, da je število službenih potovanj glede na januar in februar 1980 precej naraslo. Zato so predlagali vodju splošnega sektorja, da pripravi poročilo s konkretnimi predlogi rešitev in ukrepov.

Odbor za splošne zadeve je tudi sklenil, da je potrebno pripraviti poročilo o tem, kako se uresničujejo pristojnosti tega odbora.

Z. V.

TOZD Valjarna debele pločevine

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 25. februarja, je predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine Milan Šulc sklical 18. redno sejo. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili realizirani.

V nadaljevanju seje je vodja proge poročal o številu zavaljanih plošč v mesecu novembru in decembru in o ukrepih, ki so bili sprejeti za zmanjšanje števila le-teh. Odbor se je s poročilom strinjal in zadolžil vodjo proge, da še naprej zasleduje kvaliteto dela na progi in trimesečno poroča odboru za gospodarstvo o številu zavaljanih plošč.

Po obravnavi poslovnega poročila je odbor sprejel naslednje sklepe in ugotovitve in jih posredoval delavskemu svetu TOZD v razpravo in sprejem:

– TOZD Valjarna debele pločevine ni dosegla družbenega plana za leto 1980 zaradi pomanjkanja polproizvoda in prehoda na dvoizmensko obratovanje.

– V teh spremenjenih pogojih je bil ustvarjen velik premik v kvaliteto, kar se odraža v vrednostni realizaciji družbenega plana, ki je bila dosežena 104 %.

– Specifične porabe energije so bile od meseca junija 1980 dalje večje od specifičnih porab v prvih petih mesecih, vendar so bile še vedno nižje od planiranih porab za leto 1980, kar je bilo doseženo z varčevanjem z energijo na vseh področjih.

– V TOZD bi lahko naredili več plemenite visoke legirane pločevine, vendar to ni bilo mogoče, zaradi premajhnih brusilnih kapacitet v TOZD Valjarna bluming štekel.

– Zaradi izredno dobrega dela oddelka OTOP je bilo izdelano več pločevine za posebne namene kot je bilo planirano, zato daje odbor delavcem v tem oddelku vse priznanje.

– Storilnost je v primerjavi z letom 1979 v letu 1980 padla za 12,6 kg na moža, kar je razumljivo, saj kljub sedemmesečnemu obratovanju na dve izmeni, delavci pri pečeh za toplotno obdelavo pločevine in pri ogrevnih pečeh še vedno delajo na tri izmene oz. po sistemu 4+1.

– Zastoji so se v primerjavi z letom 1979 v letu 1980 zmanjšali za 6,8 %, medtem, ko se je izraba koledarskega časa zelo zmanjšala in sicer za 13,3 %.

– Delovno razmerje v TOZD je v letu 1980 sklenilo deset, prekinilo pa 25 delavcev, šest delavcev je prestopilo v druge temeljne organizacije.

– Odbor ugotavlja, da je TOZD v letu 1980 kljub težavam zaradi pomanjkanja polproizvoda, poslovala uspešno, kar je tudi naloga za delo v letu 1981, ki se mora odražati v izpolnjevanju operativnega programa proizvodnje, izboljšanja tehnološke in delovne discipline ter v zmanjševanju specifičnih porab, predvsem energije in goriv. Seznanjeni so bili z ukrepi za izboljšanje poslovnega rezultata temeljne organizacije in ugotovili, da so bili pri vseh ukrepih doseženi boljši rezultati od planiranih.

Po obravnavi rebalansa finančnega plana za leto 1981 so se z njim strinjali in predlagali delavskemu svetu, da v zvezi s tem sprejme predloženi sklep.

Po pregledu izvrševanja plana v mesecu februarju so ugotovili, da bo proizvodnja na progi pod planom, zaradi pomanjkanja polproizvoda in okvare krožne peči, med tem, ko bo proizvodnja v adjustaži in odpremi dosežena.

Obravnavali so program proizvodnje za mesec marec in ga sprejeli v predloženi obliki.

Obravnavali so tudi predlog za spremembo izračunavanja norme na sekatorjih, se z njim strinjali in sklenili, da prične nov način izračunavanja norm veljati meseca februarja.

Na koncu seje so bili seznanjeni z navodilom za ravnanje z odpadki, ki ga je predložil SEO – oddelek za organizacijo dela, z obvestilom SVD o stimulaciji neposrednim vodjem dela za meseca december in januar, z obvestilom odbora za gospodarstvo TOZD Transport o stojninah nastalih pri razkladanju železniških vagonov v TOZD Valjarna debele pločevine in s predlogom predsednika inovacijske komisije, da se za pospešitev inovacijske dejavnosti nagradijo tudi ideje, s tem, da nagrade vsakokrat odobri odbor za gospodarstvo. Odbor je ta predlog tudi sprejel.

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Rudi Noč je v ponedeljek, 23. februarja, sklical 15. redno sejo. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili izvršeni, razen sklepa, ki obravnava reševanje kadrovskih in organizacijskih ukrepov, ki so nastali ob prehodu obratovanja temeljne organizacije na dve izmeni in bodo do sprejema ustreznih rešitev še v izvajanju.

Odbor je v nadaljevanju obravnaval poročilo odsotnosti z dela za mesec januar. V tem mesecu je znašala odsotnost 15,96 %, od tega je bilo 8,45 % bolezenske odsotnosti, 5,44 % rednih letnih dopustov in 0,24 % neopravičenih izostankov.

Odbor je obravnaval tudi nekatera kadrovska vprašanja:

– prošnji delavca za premestitev v drugo TOZD je ugodil;

– prošnjo delavke za premestitev na druga dela in opravila v TOZD in prošnjo delavke, za ponovni sprejem v TOZD je zavrnil, ker v temeljni organizaciji ni prostih del in opravil, ki bi jih lahko opravljale ženske;

– strinjal se je z odpovedjo delavca, s tem, da le-ta preneha z delom v rednem odpovednem roku.

Na predlog vodja oddelka je odbor sprejel sklep, da se za dva delavca izstavi odločbo o nadomeščanju, dokler se oboleli delavec ne vrne z zdravljenja.

Odbor je tudi soglašal, da se za vse posojene delavce naredi prestop v temeljne organizacije, kjer so sedaj zaposleni.

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Podpredsednik delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine Dušan Kržišnik je v četrtek, 26. februarja, sklical 18. redno sejo.

Po pregledu izvrševanja sklepov so ugotovili, da so bili vsi sklepi izvršeni.

Po obravnavi so potrdili predlog predsednika centralne inventurne komisije za enkratno nagrado delavcem, ki so sodelovali pri inventuri.

Obravnavali so poslovno poročilo TOZD Valjarna debele pločevine za leto 1980 in ugotovili, da so o njem razpravljale vse samoupravne delovne skupine, ki nanj naso imele bistvenih pripomb. Zato so poslovno poročilo TOZD soglasno potrdili skupaj s sklepi in ugotovitvami, ki sta jih predlagala odbor za gospodarstvo pri DS TOZD in računovodja TOZD.

Delegati so bili seznanjeni, da 14. marca 1981 poteče mandat vsem delegatom v samoupravnih organih TOZD in delovne organizacije, zato so sprejeli sklep, da se za 22. aprila 1981 razpišejo volitve.

Delegati so brez pripomb sprejeli samoupravni sporazum o delitvi dela dohodka na osnovi zagotovitve vložnega materiala za proizvodnjo med TOZD Valjarno debele pločevine in TO Monter Dravograd, samoupravni sporazum o združevanju sredstev za nadomestila OD ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodb pri delu ali poklicne bolezni ter družbeni dogovor o združevanju sredstev za financiranje mladinskega prostovoljnega dela v občini Jesenice za leto 1981.

Na koncu seje so razpravljali še o problematiki dela na odpremi in sprejeli ustrezne sklepe in na predlog asistenta za delovne naprave potrdili zapisnik fizične likvidacije.

IS

Železarski globus

LIBIJA

Libijska vlada je pred kratkim oddala naročilo za gradnjo nove železarne v Misurati, ki leži 250 km vzhodno od Tripolisa. V sklopu te železarne bosta obratovali dve napravi za izdelavo železove gobe z letno zmogljivostjo 600.000 ton, elektro jeklarna z napravo za kontinuirno vlivanje 610.000 ton gredic na leto in 650.000 ton slabov in valjarna za izdelavo valjane žice, paličastega jekla in toplo ter hladno valjanje trakov. Skupna naložba za to železarno je predvidena v višini 7,8 milijard zahodnonemških mark.

ZDA

Ministrstvo za trgovino ZDA bo v kratkem uvedlo sistem za nadziranje uvoza plemenitih in posebnih vrst jekel. S tem bodo ponovno zaščitili domačo železarsko industrijo, ki izdeluje te vrste jekel. Posebno pozornost bodo posvetili nadzoru uvoza debele pločevine paličastega jekla, cevi in orodnega jekla. Uvoz bodo uravnavali z uvedbo posebnih carin, pred tem pa bodo proučili, če cene niso dumpinške.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

SEJA SVETA ZSMS SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Na 8. redni seji sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne, ki je bila v Kropi, so bili sprejeti sklepi, ki se nanašajo na dejavnost vseh osnovnih organizacij v delovni organizaciji SOZD, zato jih tudi v celoti objavljamo:

– V letu 1981 nadaljujemo z delovno tekmovalnimi akcijami, kot so; izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca in delovno tekmovanje mladih kovinarjev;

– Razpiše se natečaj za izbor najboljšega mladega inovatorja, oziroma kovinarja v okviru SOZD SŽ;

– Še nadalje morajo mladi spremljati delo mladih delegatov v samoupravnih organih in interesnih skupnostih, prizadevati se za njihovo delo in odgovornost pri delu ter skrbeti za izobraževanje in usposabljanje mladih skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami;

– Prizadevati si moramo za čim tesnejše sodelovanje oziroma za skupno akcijo družbenopolitičnih organizacij, predvsem pri skupnih akcijah širšega družbenega pomena;

– Na področju SLO in družbene samozaščite mora ZSMS dati prednost oblikam usposabljanja spremljanja in aktivnega delovanja mladih, pomembno področje pa je tudi podružbljanje koncepta SLO in družbene samozaščite;

– Na področju mladinskega prostovoljnega dela morajo mladi v delovnih organizacijah razvijati konkretne oblike dejavnosti, istočasno si je potrebno prizadevati za ustanavljanje stalnih mladinskih delovnih brigad, seveda tam, kjer za to obstojajo pogoji in možnosti.

– Z ustanavljanjem mladinskih delovnih brigad nam bo dana večja možnost za kadrovanje najboljših mladih delavcev, oziroma aktivistov za udeležbo na republiških in zveznih mladinskih akcijah;

– Na nivoju delovnih organizacij in občine si bodo mladi iz SOZD SŽ prizadevali za uresničevanje programa na področju manifestativnih dejavnosti. Še naprej bomo organizirali manifestativne akcije kot obliko sodelovanja in izmenjave izkušenj z vseh področij delovanja mladih predvsem so to srečanje mladine skupaj z borci NOV SŽ, športna in kulturna srečanja mladine jugoslovanskih železarn.

– Prenašanje tradicij NOB je konkretna naloga mladih in zveze borcev NOV. Z usklajenimi programi bomo aktivno sodelovali na tem področju z zvezo rezervnih vojaških starešin in zvezo borcev NOV. Z razgovori, raznimi manifestacijami ob jubilejih in podobno, bomo skrbeli za prenašanje revolucionarnih tradicij na vse mlade. Istočasno bodo mladi iz delovnih organizacij skrbeli za urejanje spominskih obeležij;

– Skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami moramo na področju urejanja družbenega standarda mladih že prejete sklepe uresničevati, oziroma na podlagi teh sprejeti nadaljnjo usmeritev;

– Mladi si bomo še naprej aktivno prizadevali, da bi reševanje kadrovske problematike postalo prioritetna naloga vseh subjektov znotraj delovnih organizacij. Posebno pozornost moramo predvsem usmeriti prav najnižje izobraženim kadrom s skupnimi programi šolanja in usposabljanja. Pri tem pa je pomembno tudi idejno-politično usposabljanje vseh mladih, tudi kadra za višjo in visoko izobrazbo.

– Čim prej moramo pristopiti k uresničevanju Titove pobude o kolektivnem vodenju in odgovornosti, kajti samo s takim načinom dela bomo uresničili in dosegli željeno enotnost s tem pa tudi uresničevanje skupnih in naših mladinskih interesov.

ZŠ

DELO OO ZSMS TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V tej TOZD naše železarne, je od preko dvesto zaposlenih dobra tretjina mladih. V preteklem obdobju je delo v OO ZSMS nekoliko zastalo, kljub pripravljenosti ostalih družbenopolitičnih organizacij, da pri delu mladinske organizacije pomagajo. Z namenom, da se napravi konec temu mrtvilu, je bila v poletju prejšnjega leta volilno-programska konferenca, na kateri so mladi izvolili novo vodstvo mladinske organizacije in sprejeli program dela za naslednje obdobje. Če na kratko pogledamo dejavnost OO ZSMS v dosedanjem obdobju, lahko zaključimo naslednje:

Mladinska organizacija je ob zaključku preteklega leta namenila precejšnjo pozornost sprejemanju planskih dokumentov za zadnje srednjeročno obdobje. Mladi so se skupaj z ostalimi člani kolektiva aktivno vključili v razpravo in pri tem pozitivno ocenili razvojno usmeritev Železarne. Pri srednjeročnem planu TOZD Hladna valjarna pa je bilo izrečenih precej kritičnih pripomb na to, da v prihodnjem petletnem obdobju v hladni valjarni niso predvidene nobene naložbe v izboljšavo. Te pa bi bile nujne, če hoče kolektiv izpolnjevati planske obveznosti ki so tako v kvalitetnem kot količinskem pogledu sorazmerno velike. Ob sedanjem stanju zastarelega strojnega parka bo predvsem težko doseči kvalitetni premik v asortiment, ki ga predvideva srednjeročni načrt.

Ob obravnavanju dosežkov v lanskem letu je bilo ugotovljeno, da je bil sicer plan količinsko dosežen, vendar ob velikih naporih delavcev, tudi z delom ob prostih sobotah in nedeljah. Skozi vse leto je bilo veliko težav v preskrbi s polproizvodom. Zastoji se iz leta v leto povečujejo zaradi zastarelosti opreme, posebno pa je zaskrbljujoče nenehno upadanje števila zaposlenih.

Tudi v prvih dveh mesecih letošnjega leta je dejavnost OO ZSMS razgibana. Izdelani so bili kriteriji za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca in za to imenovana komisija. Ta naj bi spremljala delo mladih in v vsakem četrtletju izbrala najboljšega mladega delavca. Prav tako so bili izbrani mladinci za obiskovanje šole za mlade samoupravljalce.

Ob evidentiranju mladih za mladinske delovne akcije pa je bilo poudarjeno, da bo potrebno v te akcije vključiti čim večje število šolske in študentske mladine, saj se proizvodne TOZD skoraj vse srečujejo s pomanjkanjem delavcev.

Na problemski konferenci o položaju mladih v družbenoekonoskih odnosih, so mladi v hladni valjarni imeli vrsto kritičnih pripomb, predvsem na novo zakonodajo, ki ureja odnose v stanovanjskem gospodarstvu, nadalje, problematiki zaposlovanja, izobraževanja in štipendiranja. Stališča so bila posredovana na problemski konferenci Železarne.

V naslednjem obdobju je pred OO ZSMS še veliko dela. Vsekakor je ena od osnovnih nalog – pridobiti k aktivnemu delu čim več mladih. Ob volitvah v samoupravne organe in delegacije bo potrebno veliko pozornosti nameniti kandidiranju mladih za delo v teh organih. Izboljšati pa bo potrebno tudi sistem informiranja.

Em

SESTANEK OO ZSMS TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

V sredo 4. februarja je bil sestanek osnovne organizacije ZSMS TOZD Valjarna bluming štekel, na katerem so v okviru priprav na programsko – volilno konferenco obravnavali delo organizacije v preteklem letu in program dela za naslednje obdobje. Na sestanku so bili tudi prisotni predstavniki koordinacijskega sveta ZSMS krajevne skupnosti Javornik–Koroška Bela, koordinacijskega sveta ZSMS Železarne, družbenopolitičnih organizacij in vodja TOZD.

Pri oceni delovanja v preteklem letu so menili, da je bilo nekaj narejenega, kar tudi kaže na voljo mladih za delo v organizaciji, kateri največkrat manjka le dobrih organizatorjev. En njihov član je sodeloval na zvezni delovni akciji, več pa na lokalnih. Njihov član se je udeležil tudi seminarja za mladinske aktiviste. Najbolj pa so se mladi iz TOZD udeleževali različnih športno- rekreativnih srečanj v okviru osnovne organizacije sindikata. Vsekakor pa so ugotovili, da mladinska organizacija ne more uspešno delovati brez organizirane in vodene dejavnosti, tako pa je bilo še vse preveč stihijskega in nekoordiniranega dela.

Na sestanku so izvolili šestčlanski odbor v sestavi: Anton Miklič, Anton Čop, Janez Kralj, Marko Ivančič, Basim Jusić in Husein Kljunić, ki mora:

– do konca februarja izvesti evidentiranje možnih kandidatov za vodstvo osnovne organizacije ZSMS,

– pripraviti smernice za delovanje organizacije v naslednjem obdobju.

Dogovorili so se, da bodo po oddelkih ustanovili aktive mladih in zadolžili vse prisotne, da o sklepih sestanka obvestijo tudi ostale, ki jih morajo še pridobiti za delo v mladiski organizaciji. Pri njihovem bodočem delu so jim obljubili pomoč tudi predstavniki vseh ostalih družbenopolitičnih organizacij v TOZD in koordinacijski svet ZSMS Železarne.

Husein Kljunić

O LOKALNIH DELOVNIH AKCIJAH

V marcu je bila druga seja centra za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Jesenice, katere so se poleg članov centra udeležili tudi predstavniki komunalne skupnosti, skupščine občine Jesenice in pašne skupnosti Hrušica. Sestanek je bil sklican z namenom, da bi občinska konferenca ZSMS Jesenice lahko predvidela (v dogovoru z izvajalci) termine organiziranja lokalnih delovnih akcij. Predstavnik pašne skupnosti Hrušica je povedal, da imajo letos ponovno v programu čiščenje pašnikov, predvidoma sredi ali konec meseca maja. Akcija bo organizirana na soboto ali nedeljo. Tudi predstavnik komunalne skupnosti je seznanil člane centra za MDA, da imajo letos največ del na enkratnem vzdrževanju cest (čiščenje podrasti, obcestnih jarkov). Na akcijah pa bo sodeloval tudi delavec komunalne skupnosti.

Na seji je bil podan predlog, da bi se skupaj s Turističnim društvom Jesenice lahko domenili za čiščenje struge Save in za akcijo čiščenja zelencev (pas med Kranjsko goro in Ratečami).

M. J

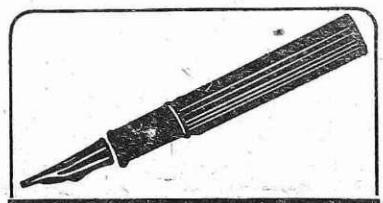

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

BRUCOVANJE

Klub študentov jeseniške občine obvešča svoje člane, da bo v soboto, 14. marca, redno letno brucovanje v zgornjih prostorih restavracije KAZINA na Jesenicah in sicer od 19. ure dalje. Poleg programa bomo tudi plesali ob taktih glasbenega ansambla Ultimat – bivša Nočna izmena.

Poleg obvezne udeležbe bruck in brucov je zaželjena tudi udeležba ostalih občanov. Ne zamudite te izredne priložnosti za zabavo, ki jo pogrešamo ob splošnem tovrstnem mrtvilu na Jesenicah.

MB

MLADI ČESTITALI DELAVKAM ŽIC

Osmega marca je zgodovinski dan, zato je prav, da se vsako leto spomnimo na naše delavke, žene in matere, ki v obilici vsakdanjega dela in skrbi komaj morejo utrgati kaj časa zase.

Mladinska organizacija ŽIC je pod vodstvom svojega mentorja tov. Petermana pripravila za praznik žensk kratko proslavo. Delavkam ŽIC so učenci zapeli nekaj lepih narodnih pesmi, vmes pa so se zvrstile recitacije. Da bi svoj kulturni program nekoliko popestrili, so predstavniki mladinske organizacije pred zadnjo točko vsaki delavki podarili nagelj. To simbolično darilo so ganjene sprejele.

Proslave se je udeležil tudi direktor ŽIC, ki je ob koncu prosłave čestital sodelavkam še v imenu Železarskega izobraževalnega centra.

Jasna Ličen

SEJA PREDSEDSTVA OK ZSMS JESENICE

V sredo, 4. marca, je bila četrta seja predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice. Na seji so obravnavali poročila o delu področnih konferenc in komisij, ki so jih pripravili predsedniki. Potrdili so družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice, potekale pa so tudi priprave na prvo sejo občinske konference ZSMS Jesenice, ki bo 31. marca (obravnava operativnega programa dela OK ZSMS Jesenice; obravnava zaključnega računa ter predloga finančnega plana za leto 1981). MJ

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ... 2

Tito

PREBIVALCEM OBČINE JESENICE

Med umikom se prepričajte, ali so zbrani vsi člani vaše družine, če koga ni, prijavite to poverjeniku za civilno zaščito oziroma ekipi, ki izvaja umik ali reševalcem. Na vaše imetje bodo v vaši odsotnosti pazili varnostni organi.

Od trenutka prejema obvestila do povratka na svoje domove, je prebivalstvo dolžno:

a) da preprečuje morebitne pojave panike in nereda,

b) da nudi pomoč ranjencem in težko pokretnim osebam,

c) da izvršuje ukaze organov, ki so zadolženi za organizacijo umika in povratka.

II. POSEBNA NAVODILA

A) Ob požaru

V primeru vojne, požare zanetijo zažigalna napadalna sredstva. To so zažigalni naboji, ki ob izgorevanju sproščajo visoko temperaturo in se zaprašijo po okolici. To so kemična sredstva, ki se ne dajo pogasiti z vodo, lahko pa se gase tako, da jih pokrijemo in s tem preprečimo dovod zraka, ki je potreben za gorenje. Požare povzroča tudi sproščena toplotna energija pri jedrski eksploziji. Pri množičnih požarih je najbolje, da se zavarujemo in umaknemo iz gorečega območja.

Požar v stanovanju pogasimo s priročnimi sredstvi (odeje, krpe, itd). Ob širjenju ognja odstranimo gorljive predmete in zapremo vrata in okna, da se požar ne širi iz stanovanja.

Goreče opreme in obleke ne mečimo skozi okna ali v druge prostore, da ne razširimo požara.

Ne zadržujmo se v bližini plamenov, da ne dobimo opeklin. Požar se širi vedno iz nižjih nadstropij v višja in v smeri prepiha. Visoka temperatura močno vpliva na trdnost in nosilnost konstrukcije gradbenih elementov in povzroča rušenje.

Pri umiku iz goreče zgradbe izklopimo električno in plinsko napeljavo.

B. Ob zračnem napadu

– Ob alarmnem znaku za nevarnost zračnega napada, pojdimo takoj v zaklonišče, ki je najbližje.

– Okna ob mraku zastrimo s temno prevleko, ki ne prepušča svetlobe.

– Če nas zračni napad zajame na prostem, se vržemo na tla in, če imamo čas, poiščemo zaklonišče.

– Ob blisku atomske eksplozije se vržemo na tla z glavo stran od bliska in z rokami pod trebuhom. Počakajmo, da pride udarni val prek nas, nato si nadenimo zaščitno masko in druga zaščitna sredstva ter se oddaljimo iz kontaminiranega območja.

– Če se nam je vnela obleka, se povaljamo po tleh ali kako drugače pogasimo oblačilo.

– Ob topi eksploziji ali drugem znamenju, da je izvršen napad s kemičnimi sredstvi, si nadenimo zaščitna sredstva in zbežimo iz območja, ki je zasičeno s strupenimi snovmi. Zavedajmo se, da se strupene pare širijo z vetrom.

– Vode po zračnem napadu ne bomo uporabljali, ker utegne biti okužena.

– Mrtvih se ne dotikamo. O truplih bomo obvestili reševalce ali varnostne organe.

– Ob evakuaciji se ravnajmo po objavljenih navodilih.

– Če smo ostali pod ruševinami, se bomo ravnali, kot je opisano za primer potresa.

C. Zaščita v zaklonišči

Najzanesljivejšo zaščito pred sodobnimi sredstvi nam nudijo zaklonišča. Ne glede na stopnjo odpornosti nam zaklonišče nudi zavetje pred začetnimi učinki eksplozij in kontaminacijo z jedrskimi in kemičnimi agensi. Začetni učinki imajo najhujše posledice, zato moramo priti v zaklonišče v najkrajšem možnem času.

Če zgradbe nimajo dovolj trdnih kleti, jih je treba utrditi, če tega ni, si napravimo zasilno zaklonišče v neposredni bližini stanovanja ali delovnega mesta.

V zaklonišču se moramo ravnati po »notranjem redu zaklonišča«, potrebno je mirovati, da porabimo čim manj kisika in se izloči čim manj ogljikovega dioksida; odreči se moramo kajenju in uporabi ognja; živali ne smejo v zaklonišče; s seboj moramo prinesti osnovno posteljnino in vsaj dva obroka hrane in vode, lahko tudi tranzistor in po možnosti baterijsko svetilko.

Ob uporabi RBK sredstev v zakloniščih, ki nimajo filtro-ventilacijskih naprav, morate uporabljati osebna zaščitna sredstva.

Ob zaupščanju zakloniščnih prostorov se ravnajte po navodilih članov enot civilne zaščite.

D. Kako ravnamo ob atomski eksploziji

Ravnamo se po navodilih za primer zračnega napada. Po dveh do treh sekundah po izvršeni eksploziji, si z osebno zaščitno opremo zavarujmo dihala in telo ter poškodbe na koži.

(se nadaljuje)

Sodelavci v elektro delavnici na Jesenicah

(Foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo prejeli 32 zapisnikov s sestankov SDS iz petih temeljnih organizacij ter iz dveh delovnih skupnosti. Ker pa nam je precej zapisnikov ostalo še iz prejšnjega tedna, (vseh tudi danes nismo mogli objaviti) je pregled kljub temu obširnejši. Kot smo omenili že v prejšnjem pregledu še zlasti intenzivno poteka razprava o poslovanju v lanskem letu, pri čemer ponekod posebno pozornost namenjajo tudi uresničevanju stabilizacijskih ukrepov. Sicer pa se pogosto na sestankih pojavlja tudi sindikalna problematika v zvezi z letnimi konferencami osnovnih organizacij sindikata, obratna problematika ter evidentiranje možnih kandidatov za aprilske volitve v samoupravne organe.

SDS **SM peči 2** (TOZD JEKLARNA) v zapisniku na kratko omenja, da je bila seznanjena z dopisom vodstva o proizvodni problematiki TOZD Jeklarna v lanskem letu ter da potrjuje svoja dva dosedanja delegata v delavskem svetu TOZD še za naprej kot možna kandidata, ker jima še ni potekel mandati in ker v redu izpolnjujeta svoje dolžnosti.

SDS **čistilnica odlitkov** (TOZD LIVARNA) je razpravljala o varnosti pri delu (imeli so opravka z nezgodo, ki se je na srečo končala brez težjih posledic in so mnenja, da je treba ponoviti tečaj o varnosti) ter o pomanjkanju delavcev. Izredno težko je najti ljudi, ki bi se odločali za težko delo v čistilnici, ki je še vedno premalo vrednoteno. Problem pa je tudi z varilci in rezalci, ki delajo pod istimi pogoji, vendar pa se jim ne prizna ista doba s povečanjem. Ker je vodja TOZD članom SDS obljubil na sestanku dne 15. julija lani, da se bo vprašanje glede kategorij reševalo takoj, ko se bo žarilna peč pripisala TOZD Livarna, člani glede tega pričakujejo skorajšnje rešitve.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS **priprava dela-odprema, lužilnica III** ter **žarilnica 1, 2, 3** in **4.** SDS so obravnavale sindikalno in obratno problematiko. SDS priprava dela-odprema trdi, da je premalo sindikalnih izletov, zanima pa jo tudi, zakaj se organizirajo preko agencij, kar je drago. Izvolila je tudi dva delegata, ki naj bi gornje vprašanje postavila na sindikalni konferenci. SDS opozarja, da so vrata za zasilni izhod (ob dejstvu, da se v obratu nahajajo gorljive snovi) založena. SDS lužilnica 3 pod razno omenja, da bo treba izboljšati odnos do dela in naprav. Rada bi dobila tudi pojasnilo glede kabin za snemalce kolobarjev. Problem prahu ob obratovanju peskarskega stroja, zaradi katerega se pritožuje zlasti žerjavovodja, bi bilo po mnenju delavcev vsaj delno mogoče rešiti z izdelavo dimnika. Precej kritike je bilo izrečeno tudi na višje cene za letovanje na morju. Vprašljivo namreč postaja letovanje delavcev z nižjimi osebnimi dohodki. Tudi SDS žarilnica 1 se pritožuje, da so zasilni izhodi zaklenjeni in založeni. Delavci na liniji CRNO pa vprašujejo, zakaj se ne pregradi hale med lužilnico. Linija oziroma naprave so zelo poškodovane od kisline. S tem bi po njihovem mnenju lahko preprečili precej okvar, pa tudi uvoz dragih rezervnih delov bi bistveno padel. SDS žarilnica 3 prosi za odgovor na predlog, ki ga je dala na sestanku dne 4. septembra lani (na liniji CRNO naj bi dobili dve halji, ki naj bi jih uporabljala operaterja ob koncu dnine, ko sta že umita, pa morata še privariti ali odrezati kolobar). Podobno kot že dve skupini poprej tudi SDS žarilnica 4 opozarja na založene zasilne izhode, pa tudi na potrebo po pregraditvi hale med lužilno linijo. Ta SDS razen tega še omenja, da je investicijo v pregraditev hale že odobril delavski svet, zaradi škode, ki jo na napravah povzroča kislina, da pa se je potem nekje »zataknilo«. Od SDS žarilnica 3 smo prejeli tudi izjavo s podpisom sedmih delavcev, da skupinovodja pod razno v zapisniku ni hotel omeniti razprave o medsebojnih odnosih, kar gotovo ne prispeva k izboljšanju medsebojnih odnosov in k boljšemu delu in bi bilo torej prav, da temu vprašanju nameni ustrezno pozornost tudi sindikalna organizacija.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnika SDS **žičarna II-2** ter **adjustaža**. Obe skupini sta se seznanili z uresničevanjem stabilizacijskega programa v lanskem letu, z januarsko proizvodnjo ter s sklepi izvršilnega odbora sindikalne organizacije v zvezi z vzdrževanjem reda in čistoče v obratu. Prebrali pa so tudi zapisnik prejšnjega sestanka SDS ter evidentirali možne kandidate za samoupravne organe.

Iz TOZD ELEKTRODE pa smo prejeli zapisnika SDS **rezalnica 2** ter **transport in skladiščenje**. Obe SDS sta brez pripomb potrdili zaključni račun za lansko leto ter rebalans finančnega plana za letošnje leto. SDS rezalnica 2 pa se je seznanila tudi z nekaterimi žadevami v zvezi s požarno varnostjo (govora je bilo predvsem o uporabi kuhalnikov).

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS **priprava dela, materialna služba, strugarna 1** in **2, strugarna Javornik, orodjarna 1** in **2, ključavničarji strojev, kovačnica-kalilnica, konstrukcijska delavnica 1** in **2** ter **strugarna valjev Javornik** in **Bela** (od nekaterih tudi po dva). Na sestankih je bilo govora predvsem o poslovanju v lanskem letu, razen tega pa so SDS evidentirale tudi možne kandidate za samoupravne organe ter volile delegate za letno konferenco osnovne organizacije sindikata. Podeljena so bila tudi priznanja ob 30-letnici samoupravljanja. Na sestanku SDS priprava dela je bilo v zvezi s poslovanjem predlagano, da naj priprava dela izdela vsak mesec pregled tistih naročil, ki so vezana na veliko število ur zaradi zmanjšanja negotove proizvodnje. Pod razno je skupina zahtevala od vodje TOZD pojasnilo v zvezi s kritiko, ki jo je v lanskem juniju izrekel na račun njihovega dela. SDS materialna služba se je razen z zadevami, ki jih omenjamo v začetku, seznanila tudi z reorganizacijo materialne službe. SDS strugarna 1 v zvezi z zaključnim računom pripominja, da je poklic strugarja premalo stimuliran. Po mnenju SDS strugarna 2 pa je to tudi vzrok, da morajo vsako leto govoriti o pomanjkanju kadra. SDS strugarna valjev Javornik je pod razno postavila več vprašanj. Zanima jo, kdaj bo izplačan poračun za zadnja dva meseca lanskega leta, kako bo urejeno vprašanje šivanja delovnih oblek ter kako bo urejeno v novi garderobi glede lijakov, katerih število (šest) že sedaj ne zadostuje potrebam, ob preselitvi novih strojev in ob večjem številu delavcev pa še toliko manj. Na sestanku SDS orodjarna 1 je eden izmed sodelavcev opozoril da še ni bil izvršen sklep z novemberskega sestanka SDS o podelitvi priznanj ob 30-letnici samoupravljanja (podeljena so bila takoj na naslednjem sestanku SDS) ter predlagal, da naj se zapisniki vseh sestankov razobešajo na vseh oglasnih deskah. SDS kovačnica-kalilnica je imela v zvezi z zaključnim računom pripombe na prevoz materiala in na netočnosti pri razrezu. Pod razno pa je imela SDS pripombe k nagrajevanju v kovačnici ter v ostalih delovnih enotah v TOZD, pa tudi glede rezultatov meritev in otežkočenega dodatka v kovačnici. Odločili so se, da bodo naslednji teden (ta sestanek je bil 26. 2.) sklicali v ta namen še en sestanek, in nanj povabili vodjo strojne obdelave. SDS konstrukcijska delavnica 1 ugotavlja, da je njihov obrat v lanskem letu dobro delal in da so zadovoljivo poskrbeli za rezervne dele. Tudi SDS konstrukcijska delavnica 2 omenja, da so, kljub težavam s kadri, še kar dobro izpolnjevali svoje obveznosti do proizvodnih temeljnih organizacij. Ugotavlja pa tudi, da je treba TOZD okrepiti z novimi kadri, predvsem za strojno obdelavo. SDS strugarna valjev Javornik in Bela ugotavljata, da lani niso dosegli planiranih ur zaradi previsoke bolezenske odsotnosti, kljub temu pa so v redu oskrbovali obrate z valji in z orodjem. Člani SDS »Javornik« pa so izrekli pritožbe tudi nad slabo organizacijo delitve hrane v kantini. Ugotavljajo, da isto velja tudi za Belo. Obe skupini sta se zavzeli tudi za regresiranje prevoza na delo in z dela na relaciji Bela-Plavž.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS **ključavničarji 1** in **2, instalacija 1, montaža 1** in **2, žerjavni 1** in **2, elektrožerjavni, elektrodelavnica, delavnica elektro strojev 1** in **2, vodstva GRD, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, gradbena delavnica Javornik** ter **RTA 1, 2, 3, 4, 5** in **6**. Osrednjo temo sestankov je predstavljala predvsem razprava o delu in poslovanju v lanskem letu, skupaj z ukrepi, ki naj bi povečali produktivnost dela. SDS instalacija 1 se pritožuje nad kantinami, češ, da v njih ni nobene izbire ter da so premalo založene. SDS montaža 1 ugotavlja, da je v finančnem prikazu poslovanja razvidno, da določene dajatve in obveznosti znatno presegajo tiste iz leta 1979 ter predlaga, da naj odgovorni delavci v političnih in gospodarskih forumih vplivajo na to, da bi se izboljšala reprodukcijska sposobnost kolektiva. Sklenili so tudi zaostriti ukrepe glede nošenja zaščitnih sredstev, podpirajo pa tudi ukrepe za zaostritev discipline, vendar pa (v zvezi s primerom enega izmed sodelavcev) meni, da bi bilo postopek treba pričeti v delovni skupini. SDS montaža 1 ugotavlja, da minulo leto ni bilo najbolj uspešno, »saj ne razpolagamo z nobenim poslovnim skladom«. Morali bi torej bolje delati, seveda, če ne bo težav z vložkom in energijo, na katero bi morali še zlasti paziti. Ne bi smeli pustiti, da agregati prosto tečejo in da plini puščajo na stičnih mestih. Toda pri tem ne bi smelo biti tako, da bi sami sebi iskali delo, ker ga imajo dovolj. Preglede agregatov naj bi opravljali gospodarji TOZD iz proizvodnje ali iz priprave dela. Ti naj izdajo potem naročilo za popravilo. So tudi proti temu, da se nekatera timska dela posebej honorira. SDS žerjavni 1 in 2 ugotavljata, da so delovne organizacije preobremenjene z dajatvami ter da v taki situaciji bazni industriji »sploh ni mogoče pozitivno poslovati«. SDS tudi nista prepričani v uspešnost izvedbe gospodarskega načrta za leto 1981 zaradi raznih težav, predvsem slabe organizacije, pomanjkanja delov, slabe stimulacije ipd. SDS mizarji (v kateri so tudi pleskarji in steklarji) pripominja k zapisniku seje odbora za uresničevanje zakona o združenem delu z dne 10. februarja, da naj pri usklajevanju in vrednotenju delovnih nalog sodelujejo tudi skupinovodje mizarske, pleskarske in steklarske dejavnosti. SDS kleparji vprašuje, zakaj v poročilu ni prikazan pri odpadnih materialih tudi svinec, za katerega vedo, da ga je bilo v lanskem letu zelo veliko. Tudi ta skupina se zavzema za regresiranje lokalnega prevoza na delo. SDS gradbenoremontna delavnica Javornik pripominja v zvezi s predlaganimi varčevalnimi in drugimi ukrepi, da so amortizacijska sredstva premajhna (tako se fizično delo delavcem ne zmanjšuje), da naročila prihajajo prepozno ter da je kvaliteta dela zunanjih firm zelo slaba. SDS RTA 1 ocenjuje, da je gradivo za zaključni račun prispelo prepozno (za uspešno razpravo bi moralo biti na razpolago vsaj teden dni). Glede popisa in vrednotenja delovnih nalog in opravil je bila članom SDS podana informacija, da dela na tem ne potekajo dobro, ter ni točnih navodil, kako naj popisi izgledajo v končni fazi. Ugotovljeno je bilo tudi, da njihovi delavci ažurno odpravljajo napake, da pa je odnos uporabnikov naprav do le-teh malomaren (nepoznavanje ipd.), kar nemalokrat povzroča tudi preveliko porabo energije. Zavzela se je tudi za to, da bi se legaliziralo koriščenje »doprinešenih ur« za nujne osebne opravke. SDS RTA 2 meni, da bi bilo treba delo na popisu in vrednotenju delovnih nalog in opravil pospešiti. SDS RTA 3 v okviru dokaj pestrega dnevnega reda sestanka med drugim ugotavlja, da bi moralo biti iz propustnic razvidno, kam posameznik lahko gre, da imajo delavci površinske obdelave malomaren odnos do tehtnic in rezalnega orodja (zato naj bi z njimi sklicali skupen sestanek) ter da se mora pri popisu del in nalog v fazi vrednotenja sproti informirati delavce. Podobne so tudi nekatere ugotovitve SDS RTA 4, ki med drugim meni, da morajo biti propustnice za izhode označene krajevno, obratovodja pa mora izhode mesečno kontrolirati, da imajo na površinski obdelavi neodgovoren odnos do klimatskih naprav in klima komor (tudi ta SDS meni da je potreben skupen sestanek z vodstvom površinske obdelave), predlagala pa je tudi večjo število obhodov na kritična mesta. Poročilo o poslovanju v lanskem letu bi moralo biti po mnenju te SDS krajše, bolj jedrnato in pravočasno dostavljeno. SDS RTA 5 se je med drugim seznanila tudi z dnevnim redom seje delavskega sveta in v zvezi s tem zaproša, da bi gradivo, ki ga obravnavajo, dobili vsaj kak dan prej. Omenimo na še, da so imele posamezne skupine določene pripombe k posameznim točkam predlaganih varčevalnih in drugih ukrepov ter da so posamezne skupine obravnavale tudi sindikalno problematiko.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Strojne delavnice

20. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Strojne delavnice je na svoji 20. seji dne 27. februarja potrdil zaključni račun za leto 1980 ter sprejel rebalans finančnega plana za letošnje leto. Soglašal je tudi s pristopom k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni ter s predlogoma o višini letošnjih nagrad za početniško prakso in predlogom o financiranju izgradnje I. faze strojnih delavnic. Razpisal pa je tudi volitve v samoupravne organe TOZD in delovne organizacije, ki bodo dne 24. aprila.

V zvezi z zaključnim računom kaže omeniti nekatere kazalce. V TOZD so ustvarili 185 milijonov dinarjev celotnega prihodka, 84 milijonov dinarjev čistega dohodka, od katerega pa so dali približno 50 milijonov za osebne dohodke, dva za rezervni sklad, enega v poslovni sklad, medtem ko je šlo za stanovanjski prispevek tri milijone, za druge namene skupne porabe pa 5,6 milijona dinarjev. Dohodek na delavca je tako znašal 249.990 dinarjev, razporejeni (in doseženi) čisti dohodek na delavca pa 184.860 dinarjev oziroma čisti dohodek mesečno na delavca 9.041 dinarjev. Celotni prihodek v primerjavi s planiranim je znašal 103,4 %, doseženi čisti dohodek v primerjavi s planiranim 87,19 %, del čistega dohodka za osebni dohodek v primerjavi s planiranim osebnim dohodkom za 100,24 %.

Delavski svet se je strinjal, da se združena sredstva skupne porabe, ki so bila razporejena iz čistega dohodka v letu 1980 ter del čistega dohodka, ki je bil razporejen z zaključnim računom 1980 na rezervni sklad, začasno uporabljajo v poslovne namene.

Potrdil je tudi predlog kadrovskega sektorja o višini nagrad za početniško prakso učencev in študentov jeseniške in radovljiške občine. Najnižja, v prvem letniku srednje šole, bo znašala 1711 dinarjev, potem pa se bo, odvisno od letnika, povzpela pri študentih višjih in visokih šol (četrti letnik in absolventi) na 2.738 dinarjev.

Na osnovi informacije sektorja novogradenj o poteku naložbe »strojne delavnice — I. faza« je potrdil manjkajoča sredstva za dokončanje objekta v višini 3.668 milijona dinarjev. Za to se bodo prvenstveno namenila lastna nerazporejena sredstva amortizacije in nato združena sredstva temeljnih organizacij. Predlog za morebitni postopek o združevanju bo pripravil FRS.

Delavski svet je obravnaval tudi ugovor enega izmed delavcev na sklep skupne disciplinske komisije o izključitvi, ki pa ga ni potrdil z večino glasov članov delavskega sveta. Za to bo pritožbo ponovo obravnaval na naslednji seji. Ugotovil je tudi, da ne more ugoditi pritožbama na napravilno vrednotenje delovnih nalog »skupinovodja v orodjarni«, »ker je akcijska konferenca zveze komunistov Železarne potrdila sklep o nadaljnji veljavi moratorija o spremembi vrednosti posameznih delovnih nalog« (bo pa ta pritožba upoštevana pri novem razvidu nalog in opravil).

Strinjal se je tudi s predlogom vodje FRS o prenosu 709.525 tisoč dinarjev iz Investicijske banke Beograd v Temeljno banko Ljubljana.

BL

TOZD Livarna

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Livarna je na svoji 16. seji, dne 27. februarja potrdil zaključni račun za leto 1980 in sprejel rebalans finančnega plana za letošnje leto. Volitve v samoupravne organe je razpisal za 22. april 1981. Soglašal pa je tudi s pristopom k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni ter s predlogom o višini nagrade za početniško prakso za učence ter študente.

V zvezi z zaključnim računom TOZD Livarna za leto 1980 je delavski svet ugotovil, da »vsi kazalci pričajo o dobrem rezultatu dela« tako, da so delegati poročilo z zadovoljstvom sprejeli in potrdili.

Člani so bili na seji seznanjeni tudi z informacijo, da je katalog oziroma razvid del in opravil za njihovo temeljno organizacijo že v celoti izdelan in da se nehaja na oddelku za študij dela in časa za nadaljnjo obravnavo.

Pregledali so tudi, kako se izvršujejo sklepi prejšnjih sej ter ugotovili, da so realizirani vsi, razen nekaterih, ki so jih sprejeli na 14. seji in ki se nanašajo na spremembo normativa livarjev, na povečanje kategorij in ureditev premiranja skupinovodij. Sklenili so, da se od ustreznih služb v Železarni ponovno zahtevo pojasnila o teh vprašanjih.

BL.

TOZD Vratni podboji

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Na 16. seji delavskega sveta TOZD Vratni podboji, 26. februarja, so bili poleg delegatov navzoči še vodja TOZD, predsednik odbora samoupravne delavske kontrole TOZD in računovodkinja, tov. Globočnikova. Najprej so ugotovili, da so bili sklepi 15. seje realizirani..

V nadaljevanju so soglasno potrdili zaključni račun TOZD Vratni podboji za leto 1980 in bilanco uspeha z delitvijo. Celotno gradivo so obravnavale samoupravne delovne skupine. Soglašali so s prenosom neizkorišenega dela denarja za investicijsko vzdrževanje v obliki pasivnih časovnih razmejitev v višini 1.230.313,94 dinarjev v leto 1981.

Soglašali so tudi, da se združena denarna sredstva skupne porabe, ki so bila razporejena iz čistega dohodka v letu 1980, začasno uporabijo v posebne namene in pa, da se del čistega dohodka, razporejenega z zaključnim računom 1980 na rezervni sklad, začasno uporablja v posebne namene.

Akontacije osebnega dohodka, ki so bile izplačane v letu 1980 in poračun osebnega dohodka, realiziran v mesecu decembru, se upoštevajo kot definitivno in končno izplačilo in je višina osebnega dohodka v skladu s samoupravnimi splošnimi akti, so ugotovili v nadaljevanju.

Obravnavali so prenos sredstev iz Investicijske banke Beograd v beograjsko, temeljno banko Ljubljanske banke in soglašali z rebalansom finančnega plana za leto 1981.

Sprejeli so sklep, da razpišejo volitve v samoupravne organe TOZD 22. aprila.

Pristop k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za nadomestilo OD ob začasni nezmožnosti za delo zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni in samoupravni sporazum o temeljih plana posebne izobraževalne skupnosti za metalurgijo in kovinarstvo SRS za obdobje 1981—1985 so delegati soglasno sprejeli.

Na seji so sprejeli tudi ugotovitev, da način nagrajevanja delavcev v proizvodni liniji ni ustrezen in zadolžili SEO in vodstvo TOZD, da najdeta ustreznejši način nagrajevanja.

M. J.

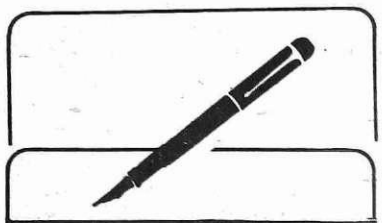

Dopisujte v Železarja

V PRIPRAVAH NA 3. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

rov za pripravo kongresa, je predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner poudaril naslednje konkretne naloge občinskih in medobčinskih koordinacijskih odborov:

– širše animiranje celotnega združenega dela in delavcev za splošne in vsebinske priprave na kongres ter za sprotno seznanjanje javnosti o teh pripravah;

– izvedba različnih tematskih razprav, povezanih z izhodišči za kongres. Razprave naj bodo izvedene na vseh ravneh – v republiki, regiji, občinah in v organizacijah združenega dela – tako, da bodo del redne aktivnosti za uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov pri reševanju praktičnih vprašanj družbene reprodukcije in političnega delovanja;

– v sporočilu kongresu – teh naj bi bilo iz SR Slovenije 15 do 20 – naj. organizacije združenega dela, interesne skupnosti in izjemoma družbenopolitične organizacije sporočijo kongresu in celotnemu združenemu delu svoje mnenje o določenih pomembnih vprašanjih, problemih in predlogih za njihovo reševanje. Naloga koordinacijskih odborov je, sodelovati pri konkretnem in končnem oblikovanju vseh sporočil, ki morajo biti sporočila delovnih kolektivov kongresu, morajo avtentično izražati njihove poglede na pomembna družbenoekonomska vprašanja;

– predvidoma sredi aprila bo objavljen predlog kongresne resolucije, ki bo podlaga za opredelitev stališč kongresa in tudi o njej bo potrebno organizirati širše razprave v vseh delovnih in družbenih okoljih, da bodo povsod do nje zavzeli stališče. Tako široko obravnavanje resolucije bo pomemben prispevek za njeno oplemenitenje, hkrati pa tudi spodbuda združenemu delu za primerjanje lastnega stanja z njenimi zahtevami in v njej opredeljenimi stališči;

– najpomembnejše bo, kako priprave na kongres in pozneje kongresna stališča in sklepe izrabiti za poglobljeno oceno stanja samoupravne organiziranosti in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v vsaki temeljni organizaciji in drugi organizaciji združenega dela ter v sleherni samoupravni skupnosti, in kako po teh ocenah izdelati programe in predloge za izboljšanje stanja in za krepitev samoupravnih odnosov. Prav od tega je odvisno tudi širše reševanje skupnih družbenoekonomskih problemov. Za tako ocenjevanje je seveda potrebna velika pripravljenost in zbranost, združitev prizadevanj vseh subjektivnih sil z zvezo komunistov na čelu, ki je nenehno v ospredju prizadevanj za razvoj samoupravnih odnosov.

V nadaljevanju je predsednik Hafner poudaril, da morajo koordinacijski odbori v sodelovanju z občinskimi vodstvi zveze komunistov, socialistične zveze, zveze socialistične mladine in občinskimi skupščinami ter drugimi, sprožiti organizirano akcijo za oceno stanja v vsakem konkretnem samoupravnem okolju. Zato je treba izrabiti med drugim tudi razprave o zaključnih računih, sestanke sindikalnih skupin, zbore delavcev, seje delavskih svetov, itd. Sklep o izdelavi ocene mora biti sklep delavskega sveta v sodelovanju z osnovnimi organizacijami zveze komunistov, sindikatov in drugih subjektivnih sil. Pri krajevnih skupnostih je nosilec te aktivnosti SZDL. Na sploh bi morali samoupravni organi v občinah in regijah, predvsem v samoupravnih interesnih skupnostih izrabiti to priložnost za oceno stopnje razvitosti delegatskih odnosov. Nenehno namreč ugotavljamo, da interesne skupnosti še niso pravi »prevajalec« interesov združenega dela in svobodne menjave dela med materialno proizvodnjo in družbenimi dejavnostmi. Ta priložnost nam lahko pomaga napraviti pomemben korak naprej pri uresničevanju naših skupnih interesov.

Krajevne skupnosti niso ob teh vprašanjih posebej izpostavljene, ker gre za kongres združenega dela, vendar so pomembna sestavina samoupravljanja in vplivajo na življenjske razmere delavcev. Skoraj ni mogoče govoriti, na primer, o delitvi dohodka in še o vrsti drugih vprašanj, ne da bi pri tem upoštevali krajevne skupnosti in vprašanja življenja delavcev kot občanov. Prav zato bi si morali v vsaki krajevni skupnosti, tako kot tudi v vsaki interesni skupnosti, izdelati programe za napredek lastne samoupravne aktivnosti.

V nadaljevanju je predsednik poudaril, da v teh pripravah ne bi smeli prezreti trenutnih gospodarskih in socialnih problemov, niti dejstva, da bo kongres samoupravljalcev Jugoslavije zagotovo doživel veliko mednarodno odmevnost.

(Iz Informacij republiškega sveta ZZS za obveščanje v združenem delu)

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V LETU 1980

(Nadaljevanje s 1. strani)

za invalidsko pokojninsko zavarovanje, ki ima za obračunsko osnovo poslovni sklad, le-ta pa se je zelo povečal. Prispevki za stanovanjsko gradnjo so znašali 66 milijonov dinarjev, v letu 1979 pa 58 milijonov dinarjev.

Za skupno potrošnjo v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti (to so izobraževanje, raziskovanje in zdravstvo), smo izločili 33 milijonov dinarjev dohodka, kar je 15 % manj glede na leto poprej. Nižja sta bili prispevka za republiško izobraževalno in raziskovalno skupnost, nižji sta bili namreč prispevni stopnji za leto 1980, ki se oblikujeta v skladu s predvidenimi potrebami in razpoložljivimi sredstvi teh skupnosti. Dosti višji pa je bil prispevek za zdravstvo, kar je pomenilo 52 % več sredstev za to skupnost kot v letu 1979.

Za skupno družbeno reprodukcijo na področju gospodarske infrastrukture smo združili 83 milijonov dinarjev, kar je 3 % več kot leto poprej. Glede na dosežene rezultate temeljnih organizacij, ki so bili slabši od predvidenih, je bila pri večini temeljnih organizacij osnova za izračun davka nižja kot v letu 1979, zato so bile tudi obveznosti za združevanje sredstev na tej osnovi dosti nižje. Porasli so le prispevki za razvoj elektrogospodarstva, ki se plačujejo od fakturiranega zneska porabljene energije.

Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih so znašali 25,9 milijonov dinarjev in so tudi nižji kot leto poprej. Za financiranje telesnokulturnih objektov in samoupravne interesne skupnosti komunale v občini pa smo namenili 6 milijonov dinarjev, kar je 18 % več kot lani.

Kot smo omenili že v uvodu, smo zaposleni prispevali 307 milijonov dinarjev iz osebnega dohodka, z dohodkom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti smo pokrili 194,8 milijonov dinarjev družbenih obveznosti, 135,2 milijona dinarjev sredstev pa smo združili na račun zmanjšanja lastne akumulacije. Pri tem moramo upoštevati, da smo z razporeditvijo čistega dohodka v letu 1980 povečali poslovni sklad le za 39 milijonov dinarjev, tako, da smo morali za združevanje sredstev v razvoj gospodarske infrastrukture poseči v lastna sredstva, ki smo jih oblikovali v preteklih letih.

M. P.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih je bilo v letu 1980 v svetu razrezanih v jekleni odpadek skupno 9,7 milijonov odsluženih ladij. Največjo količino so razrezali na Tajvanu in sicer več kot štiri petine vseh ladij in med njimi 91 % vseh za razrez prodanih tankerjev in 53 % ostalih ladij. Drugi je bil Pakistan, ki je razrezal 23 % ladij za tovor v trdnem stanju. Med tankerji, ki so bili prodani za razrez je bilo 21 z nad 200.000 dwt nosilnosti, deset z nosilnostjo med 100.000 in 200.00 dwt, devet s 60.000 do 100.000 dwt in 30 pod 60.000 dwt. Vsi so bili stari več kot 15 let. Število ostalih ladij je bilo majhno, kar pa ne preseneča z ozirom na situacijo na tržišču ladijskih prevozov.

DRUŽBENE OBVEZNOSTI V LETU 1980

	Osnova	Stopnja v %	1979	Stopnja v %	1980	indeks 80/79
I. PRISPEVKI IZ OSEBNEGA DOHODKA			268.689.526		307.434.382	114
Zveza skupnosti otroškega varstva SRS	bruto OD	2,16	17.312.782	1,98	18.690.582	108
Skupnost otroškega varstva občine	bruto OD	0,73	7.303.852	0,69		
Temeljna izobraževalna skupnost	bruto OD	5,94	52.775.233	5,43		
Kulturna skupnost (Zbirna stopnja)	bruto OD	0,90	7.711.161	86.586.671 0,87 9,15	95.920.166	111
Telesno kulturna skupnost (domicilnih prispevkov)	bruto OD	0,59	4.886.318	0,56		
Skupnost socialnega skrbstva	bruto OD	0,63	5.944.319	0,60		
Posebni republiški davek	bruto OD	1,00	7.965.788	1,00		
Skupnost zdravstvenega varstva	bruto OD	7,00	60.543.357	6,58	66.173.258	109
Skupnost pokoj. in invalid. zavarovanja SRS	bruto OD	10,90	87.442.861	11,50	107.742.112	123
Republiški davek (dopolnilno delo)	bruto OD	18,33	10.680.661	18,33	9.414.229	88
Davek na pogodbeno delo (obč. Jesenice 40 %, obč. Radovljica 25 %)	bruto OD	–	583.960	40,25	2.531.168	231
Dodatni prispevek solidarnosti (za SR Črno goro)	bruto OD	–	–	1,00	6.962.867	–
Ostali prispevki	bruto OD		159.963	–	–	–
Občinski davek	bruto OD	0,50	5.379.271	–	–	–
II. PRISPEVKI IZ DOHODKA OZIROMA ČISTEGA DOHODKA			311.182.419		330.028.639	106
1. Prispevki za splošne družbene potrebe			76.314.079		76.664.012	101
Davek iz dohodka republiki	osnova za izračun davka	5,00	12.547.250	5,00	10.073.638	80
prispevek za solidarnost iz dohodka	osnova za izračun davka	0,30	752.835	0,30	604.418	80
Prispevek solidarnosti za Črno goro	SSP leta 1978	4,00	4.055.068		–	–
Prispevek za LO	dohodek	0,15	1.513.184	0,13	2.356.684	156
Prispevek za zakloniščа	od nabav. vred. posl. zgradb	0,03	543.353	0,03	686.644	126
Prispevek za uporabo mestnega zemljišča	od kv. m		4.030.786		4.706.869	117
Druga plačila iz dohodka po predpisih drugih republik – prisp. za gozd.			19.704	do	24.648	125
Prispevek za solidarnostno štipendiranje	bruto OD	0,50	1.665.256	maja 79 0,50	4.970.420	298
Del čistega dohodka za poslovni sklad – za posojilo skladu federacije za kredit. hitrejšega razvoja	poslovni sklad	1,00; 3,00	50.635.858	1,00; 3,00	52.141.213	103
Prispevek za SISEOT	realiziran uvoz	0,08 %	414.141	0,08	961.961	232
Prispevek za klub samoupravljalcev	bruto OD	0,02	136.644	0,02	137.517	101
2. Prispevki za skupno potrošnjo za področje socialne varnosti			82.361.691		104.921.939	127
Prispevek iz dohodka za inval. in pokoj. zavarovanje (posl. sklad)	poslovni sklad	0,27	8.135.331	0,27	19.764.826	243
Prispevek iz dohodka za inval. in pokoj. zavarovanje	bruto OD	0,80	6.528.231	0,80	7.604.174	116
Prispevek iz dohodka za inval. in pokoj. zavarovanje za delovno dobo, ki se šteje s povečanjem	bruto OD	3,50; 5,20	6.092.037	3,50; 5,20	7.284.088	120
Starostno zavarovanje kmetov glede na dosežene dohodke	prispevna osnova	0,50	1.692.234	0,54	1.430.924	85
Starostno zavarovanje kmetov	bruto OD	0,26 za DSSS	369.965	0,26	476.632	129
Prispevek iz dohod. za zaposl. in social. var. del.	bruto OD	0,24	1.329.091	0,21	1.997.178	150
Del čistega dohodka za stanov. gradnjo za sklad solid.	bruto OD	1,425	12.694.524	1,425	14.581.064	115
Del čistega dohodka za gradnjo domov za učence in študente	bruto OD	0,345	3.073.395	0,345	3.530.134	115
Del čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo – vezana sredstva	bruto OD	1,92	17.104.124	1,92	19.645.957	115
Del čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo – razpor. po TO, DSSS	bruto OD	2,31	20.578.398	2,31	23.636.542	115
Del čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo – komunal. dej.	bruto OD	0,5	4.764.361	0,5	4.970.420	104
3. Prispevki za skupno potrošnjo v SIS družbenih dejavnosti			38.994.180		33.275.142	85
Prispevki iz dohodka republiški izobraževalni skupnosti	prispevna osnova	7,00	23.691.280	5,36	14.203.242	60
Prispevek iz dohodka republiški raziskovalni skupnosti	prispevna osnova	1,40	4.738.256	1,14	3.020.839	64
Prispevki iz dohodka za zdravstvo, obračunani glede na OD	bruto OD	1,08 1,57	10.564.644	1,57	16.051.061	152
4. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na področju infrastrukture			80.487.131		83:109.571	103
Združevanje sredstev za razvoj mag. in reg. cest v SRS (brez obvez. vrač.)	osnova za izračun davka	4,00	10.037.800	4,00	8.058.910	80
Združevanje sredstev za fin. razv. luške in strukture (brez obvez. vrač.)	osnova za izračun davka	0,50	1.254.725	0,50	1.007.364	80
Združevanje sredstev za fin. razv. železnic (brez obvez. vračila)	osnova za izračun davka	3,20	8.030.240	3,20	6.447.128	80
Združevanje sredstev za finan. grad. elektroenerg. objektov	osnova za izračun davka	3,50	8.783.075	3,50	7.051.546	80
Združevanje sredstev za finan. grad. elektroenerg. objektov	od vred. inv. vlaganj	4,80	19.982.668	4,80	15.428.763	77
Združevanje sredstev za finan. grad. elektroenerg. objektov	od fakt. zneska por. energ.	24,00	27.575.349	24,00	38.353.169	139
Združevanje sredstev za finan. grad. elektroenerg. objektov	od faktur. zneska por. elek. energ. v kem. in el. metal. peči	10,00	4.086.727	10,00	6.146.596	150
Združevanje sredstev za finan. grad. elektroenerg. objektov	posebni odjem	48,00	514.612	48,00	320.639	62
Združevanje sredstev za razvoj PTT	število impulzov	0,10 din/imp.	221.935	0,10 din/imp.	295.456	133
5. Prispevki za skupno družbeno reprodukcijo na drugih področjih			27.839.879		25.947.756	93
Vodni prispevek v SRS – splošni	osnova za izračun davka	1,00	2.509.450	1,00	2.014.728	80
– za uporablj. in onesnaženo vodo	količ. izpuš. ones. vode	28,75 din/E	7.499.957	28,75 din/E	8.562.687	114
Prispevek za pokritje dela stroškov infrastr. ŽTP – transp. obj.	osnova za izračun davka	5,00	15.500.866	5,00	12.388.089	80
Prispevek za požarno varnost obč. Jesenice – glede na OD	bruto OD	0,26	2.329.606	0,30	2.982.252	128
6. Prispevki za ostala financiranja			5.185.459		6.110.219	118
Prispevki za telesno kulturne obj. SOB Jesenice	bruto OD	0,10	864.244	0,10	994.084	115
Prispevek za SIS komunala Jesenice	broto OD	0,50	4.321.215	0,50	5.116.135	118
SKUPAJ DRUŽBENE OBVEZNOSTI			579.871.945		637.463.021	110
OD TEGA:						
OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V OSEBNEM DOHODKU			268.689.526		307.434.382	114
OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V DOHODKU			180.059.430		194.777.855	108
OBVEZNOSTI, KI IMAJO VIR V AKUMULACIJI			131.122.989		135.250.784	103

VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC IN DRUŽBENE LASTNINE V OBČINI

(Nadaljevanje s 1. strani)

njega uresničevanja samoupravljanja. Naloge so bile opredeljene na naslednjih področjih:

— izvajanje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka;

— uveljavljanje sistema družbenega planiranja;

— uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov v združenem delu glede gospodarjenja s sredstvi razširjene reprodukcije, združevanja dela in sredstev ob uveljavitvi udeležbe na skupnem prihodku in dohodku;

— dograjevanje sistema, meril in osnov za razporejanje čistega dohodka;

— ureditev ustreznih razmerij med TOZD in delovnimi skupnostmi v delovnih organizacijah;

— hitrejše uvajanje meril za stimulativno delitev osebnih dohodkov in boljše vrednotenje proizvodnega dela;

— uskladitev gibanja sredstev za osebne dohodke z določbami resolucije in dogovora;

— preprečevanje nesmotrnih in neusklajenih oblik in višine zbiranja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb;

— zagotavljanje in ukrepanje, da na področju stanovanjskega gospodarstva in dodeljevanja stanovanj odločilno vplivajo delavci v združenem delu in na osnovi samoupravnih dokumentov in načrtov;

— ukrepi za varčevanje in omejitev vseh vrst porabe in zmanjšanje stroškov poslovanja;

— ukrepanje v vseh primerih, kadar pride do kršitev samoupravnih pravic in ogrožanja družbene lastnine.

Pravobranilec v poročilu navaja, da v vseh statistično prikazanih primerih ne gre za kršitev samoupravljanja oziroma ogrožanja družbene lastnine. Pri statusnih zadevah, na področju dohodkovnih odnosov, delovnih razmerij in varstva družbene lastnine, ne gre namreč vedno za klasično kršitev in potrebne ukrepe s pravnimi sredstvi.

V lanskem letu je pravobranilec obravnaval 230 novih zadev, poleg 21 zadev iz prejšnjega obdobja. Rešil je 210 zadev in je ob koncu leta ostalo še 41 nerešenih zadev. V primerjavi z letom 1979 je skupno število obravnavanih zadev enako, število zadev pri katerih je družbeni pravobranilec samoupravljanja ukrepal in uporabil pravna sredstva, pa se je povečalo od 120 na 184 ali za 53 %.

Največ predlogov oziroma pobud za postopek so dali posamezni delavci in sicer 115 primerov, sledijo: družbeni pravobranilec samoupravljanja 42 primerov, poslovodni organi 36, javno tožilstvo 31, skupine delavcev 12, organi družbenopolitičnih organizacaj sedem, po dva primera pa organi uprave, organi SIS in redno sodišče, en primer samoupravno sodišče, en primer pa je bil javljen anonimno.

Po vsebini in pomenu se največ obravnavanih zadev nanaša na razporejanje sredstev za osebne dohodke, prenehanje delovnega razmerja in drugi spori iz delovnega razmerja, stanovanjska zadeva, pridobivanje in razporejanje dohodka, imenovanje poslovodnega organa, pravice delavcev do odločanja, razporejanje delavcev, samoupravno organiziranje, različne zadeve s področja samoupravljanja in druge zadeve. S področja samoupravljanja je skupaj kar 134 zadev, s področja razpolaganja in varstva družbenega premoženja pa 50 zadev.

Pregled subjektov, oziroma udeležencev po kršitvah v sporih in drugih obravnavanih zadevah nam pokaže da so na prvem mestu delavski sveti (44 primerov), sledijo: delavci posamezniki (42 primerov), poslovodni organi (34), zbori delavcev (31), samoupravne organizacije (9), delavci s posebnimi pooblastili (2 primera) in s po enim primerom organi družbene skupnosti in delovne skupnosti. Iz gospodarstva je skupaj 155 udeležencev, iz družbenih dejavnosti pa 29 udeležencev — kršiteljev. V 67 primerih, ki so prispele uradno, družbeni pravobranilec samoupravljanja ni ukrepal, oziroma ni uporabil pravnih sredstev in se ni vključil v razreševanje, ker so imele pomen le za posameznike.

Ob koncu leta pravobranilec ni imel rešenih 41 zadev, v obravnavi pa je imel sedem zadev, ki so dolgoročnega pomena s področja uresničevanja dogovorov in resolucij, s področja razporejanja dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov, urejanje razmerij med TOZD in delovnimi skupnostmi skupnih služb ter dopolnjevanje samoupravnih aktov.

Za izvršitev zastavljenih nalog in izkazani dejanski potrebi je družbeni pravobranilec samoupravljanja uporabil in izvedel naslednje ukrepe in pravna sredstva: pobude, predlogi in opozorila v 93 primerih, zahtevek za sklicanje in sklic zbora delavcev ali organa upravljanja v treh primerih, predlog skupščini občine za uvedbo ukrepov družbenega varstva v treh primerih, prijavijo sodniku za prekrške v enem primeru, enajst zadev je dal v rešitev drugim organom, v 30 primerih je zahteval udeležbo predstavnika družbenopolitične skupnosti pri sodišču združenega dela in rednem sodišču, v 46 primerih pa udeležbo družbenopolitične skupnosti na zborih delavcev ali sejah organov samoupravljanja.

Poleg vsega tega je družbeni pravobranilec samoupravljanja opravil še nešteto razgovorov, dal nešteto pojasnil in informacij, sodeloval na posvetih in drugih kontaktih s posameznimi delavci družbenopolitične skupnosti, člani samoupravnih organov, poslovodnimi organi, člani drugih organizacij in organov, ki so postavljali vprašanja ali se želeli z njim konzultirati o različnih zadevah, za katere pa ni bilo razloga, da bi bil uveden postopek ali uporabljen njegov ukrep.

Poročilo navaja, da so bili vsi predlogi, pobude, opozorila in ukrepi družbenega pravobranilca občine sprejeti. Ni bilo primerov, da bi bile njegove pobude in zahteve zavrnjene ali odklonjene. Po podatkih vse njegove zahteve in pobude niso bile izpeljane do postavljenih rokov in nekatere zadeve še do konca leta niso bile rešene.

Delovanje in ukrepanje družbenega pravobranilca samoupravljanja se je nanašalo na naslednja področja:

— samoupravno organiziranje v združenem delu — ustanavljanje TOZD, izločitev TOZD iz delovne organizacije, organiziranost delovnih skupnosti, razporejanje pravic in obveznosti in pravice delavcev do odločanja — 16 zadev;

— razporejanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo — 25 zadev;

— spori v stanovanjskih zadevah — 13 zadev;

— spori iz delovnega razmerja — 49 zadev;

— izbira in imenovanja poslovodnih organov — 8 zadev;

— druge sporne zadeve v združenem delu — 23 primerov;

— varstvo družbene lastnine — pridobivanje in razporejanje dohodka, čistega dohodka, razpolaganje z družbenimi sredstvi — 22 zadev; družbeno planiranje — dve zadevi in varstvo družbenega premoženja — 26 zadev.

Na področju gospodarskih dejavnosti je družbeni pravobranilec samoupravljanja občine ukrepal s pravimi sredstvi v 156 primerih, na področju družbenih dejavnosti, organov in organizacij pa je ukrepal v 28 primerih.

V svojem letnem poročilu navaja, da je na posameznih področjih dejavnosti očitna naslednja problematika, ki je pomembna v širšem pogledu:

— Združevanje dela in sredstev na dohodkovnih načelih, z delitvijo in udeležbo na skupnem prihodku in dohodku ni napredovalo, saj ni bilo pomembnejših integracijskih procesov in sporazumevanj.

— Združevanje in povezovanje v novo organiziranost OZD kovinske predelave ni napredovalo, v tem letu objavljeno gradivo ni popolno, praktičnih ukrepov in odločitev v tem integracijskem procesu pa sploh ni bilo.

— Kljub stalnim opozorilom družbenopolitične skupnosti in prizadevanjem kluba samoupravljalcev, občinskega upravnega organa in pozivom sindikalnega vodstva o nujnosti dopolnjevanja internih samoupravnih aktov, še vse pogosto naletimo na samoupravne akte v OZD, ki niso usklajeni z zakoni in niso dopolnjeni z življenjsko potrebnimi konkretnimi določili. Tako na področju razporejanja čistega dohodka, kljub uradni obrazložitvi družbenega pravobranilca samoupravljanja v železarni Jesenice ni bilo bistvenega napredka, v komunalnem podjetju Kovinar pa je težava v tem, ker vsaka od treh TOZD opravlja po eno različno glavno dejavnost in na ravni delovne organizacije ni mogoče uveljaviti enotnih osnov in meril.

— Še vedno se najdejo nepopravljene določbe statutov o petčlanski razpisni komisiji za individualne poslovodne organe, kar je nezakonito.

— V samoupravnih dokumentih o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka ni bistvenega napredka za boljše ugotavljanje in vrednotenje dejanskih rezultatov dela delavcev.

— V samoupravnih dokumentih s področja delovnih razmerij, še vedno ni dovolj konkretiziranih določb in v velikih primerih vsebujejo nerazdelana besedila zakonskih predpisov.

— Probleme in spore glede vrednotenja dela, razporejanja »grup« in »skupin« za obračun osebnih dohodkov, probleme in spore zaradi norm in načina obračunavanja osebnih dohodkov so imeli v mnogih organizacijah združenega dela (železarna Jesenice, Vatrostalna, Viator, HTDO Gorenjka, Železniško gospodarstvo in drugi).

— Tudi glede oblikovanja in razporejanja sredstev skupne porabe in urejanje posamičnih pravic iz sredstev skupne porabe po ukinitvi »sindikalne liste« ni bilo storjenega dovolj za lastne, konkretne in ustrezne rešitve v OZD na podlagi novih družbenih usmeritev.

— V lanskem letu so gradbene delovne organizacije (in druge) prenehale s posredniškim zaposlovanjem. GIP Gradis — TOZD DE Jesenice, SGP Gradbinec — TOZD SVG in Elektro Gorenjske — TOZD Žirovnica, so uresničile pobude in prizadevanja družbenopolitične skupnosti in razvezale »kooperantske« pogodbe s privatnimi obrtniki gradbene stroke, pri katerih je šlo v bistvu le za posredovanje delavcev in za druga neurejena razmerja.

Poročilo poudarja, da izrazitih primerov konfliktnih situacij v delovnih kolektivih v naši občini v preteklem letu ni bilo. Še vedno pa so pogostni primeri nespoštovanja določb lastnih samoupravnih aktov v OZD ter konkretno sklepanje in odločanje organov mimo določb splošnih samoupravnih dokumentov (MIG TOZD Klavnica, železarna Jesenice in drugi).

V minulem letu tudi ni bil dosežen napredek pri uresničevanju neposrednih oblik samoupravljanja. Delavcem v »dislociranih« enotah in poslovalnicah je odločanje še vedno dokaj odtujeno.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja pri svojem delu sodeluje s številnimi drugimi organi in organizacijami v občini, si izmenjujejo medsebojne informacije in se dogovarjajo o potrebnih ukrepih in skupnih nalogah. Ker je v lanskem letu začela delovati služba pravne pomoči, pravobranilec meni, da bo le-ta v dobršni meri prevzela »stranke«, zlasti v tistih primerih, kadar gre za uveljavljanje posamičnih pravic in obveznosti iz delovnega razmerja in razreševanje drugih osebnih, posamičnih, ne pa družbenih problemov v združenem delu.

Kljub temu, da je delo družbenega pravobranilca samoupravljanja potekalo normalno in uspešno, poročilo ugotavlja, da splošni problemi na področju varstva samoupravnih pravic in družbenega premoženja ostajajo ali se ponavljajo. Utrjevanje samoupravnega reda in zakonitosti pa je le v manjši meri odvisno od družbenega pravobranilca samoupravljanja in njegovih ukrepov. V večji meri je odvisno od delavcev — samoupravljalcev, od dograjevanja sistema dohodkovnih odnosov, svobodne menjave dela, urejenosti in spoštovanja samoupravnih dokumentov na področju delovnih razmerij, spoštovanja uveljavljanja družbenih dogovorov, sporazumov in resolucij, uspešnosti ukrepov za stabilizacijo in omejevanja prekomerne porabe na vseh področjih in od boljše in trdnejše organiziranosti delavcev v združenem delu.

Letno poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Jesenice so doslej obravnavali že v nekaterih osnovnih organizacijah zveze komunistov, v torek, 10. marca pa je bilo tudi na dnevnem redu pete seje občinske konference Zveze komunistov Slovenije — Jesenice.

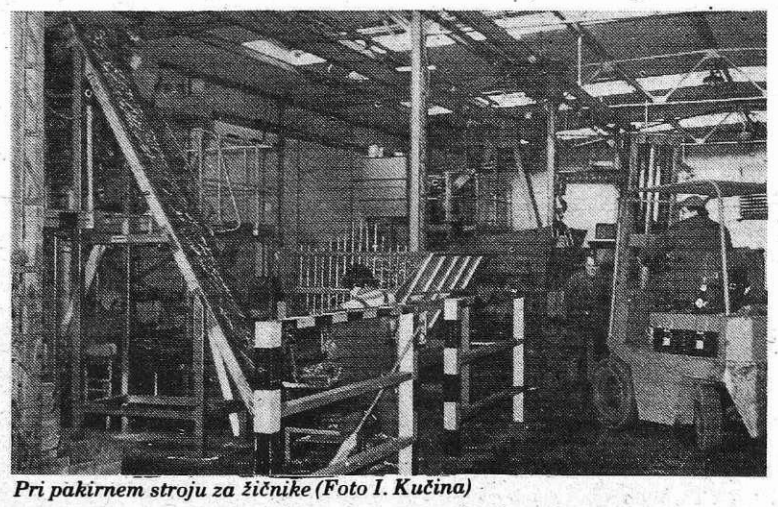

Pri pakirnem stroju za žičnike (Foto I. Kučina)

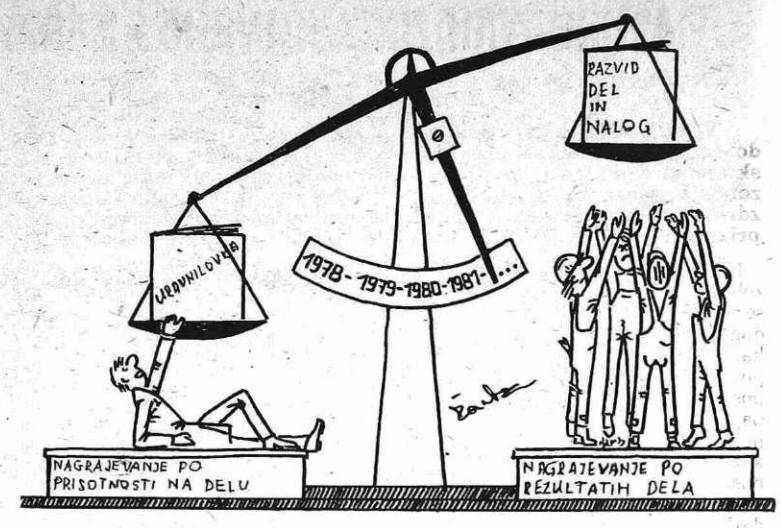

POHVALA IN ZAHVALA POKLICNIM GASILCEM IN REŠEVALCEM ŽELEZARNE

Letošnja 99. letna konferenca poklicne gasilske in reševalne čete je bila delovna. Predsednik Dušan Sikošek je v svojem poročilu dejal, da je enota po zaslugi njenih poklicnih in prostovoljnih članov, ob pomoči Železarne in samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom Jesenice uspešno delovala in napredovala.

Veliko pozornost so posvetili vzgoji svojega kadra, vzgoji občanov v okviru civilne zaščite in nalog SLO ter družbene samozaščite. Svoj dom in opremo so redno vzdrževali, da je vedno brezhibna in v primeru požara oziroma drugih neseč takoj uporabna. Da bodo lahko ustrezno shranili novo avtomatsko lestev, so člani enote lani začeli sami graditi prizidek, ki ga bodo dokončali do jeseni. Med poglavitnimi nalogami v prihodnje je poudaril, da bo treba zamenjati del voznega parka, ki je že precej zastarel, kadrovsko izpopolniti in pomladiti vrste gasilcev in reševalcev, ter skrbeti za njihovo stalno fizično in psihično kondicijo, da bodo lahko kos težkim situacijam ob gašenju in reševanju ob raznovrstnih nesrečah. Ob nabavi in uporabi modernih naprav, ki jih imajo, se je namreč tudi zahtevnost njihove strokovnosti zelo povečala.

Poveljnik Janez Bohinc je v svojem poročilu opisal obsežno delo, ki so ga člani te enote opravili v lanskem letu. Prostovoljci so imeli 39, poklicni gasilci in reševalci pa 205 vaj. Vsi so opravili redne letne izpite, sedem njihovih članov pa je uspešno opravilo izpit za višjega gasilskega častnika. V okviru vzgoje kadra civilne zaščite so pripravili sedem tečajev, ki se jih je udeležilo 250 delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne. Predavanja o požarni varnosti in uporabi sredstev za gašenje so imeli tudi za udeležence žerjavovodskega tečaja in avtogenske rezalce. Sodelovali so pri gašenju 122 požarov, in sicer v Železarni 83, v občini pa 39. Sodelovali so pri reševanju desetih nesreč. Pri teh manjših požarih je bilo v Železarni 2,02 milijona, v občini pa 2,21 milijona din škode. Med večjimi požari bi omenil požar v počitniški hišici, požar v kisikarni in Izolirki ter tri vžige avtomobilov.

Pri tem moramo omeniti, da je tudi preventivna vzgoja dosegla lepe rezultate, saj so delavci Železarne sami pogasili nad 80 začetnih manjših požarov.

Razen tega so gasilci in reševalci opravili 340 prevozov z reševalnim avtomobilom, 44 krat so črpali vodo, opravili 181 varnostnih spremstev v ogrožene prostore s CO_2 in 52 požarnovarnostnih spremstev. Večkrat so sodelovali pri odmašitvi kanalizacije, gašenju smeti in različnih drugih intervencijah. Na območju občine so pregledali 435 hidrantov in 6660 gasilskih ročnih aparatov ter 4516 v Železarni. Navzoče je poveljnik obvestil, da čakajo na nov gasilski avtomobil, ker je sedanji star že devet let in ni več zanesljiv.

Navzoče so pozdravili in se zahvalili za uspešno delo predstavniki občinske skupščine, občinske gasilske zveze, gasilskih društev ter slovenskih železarn. Vsi so jim zaželeli še v prihodnje tako uspešnega delovanja in sodelovanja.

Predstavnika gasilcev in reševalcev železarn Štore in Ravne sta ob pozdravnih besedah izrazila željo, da bi se večkrat srečali, bolje spoznali, predvsem pa izmenjali izkušnje pri svojih nalogah in opravilih.

Predstavnik občinske gasilske zveze Karel Tramte je na konferenci podelil diplomi in odličja za dolgoletno delovanje v gasilskih vrstah. Za desetletno delo sta ga prejela: Franc in Stane Potočar, za dvajsetletno Jože Mesojedec in Vinko Rihteršič, za tridesetletno pa Janez Cerkovnik in Dušan Sikošek.

Na koncu naj povemo še to, da bodo gasilci Železarne prihodnje leto slavili 100-letnico, poklicna enota pa 45-letnico obstoja in uspešnega dela. Zato so izbrali poseben odbor, ki bo poskrbel, da se ta dva jubileja ustrezno delovno obeležita in praznujeta.

B.

PRIPOMBE KONFERENCE DELEGACIJ ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

V ponedeljek, 9. marca je bila konferenca delegacij za zdravstveno varstvo, na kateri so delegati obravnavali gradivo za 20. sejo skupščine zdravstvene skupnosti Jesenice in delegirali delegate na to sejo.

Konferenca delegacij je najprej obravnavala pregled prihodkov zdravstvene skupnosti v lanskem letu in osnutek finančnega načrta občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za leto 1981. Delegati so se strinjali s prenosom ostanka dohodka med letošnja sredstva in pripomnili, naj se pospeši akcija za organiziranje tretje zobne ambulante. Prouči naj se tudi možnost, da bi del sredstev iz ostanka dohodka namenili za to ambulanto. Delegati tudi vprašujejo, zakaj se delavci iz Železarne ne morejo zdraviti v jeseniški zobozdravstveni ambulanti, medtem ko je to omogočeno celo ljudem iz radovljiške občine. Strokovnim službam so predlagali, naj proučijo normative v zobozdravstvu in jih prilagodijo realnim možnostim (bolj razvita tehnologija).

Na poročilo o delu skupščine in njenih organov v letu 1980 konferenca delegacij ni imela pripomb.

Konferenca delegacij je obravnavala predlog programa dela občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za leto 1981 in ga sprejela s pripombo, da je treba pri naštetih nalogah upoštevati, da gre za celoten potek od priprave predloga prek razprave in odločanja do uresničitve. Poudariti je treba, da morajo izvajalci naloge tudi dosledno izvajati.

Konferenca delegacij je sprejela tudi predlog samoupravnega sporazuma o spremembi zatečenih cen ortopedskih pripomočkov in opreme za rehabilitacijo in pri tem postavila vprašanje, ali ni to področje v pristojnosti skupnosti za cene.

V nadaljevanju seje pa so delegati tudi ugotovili, da so samoupravni sporazum o združevanju sredstev za zagotovitev nadomestil osebnega dohodka za nesrečo pri delu in poklicno bolezen obravnavali in sprejeli brez pripomb delavski sveti vseh temeljnih organizacij Železarne.

Na seji je bilo postavljeno tudi delegatsko vprašanje, kako se zaračunava prevoz z rešilnim avtomobilom v primeru, kadar hkrati pelje več oseb.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Zdenka VRTAČNIK

Železarski globus

PORTUGALSKA

Portugalska železarska družba Siderurgia Nacional je za svojo železarno v Seixalu naročila pri italijanskem podjetju Italiimpianti nov plavž, pri zahodnonemškem Schoeemann-Simagu tri naprave za kontinuirno vlivanje jekla s šestimi žilami in letno proizvodnjo 1,1 milijona ton in valjarno žice z letno zmogljivostjo 570.000 ton, pri avstrijskem VOEST-Alpine dva kisikova konventorja in pri japonskem Kawasaki Steel C. naprave za čiščenje dimnih plinov. Z novimi napravami bo leta 1984 povečana zmogljivost te železarne s sedanjih 400.000 ton surovega jekla na 1,4 milijona ton.

ALI JE ZOBOZDRAVSTVENO VARSTVO BORCEV NOV MUHA ENODNEVNICA?

V letih 1979 in 1980 smo na področju zobozdravstvenega varstva dosegli razmeroma dobre rezultate, saj je samoupravna interesna skupnost v okviru svojega programa finansirala sistematični pregled zobovja vsem tistim borcem, ki uživajo povečano skrb v okviru zdravstvenega varstva. To je po prejšnji zakonodaji vsi tisti, ki imajo priznano dvojno dobo od leta 1941 do 31. decembra 1944.

Na osnovi ugotovljenega stanja zobovja nekdanjih borcev NOB smo se z Zdravstvenim domom Jesenice dogovorili, da določi poseben čas, v katerem bodo borci NOB dobili potrebno zobozdravstveno nego brez posebnega čakanja. Lahko rečemo, da je v letu 1980 to potekalo v popolno zadovoljstvo borcev, kar kažejo tudi podatki, kateri so bili posredovani v letnem poročilu občinski zdravstveni skupnosti. Podatki zajemajo dispanzer v zdravstvenem domu in obratno ambulanto Železarne, in sicer opravljene storitve v zobozdravstvenih ordinacijah in število oseb, ki so zaključili sanacijo zobovja. Podatki so kar razveseljivi, saj je kar 236 borcev popravilo svoje zoboje. Če izrazim mnenja posameznih borcev, lahko rečem, da so bili zelo zadovoljni z delom tako v zdravstvenem domu, kakor v obratni ambulanti Železarne.

Zato nas je na skupnosti zdravstvenega varstva v občini Jesenice zelo presenetila vest, da v zdravstvenem domu na Jesenicah prekinjajo z delom zobne ambulante za borce NOB. Na žalost ta ukinitev ni bila uradno javljena na zdravstveno skupnost, ampak smo to izvedeli šele po postavljenih vprašanjih borcev. Uradno je skupnost dobila obvestilo šele 25. februarja 1981 in še to na zahtevo predsednika odbora za zadeve zdravstvenega varstva borcev NOB, ne pa na zahtevo tovarišice Grmove, ki je samo zahtevo posredovala. Citiram del poslanega dogovora:

»Z ozirom na zahtevo tov. Olge Grm, da naj posredujemo preko delegata izvršilnega odbora vaše skupnosti podatke o višjih stroških za delo, ki je bilo opravljeno v nadurah vsem sporočamo naslednje:

– skupni bruto osebni dohodki zobozdravstvne ekipe, ki je opravila že navedene 1.007 nadure znaša 157.251,45 din, torej zaradi obračuna nadur s 50 % povečanjem osebnega dohodka, je bilo izplačano 52.417,00 din več kot če bi bilo to delo opravljeno v rednem delovnem času.

Z ozirom na dejstvo, da je 181 borcev imelo v lanskem letu zaključeno delo na zobovju in da je bilo opravljeno vsega skupaj za 402.513,15 dinarjev ovrednotenega dela za 55.313 faktorjev, in da je bilo zadovoljstvo prisotno pri vseh borcih, ki so pričakovali, da se bo s takim delom nadaljevalo tudi letos, pričakujemo od naslova, da nam ta sredstva naknadno odobri pri končnem obračunu in poračunu menjave dela za leto 1980.

Letos tega dela v zobozdravstvu ne opravljamo, prekinili smo ravno zaradi tako povečanih stroškov, razen, če bi naslov tudi za letošnje leto nam planiral okrog 500 do 600 ur dela izven rednega delovnega časa za terapevta in temu primerno še za zobotehnike in zobno asistentko. Kadrovsko nimamo posebnega izgleda, da bi lahko določili zobozdravstveno ekipo, ki bi v rednem delovnem času prevzela varstvo borcev NOB. Kot je bilo že povedano, razpisi so neuspešni tudi zaradi tega, ker ne garantiramo prijavljencu družinskega ali samskega stanovanja. Uspelo nam je dobiti zobozdravnika, ki bo pričel svoj pripravniški staž, ki traja eno leto, torej bo končal šele v marcu 1982. Res ni možnosti organiziranja tega varstva v rednem delovnem času in zato je pač odvisno od vaše skupnosti, če lahko nameni posebna sredstva za to delo izven delovnega časa. To bi vsekakor šlo v prid enoletne premostitve in pa samim borcem NOB, da lahko koristijo te zobozdravstvene storitve.«

Pripominjam, da so bila v TOZD Zdravstveni dom Jesenice v letu 1980 redna sredstva namenjena zobozdravstvu koriščena le 91,8 %, oziroma 100.000,00 din manj kot je bilo za to namenjeno.

Novi zakon o zdravstvenem varstvu še posebej poudarja pravice borcev NOB do zdravstvenega varstva in je to neodvisno od dohodkovne sposobnosti svoje organizacije združenega dela, oziroma zdravstvene skupnosti.

Menim, da je bilo tako ravnanje Zdravstvenega doma Jesenice neodgovorno, še posebno zato, ker je bila občinska zdravstvena skupnost Jesenice vedno zelo pozorna do borcev NOB in so se vedno našla potrebna sredstva za pokrivanje stroškov zdravstvenega varstva borcev. To je po vsej verjetnosti daleč od samoupravnega dogovarjanja.

Predsednik skupščine občinske zdravstvene skupnosti
Stane Torkar

AKCIJO ZA ZBIRANJE STAREGA PAPIRJA RAZŠIRITI NA VSE DELOVNE IN DRUGE ORGANIZACIJE TER PREBIVALCE

V okviru stabilizacijskih prizadevanj je v pripravi vsesplošna akcija za zbiranje odpadkov, ki imajo pomembno vlogo kot surovine. Eden takšnih je prav gotovo tudi star papir. Tega se dobro zavedamo v Železarni, kjer nastaja veliko odpadnega papirja. Vrednosti tega so se delavci že zgodaj zavedali in zato imamo že ves povojni čas organizirano zbiranje starega papirja, predvsem aktov, katerih rok arhiviranja je že pretekel. Na poziv skladiščnikov in arhivarja ga delavci znosijo na hodnike pisarn ali na druga ustrezna mesta, od koder ga s tovornjaki odpeljejo na DINOS.

Poleg tega pa dnevno v Železarni nastaja še veliko drugega odpadnega papirja, ki smo ga 16. februarja letos pričeli v delu delovnih skupnosti zbirati. V pisarnah in drugih delovnih prostorih imamo posebne koše za papir, katere nato čistilke znosijo v kontejnerje, ki so jih pri Dinosu dali za to. Akcija se je izkazala kot zelo uspešna, saj so v štirinajstih dneh, v prostorih, kjer dela približno desetina delavcev, zbrali 800 kg starega papirja. Z akcijo bomo nadaljevali in še povečali število zbiralnih mest. Zato je potrebno še približno osem kontejnerjev in nekaj smetnjakov. Slednjih zato, da bi v njih zbirali smeti, ki jih bo tam, kjer je veliko papirja, odslej le malo.

Pri poskusnem zbiranju so delavci za to pokazali veliko razumevanja. Poglavitno je torej, da se je pričelo z organizacijo te akcije. Pri tem je poleg organizacijskih ukrepov veliko vlogo odigralo tudi dobro obveščanje.

Železarji bomo nadaljevali s to akcijo. Pri tem pa se pojavlja vprašanje, kaj pa drugi. Z malo truda in veliko dobre volje bi s tako akcijo lahko začeli tudi v drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v večjih stanovanjskih enotah in podobno.

Glede na količino starega papirja, ki naj bi se ga predvidoma zbralo, bi morali tam, kjer sedaj stoje posode samo za smeti, določiti nekaj posod tudi samo za papir. Kjer je že sedaj več smetnjakov, to ne bi bil poseben problem. Težje bo tam, kjer je samo en kontejner, ker bi bil v tem primeru potreben še eden za papir. Sicer je to od primera do primera zelo različno, vsekakor pa bi morali s tem začeti. Če bo to dobro organizirano in bodo vsi o tem načinu odlaganja odpadkov obveščeni, menim, da ne bo težav. V zvezi s tem mislim, da bi bil potreben samo dogovor med vsemi pristojnimi, ki bi morali napraviti ustrezen organizacijski predpis, o katerem bi obvestili prebivalce. Pri tem bo moral sodelovati tudi Dinos, ki naj bi denar za zbran papir odvajal v človekoljubne namene. Recimo tako kot gre denar za vence in čestitke, naj bi šel tudi ta denar za onkološki inštitut, oziroma za ultrazvočno aparaturo jeseniške bolnice. To bi bila neka moralna obveza in stimulacija za vse zbiralce.

To se seveda ne bo dalo urediti čez noč. V enem letu pa prav gotovo. Samo začeti je treba. Praktičen primer v Železarni je to pokazal in potrdil.

B.

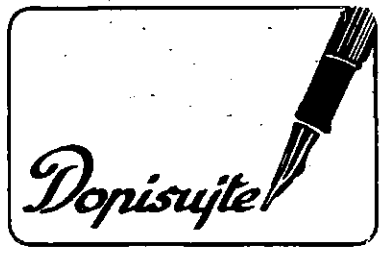

Ugotovitev samoupravnih organov, da je v Železarni precej delavcev med delovnim časom brez dela je popolnoma neutemeljena.

ZDRAVSTVENO VARSTVO BORCEV NOV

Odbor za reševanje problematike zdravstvenega varstva borcev NOV regionalne zdravstvene skupnosti Kranj, je na svoji redni seji razpravljal o doseženih rezultatih zdravstvene dejavnosti za borce NOV. Osnova za razpravo je bilo poročilo, ki ga je izdelal strokovni kolegij strokovne enote za varstvo borcev NOB.

V organizaciji dispanzerjev ni prišlo v letu 1980 do nobenih sprememb. Dispanzerji so na Jesenicah v zdravstvenem domu in obratni ambulanti Železarne, Radovljici, Kranju, v Škofji Loki in v Tržiču, ambulante za borce NOV pa so tudi v oddaljenih krajih.

V letu 1980 je upadlo število zdravnikov za tovrstno varstvo za 1,42, povečalo pa se je število višjih medicinskih sester za 0,23 in srednjih medicinskih sester za 0,5 istočasno pa se je povečalo število borcev NOV kar za 156. Tako je sedaj evidentiranih skupno 6.938 borcev NOV. To število pa se bo z uveljavitvijo novega zakona o zdravstvenem varstvu še povečalo.

Število izvršenih storitev v Gorenjski regiji je bilo v zadnjih dveh letih naslednje:

	1979	1980
– preventivnih pregledov	3.489	2.701
– kurativnih pregledov prvih	8.188	7.210
– ponovnih	11.425	12.063
skupno opravljenih pregledov	19.613	19.273

Posebno povečanje kažejo ostale dejavnosti v dispanzerjih in patronažnih obiskih pri borcih NOV in sicer:

	1979	1980
– socialni medicinski ukrepi	311	592
– patronažni obiski	470	711
– poslani na invalidske komisije	169	190
– poslanih v naravna zdravilišča	380	433

Zelo zadovoljiv je podatek o povečani dejavnosti patronažne službe, kar pomeni precejšnje izboljšanje zdravstvene varnosti borcev NOV, kar je glede na starostno dobo borcev NOV lep napredek. Ugotovljene diagnoze so pokazale, da je vrstni red posameznih bolezni enak ugotovitvam v letu 1979.

Tudi v zobozdravstvenem varstvu borcev NOV v letu 1980 beležimo lep napredek tako v pogledu števila zdravstvenega osebja, kakor v številu oseb, katerim so bila zaključena zobozdravstvena dela. V letu 1979 je za zobozdravstveno varstvo borcev NOV odpadlo le 2,7 zobozdravnikov, v letu 1980 pa že 5,16 in v letu 1979 2,7 asistentki, v letu 1980 pa že 5,16 in v letu 1979 3,96, v letu 1980 pa že 6,24 zobotehnikov.

V letu 1979 je zaključilo zobozdravstvena dela 725, v letu 1980 pa 1123 borcev NOV. Če pri tem upoštevamo, da gre pri borcih v glavnem za protetična dela, je to še veliko večjega pomena, kajti prav ti sedaj nekaj let ne bodo pritiskali na zobne ambulante.

Vsi člani odbora so bili enotnega mnenja, da v letu 1981 kljub zaostrenim finančnim pogojem ne smemo okrniti doseženega zdravstvenega varstva borcev NOV, seveda pa tudi ne smemo dovoliti, da nekateri z zakonom določene pravice hočejo z raznimi pritiski spremeniti v privilegij. Še vedno velja sklep, da v letu 1981 ne gredo v zdravilišče tisti, ki so bili v letu 1980. Predlog za zdraviliško zdravljenje bodo še vedno reševali na zdravniški komisiji v regiji, oziroma po novem v medobčinski zdravstveni skupnosti s stališči občinskih odborov ZZB NOV. Naloga občinskih odborov pa je, da predvsem preverjajo socialno stanje predloženih borcev za zdraviliško zdravljenje, pri čemer imajo prednost tisti, ki si sami potrebnega zdravljenja ne morejo privoščiti. Žal pa nekateri borci izkoristijo to zdravljenje samo za svoj letni oddih, ne pa za zdravljenje. Iz zdravilišč prihajajo poročila, da nekateri ne spoštujejo navodil zdravnika in se ne udeležujejo terapije. V letošnjem letu bo komisija imela več stikov z zdravilišči in od njih zahtevala, da tistim, ki ne bodo upoštevali zahtev in navodil zdravnika, prekinejo bivanje v zdravilišču na račun zdravstvene skupnosti. Na ta način bomo lahko nudili res potrebnim bivanje v zdravilišči.

V splošnem je na odboru prevladovalo mnenje, da se moramo tudi v tem pogledu ravnati po sprejetih stališčih, katera smo morali upoštevati pri sestavi planov za to petletno obdobje. To pa ne pomeni, da bo potrebno zmanjševati doseženo zdravstveno varstvo borcev NOV, ampak bomo sredstva, ki so namenjena zato racionalneje koristili.

Naloga občinskih odborov ZZB NOV pa je, da dokončno uredijo statistiko, da bomo dobili natančno število borcev po občinah.

Stane Torkar

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČ

V SVETU OBRATUJE 234 JEDRSKIH ELEKTRARN

Po podatkih, ki so bili pred kratkim objavljeni v knjigi o jedrskem gospodarstvu v letu 1981, je v sredini preteklega leta obratovalo v svetu skupno 234 jedrskih elektrarn s celotno močjo 133.398 MW. Nadaljnih 335 elektrarn z močjo 316.741 MW pa je v gradnji ali pa so že naročene.

Daleč na prvem mestu so pri izkoriščanju jedrske energije v nevojaške namene ZDA, ki je ob koncu leta 1979 pridobivala električno energijo v 71 jedrskih elektrarnah, s skupno močjo 51.804 MW. Ob upoštevanju skupne instalirane moči elektrarn je na drugem mestu Japonska s 14.467 MW (23 naprav) in nato Zvezna republika Nemčija z 10.820 MW (29 naprav), Francija z 8425 MW (16 naprav) in Velika Britanija z 8079 MW (33 naprav).

ZDA so tudi država z daleč največjim programom za izkoriščanje jedrske energije za pridobivanje električne energije. Čeprav so v tej državi v zadnjih letih stornirali načrte za gradnjo 39 novih jedrskih elektrarn, s skupno močjo 40.488 MW, je vendar kljub temu še ostalo 131 naprav z močjo 145.881 MW, ki jih že gradijo ali pa so dokončno naročene.

V Evropi ima največjo načrtovano gradnjo jedrskih elektrarn Francija. Ob koncu leta 1979 je bilo v gradnji ali pa že naročenih 52 nadaljnih jedrskih elektrarn s skupno močjo 56.656 MW. Na drugem mestu je Sovjetska zveza z 29 napravami in skupno močjo 27.285 MW.

Podatki iz tega vira navajajo tudi, da so po pričetku uporabe jedrske energije v nevojaške namene jedrske elektrarne skupno dale 3.276.449 giga watnih ur. Vendar v tej številki ni upoštevana pridobljena elektrika v vzhodnoevropskih socialističnih državah, ker niso bili objavljeni s tem v zvezi nobeni podatki.

ENERGETSKE PERSPEKTIVE SVETA

V Zvezni republiki Nemčiji je pred kratkim izšla knjiga Energetska perspektiva sveta, v kateri so za širok krog bralcev zbrani najnovejši podatki iz obsežne raziskave, ki jo je izdelal mednarodni inštitut za uporabno sistemsko analizo (IIASA). Namen raziskave je bil, ugotoviti kakšna je svetovna energetska perspektiva vsaj do leta 2030. Rezultat raziskave omogoča določen optimizem ob tem, da je problem preskrbe z energijo v prihodnjih desetletjih možno rešiti.

Pri raziskovalnem delu za izdelavo te študije je bil po letu 1973 zaposlen velik krog znanstvenikov iz raznih delov sveta.

V tej študiji so razdelili svet na sedem področij in so pri tem upoštevali različno strukturo potreb. Tako so, na primer, združili v eno primerjalno skupino države zahodne Evrope, Japonsko, Avstralijo, Novo Zelandijo, Južnoafriško republiko in Izrael. Zato so v nadaljevanju navedene številke, ki bi naj veljale za ves svet, dejansko srednje vrednosti, zelo podrobno raziskanih razvojnih tendenc, ki pa seveda kažejo možno razliko za področje sever-jug.

V tem smislu je bilo leta 1978 porabljeno 8,8 milijard watnih let energije na leto (TWa/a). Pri tem je bila pri štirih milijardah prebivalcev na svetu poraba zelo različna. Srednja poraba je bila okoli dve kilowatni leti na leto (kWa/a), medtem ko je bila v Zvezni republiki Nemčiji 6 kWa/a, v ZDA celo 12 kWa/a in v približno 80 ostalih državah samo okoli 0,2 kWa/a. Ob predpostavki, da se bo do leta 2030 število prebivalcev na svetu povečalo na osem milijard, lahko upoštevamo tri možnosti. Prva je, da ne bo nobenega porasta porabe energije na prebivalca, druga s porastom 3 kWa/a in tretja s porastom 5 kWa/a. Tako dobimo v istem vrstnem redu potrebo med 16,24 ali 40 tWa/a. Ena TWa/a ustreza približno eni miljardi ton enot črnega premoga.

Izračuni s pomočjo modelov, ki jih je izvajala IIASA so uporabljali vsakokrat tri simulacijske programe elektronskega računalnika in sicer po enega za izračun potrebne energije, možnosti preskrbe in ekonomske učinke. Pri tem so razvili »visoki« in »nizki« scenarij z upanjem, da se bo dejanska situacija nekoč gibala med mejami, ki sta predstavljeni v tem scenariju. Oba scenarija pa pomenita nedvomno slovo od gospodarske rasti, ki smo jo doživljali v preteklosti. To je razvidno iz tega, da se je gibala letna poprečna rast porabe energije v obdobju 1950 do 1975 okoli 5,1 %, v nekaterih državah celo preko 10 %, medtem ko »nizki« scenarij predvideva rast med 0,9 in 3,1 % in visoki samo 1,5 do 4 %.

Analogno tem predpostavkam kaže končni rezultat obeh scenarijev za leto 2030 svetovno porabo energije 22,5 TWa/a, oziroma 37,5 TWa/a, 37,5 TWa/a. Poraba energije na prebivalca se giblje med 2,8 in 4,5 kWa/a.

Porazdelitev porabe posameznih vrst energije v letu 2030 pri »visokem« scenariju 35,7 TWa/a in pri »nizkem« 22,5 TWa/a je razvidna iz spodnje tabele:

Energija	»visoki«	»nizki«
Nafta	6,83	5,02
Zemeljski plin	5,97	3,47
Premog	11,98	6,45
Jedrska energija	8,09	5,17
Hidroenergija	1,46	1,46
Sončna	0,49	0,30
Ostalo	0,81	0,30
Skupaj	35,70	22,50

Pri tem so znanstveniki poleg drugega tudi ugotovili, da bo treba pri uporabi premoga paziti na preveliko obremenitev atmosfere z ogljikovim dioksidom, ki nastane pri zgorevanju. To bo mogoče preprečiti samo z ustrezno povečano gradnjo zmogljivosti jedrskih elektrarn.

V daljši prihodnosti po letu 2030 pa obstaja vizija trajne in okolju ne nevarne rešitve preskrbe z jedrsko-vodikovo energijo.

TONE ČUFAR

10

MALI BABILON

Ti sam ne veš, kako si ga žejen. Zavrzi svojo mrko masko! Ljubi moj Henrik, enkrat samkrat smo na svetu, zato moramo živeti in ljubiti kakor je to znala vroča Carmen!«

Vsa se razvname, saj ji gre vse po sreči. Godba pravkar igra ciganski ples iz opere Carmen. Majo požene to kvišku in se tako razživi, da pred mrtvašnico zapleše po taktih godbe in zapoje:

Ljubav doma je med cigani,
sila je nobene ne zatre!
Če me ljubiš, ti ne branim,
če jaz te ljubim, pazi se!

GOSPOD ves zamaknjen obsedi na stopnicah, a MAJA se vsa preda plesu in petju. — Z desne se pa prikaže TAT in pomaha TIHOTAPCU, ki je pogledal izza zidu na desni, a izgine in potem na levi strani mrtvašnice zleze na pokopališče. Vsak se s svoje strani približata gospodu, ki v strahu vstane, odpre usta, a ga z revolverji zastrašita, da brez besede dvigne roke in se ne gane. Izza zidu na desni se pokaže ŠPEKULANT. Ko Maja dopleše, ji ploska in vrže rožo. Ona jo pobere in se pokloni. Ko pa vidi, kaj je z gospodom, pa blazno krikne: »Joj! Pomagajte!«

Tat naperi revolver. »Tiho! Kdor se samo zgane, ga takoj zapišemo med rajnke!« zagrozi, a špekulant zleze čez zid, Tihotapec preiskuje gospoda, tat pazi na Majo in mimogrede pobrska po culi in zavoju. Ko tihotapec pregleda prazno gospodovo listnico, vzklikne ves jezen: »Prekleta smola! Gospod ima kačo v žepu!« — »Pa beraško malho!« pravi tat, pokaže culo in očita špekulantu: »Spet smo ob milijon! Ukanil si nas!« — »Le dobro preglejta!« priganja špekulant, ki je sveto prepričan, da mora imeti gospod vsaj oni denar, ki ga je videl malo prej v njegovi listnici.

Tihotapec pa iztakne gospodovo legitimacijo in posveti, da jo lahko bolje pregleda. Zelo se vzradosti in vzklikne: »Ha, Gorjanov! Naj živi naš kompanjon! Pa le nismo zaman naskočili,« — »Jaz — vaš?« se čudi gospod, a špekulant mu že dopoveduje: »Dolgo se iščemo, gospod. Prej ste se celo potajili. Vaša nerodnost je kriva, da smo se poslužili drznih narodnih običajev. Oprostite nam. Bodite domači, kakor je navada med družabniki. Pohiteti moramo. Pohiteti moramo. Kaj je naročil gospod Gorjan?«

Vsi so zdaj drugačni z mladim Gorjanom, ki lahko povesi roki in se svobodneje giblje. Ne odgovori jim ničesar, a tedaj tihotapec že odpira pismo, ki ga je našel pri njem. »Kar preberimo!« predlaga, gospod pa hoče pismo nazaj: »To ni za vas, temveč za gospoda Kneza.« — Tihotapec mu veselo zabrusi: »Tem bolje! Tako vsaj vemo, kaj počenjajo veliki na račun malih. Skušnje imamo prekleto slabe! — Ali dobimo poplačane dolgove?« ga poprime, gospod pa reče: »Vrnite pismo! Drugače se sploh ne zgovarjam.« — »Bomo videli! Odgovori, kar si vprašan!« zapove tat in mu nameri z roko. — »Kako je z denarjem in z vsem drugim?« ga sprašuje tihotapec. — »Papa vas prosi za blago,« mu odgovarja gospod. — »Na kredo? Poprej naj poravna stare račune!« — »Momentano nima dovolj razpoložljive gotovine.« — »Ta večni momentano! Z njim še prežganke ne moremo skuhati. Povej staremu, da smo siti vodene tolažbe,« vzroji tihotapec in spet posveti, da s tatom in špekulantom prebere pismo. »Ali vidita! Kako naj nas izplača, če Kneza moleduje za denar? sprašuje tovariša, špekulant ga pa zavrne: »Ni tako črno! Naš mladi prijatelj se vsede na Knezovo mizo in nam nakaže družabniško rento. Pred durmi je gospodova poroka s Knezovo.« — »Res«, pritrdi tihotapec, »ampak mi od tega ne bomo prav nič imeli. In vse skupaj je že v zraku. Zdaj je prilika, da vse dosežemo.«

Tat je najbolj vesel te misli. »Denarja nimaš, zato s čisto resnico na dan ali pa daš dušo!« zagrozi gospodu, naperi nanj revolver in dè tihotapcu: »Zaslišuj!« — Ta se res spravi nad preplašenega mladeniča in ga navije: »Ali nam misli tvoj stari plačati?« — »O tem ni dvoma.« — »Ali pa to sploh zmore?« — »Kolikor vem, je trenutno v težavah. — »Vemo! Kaj pa ti? Ali boš kaj boljši plačnik, ko prevzameš, hočem reči, ko se ugnezdiš pri Knezovi? Počakali bi ta čas.« — Gospodje, Knezova hiša me ne bo nikdar videla.« — »Lažeš!« zavpije tat. — »Še nikdar nisem govoril tako čiste resnice,« zatrjuje gospod, tihotapec pa meni; »Ta bo še bolj zvit ko stari. V pismu stoji črno na belem, on pa taji. Mislim, da imajo zapletene račune med sabo. Mi jih bomo pa plačali.« — »Govori resnico! Kdaj bo svatba?« hoče vedeti tat, ki sune gospoda, ta pa obupano izjavi: »Na veliki petek. — Gospodje, lahko me pribijete na križ, resnice prav nič ne spremenite. Moja zaroka že plava po vodi«.

Medtem ko so TIHOTAPEC, ŠPEKULANT in TAT obkolili in zasliševali GOSPODA je Maja neopaženo izginila na desno. Zdaj pa z leve prihiti BREZDOMEC, bos, v novih hlačah in z novimi čevlji v rokah.

»Ali vstajajo mrliči?« vpraša, tedaj mu pa tat že pomoli revolver pod nos: »To nikomur nič mar!« — Brezdomec ga prepozna in vzklikne: »Ho, Ferdo! Saj si pravi? Le v žep z mačkom!« — TAT spravi revolver, saj tudi on spozna Martina in se začudi: »Zlodej, od kje si se vzel? Tisti, tista policijska past? Zakaj ne poveš, da si najel tale hotel? Tole je najbrž tvoje,« pravi in pokaže na culo. — »Čigavo pa! Ali ni nekdo klican na pomoč? Lezel sem ravno iz starih hlač, pa nisem takoj utegnil sem.« — »Ženska nam je pobrisala!« ugotovi tihotapec in stopi nekoliko na desno. — »Šla je po sabljo!« se razburi tat, a špekulant ga potolaži: »Kar pride naj policija s šefom vred! V čestiti družbi gospoda Gorjana se nam ni kaj bati.« — »Vrag vas potuhtaj vse skupaj!« zagodrnja brezdomec. Tedaj se vrne tihotapec in oznani: »Fantje, smola! Sam gospod Knez prihaja.« — »Ta mi prinaša sultanovo vrvico,« zastoka prepaden gospod in seda na stopnice.

BREZDOMEC seda k svojim stvarem in obuva čevlje. GOSPOD zmučen in obupan sede na stopnice. ŠPEKULANT, TIHOTAPEC in TAT pričakajo gospoda KNEZA, ki pride z desne v družbi MAJE. Za njima pride tudi gospa KNEZOVA. Oba sta starejša, elegantno oblečena in imata popotne plašče.

»Zdaj vidite, da je gospod Henrik tukaj,« pravi Maja. — »Ampak s kakšno družbo!« vzklikne Knez. — »Klanjam se, gospod Knez,« ga prijazno pozdravi špekulant, bogataš pa odvrne hladno: »Dober večer« in maje z glavo: »Kdo bi se nadejal takih gospodov.« Potem kliče ženi: »Helena! Helena! Pridi brez skrbi!« Gospa pride in spet jo špekulant prvi ogovori: »Klanjam se, milostljiva gospa pokroviteljica.« — Ona se pa čudi: »Koliko ljudi! Kaj to pomeni? Ali ni Sonje?« —

»Kakor vidiš,« ji pravi mož, »je ni. Mislim pa, da zvemo zanjo, ko smo dobili gospoda Henrika.« Knezova pohiti h gospodu, ki vstane in ga sprašuje: »Moj dragi sinko, kaj se je zgodilo? Kje je Sonja, moj otrok?« — »Ali slišite, sinko! On pa taji!« opozori tihotapec tovariša. — »Spregovorite, gospod Henrik!« moleduje gospa. »Moje moči so pri kraju. Kje imate Sonjo? Oh, kaj ste nam prizadejali!« — »Oprostite,« se postavi gospod, »jaz prav ničesar, saj nisem Sonjin varuh.« — »Ali nimate nič drugega povedati? Spričo nesreče, ki nas je morda zadela, je vaše ponašanje skrajno neumestno. Tako rekoč žaljivo!« govori gospa, mož jo pa pomirja: »Helena, razburjena si, gospod Henrik bi lahko kaj narobe tolmačil. Veste, dragi moj,« se obrne h gospodu, »tudi jaz nisem ravnodušen, kar ni čuda.« — »Ves dan smo vas čakali,« se spet razvname gospa, ki ne more molčati, »potem smo se odpeljali po vas, pri vaših pa vse zaprto. Živa duša ni vedela za gospoda papana, tudi gospe mame nismo našli. Le to smo dognali, da ste se vi napotili k nam. Vas pa nikjer! Hvala bogu, da vas vidim zdravega! Ampak kje imate Sonjo? Lahko da se je zbala in skrila.« — »Častna beseda: gospodične ni tukaj,« zatrdi gospod, ki bi se Knezovih rajši znebil kot vseh drugih in se o Sonji najmanj rad zgovarja.

Knezu pa ni všeč tihotapska druščina in reče: »Pojdimo! Tujih ljudi ne brigajo naše stvari!« — »Kako si čuden, Anton!« ga okara žena. »Lahko je reči: pojdimo. A jaz hočem vedeti, kam gremo, da dobimo Sonjo. Zvečer je bila z gospodom Henrikom, Stražnik je povedal in on je zaprisežen. Saj je vse lepo in prav, da sta bila skupaj, le zdaj . . .« — »Na žalost sem se res mučil v njeni družbi,« pove gospod, »a jaz kljub temu ne odgovarjam zanjo.« — »Moj bog, sumljivo govorjenje!« vzklika gospa in joče. »Nekaj se je zgodilo. Poprej smo čuli klice. Policija je tako brezbrižna. Stražnik je dal samo informacije, iskanje je prepustil nam samim. Brez gospodične bi niti vas ne našli. Kdo bi se domislil mrtvašnice!«

»Ves svet ji je podoben!« se oglasi brezdomec.

»Gospod Henrik, nekaj že veste o Sonji,« reče Knez. — »Oprostite, najrajši bi molčal.« — Njemu je neprijetno,« se vmeša Maja, »ona pa morda še ni imela tako sladkih ur kakor to noč.« — »Kdo ste vi?« se zanima Knezova in se takoj spomni: »Aha, na veselici ste spraševali za gospoda Henrika. Nekaj tiči za vsem tem.« — »Nekaj, kar bo še zmeraj prezgodaj prišlo na dan,« jo zavrne gospod. ***(se nadaljuje)***

»Bojan, to kar mi pripoveduješ, je preteklost. Tudi tvoj oče je bil takrat drugačen, kot je zdaj. Takrat sem lahko bila z njim, zdaj ne morem,« je tiho zastokala mama.

Prijemala se je za prsa. Morda je to počela nalašč. Vendar tudi brez tega je bilo očitno, da trpi.

»Ti si zmogla le takrat, ko si želela na prostost. Takrat si izrabila očeta. Potlej — bil je še mlad, ne razvalina kod je zdaj — si ga s svojo hladno zadržanostjo spravila v obup, da se je odselil. Predvsem pa, uničila si mu življenje! In ne samo, da si to zavestno napletla, ne kažeš nobene volje, da bi to popravila!«

»Ne morem, Bojan. En sam pogled v njegov žalostni obraz me spomni vsega hudega. Ne morem!«

Verjamem, da je težko, nemogoče ni! V svetu je veliko zakonov brez ljubezni. Vendar — ljudje vztrajajo, potrpijo. Ti pa nočeš, trdiš da ne moreš. Ne pomisliš, da je tudi drugim težko. Nikoli se nisi vprašala, kaj čutijo drugi? Ravnala si, kot je tebi najbolj ustrezalo. Takšne te ne morem spoštovati, ne vračati ljubezni. S takšno mamo ne želim živeti. Ves tvoj denar, vse kar imaš, rade volje zamenjam za iskreno ljubezen, za malo žrtvovanja, da bi osrečil tudi druge.«

Mama je v grozi široko razprla oči. Nekaj trenutkov je zbegana strmela v Bojana.

»Kaj to pomeni,« je zbegana, prestrašena zjecljala.

»To pomeni, da nikoli ne bom živel s tabo, da te nikoli več ne bom obiskal. Ker nočeš živeti z očetom! Njega bi samo tvoja ljubezen lahko rešila. Če ti to ne pomeni dovolj, če mirno poteptaš človeka, ki je veliko žrtvoval za tvoje življenje, pospešiš smrt mojega očeta, potem se bova za zmerom razšla. Dobro si zapomni — za zmerom!«

Begajoči pogled, mrzlično razmišljanje, ki se je kazalo na živčnem trzanju mišic, je razodevalo, kako mama zavzeto premišlja. Nekajkrat je za hip ostro pogledala Bojana, da bi ugotovila, če so bile njegove grožnje izrečene samo v opomin ali so trden sklep. Potem je z rokami nekaj iskala v torbici. Nobene stvari ni izvlekla.

»Je to res tvoja dokončna odločitev, ne glede, kaj se bo zgodilo z mano,« je vprašala mama in lovila njegov pogled.

VINKO TRINKHAUS

»PO PRIZNANJU« 35

»Dokončno, mama. Tebi trenutno ni hudo. Doslej si pokazala izjemno spretnost, da si se izvlekla iz težav. Kako bo v prihodnje, je tvoja stvar. Zdaj bi morala pomagati očetu. Če nočeš, potem je med nama končano. Nobenega koraka ne bom napravil, da bi te še kdaj videl.«

Mama je vstala. Nekaj trenutkov ga je še preizkušala, če se bo premislil in jo povabil naj ostane. Ker je Bojan molčal, je mama položila bankovec na mizo, da bi plačala zapitek.

»Vzemi denar, jaz sem te povabil,« je vzkliknil Bojan. »Če nočeš, naj ostane bankovec na mizi. Vsega ni mogoče razrešiti z denarjem.«

Mamin obraz je prešinila huda bolečina. Trpeče je stisnila usta, šepnila: »Na svidenje!« in naglo zapustila restavracijo.

Ni zmogla, je žalosten premišljal Bojan. Prešibka. Ali pa je žrtev prevelika. Kakorkoli, srečne družine, kar si je tako želel ni sposoben ustvariti. Niti s svojo žrtvijo. Vendar sem dolžan, si je rekel. To moram. Kam bo zajadralo človeštvo, če bo vsak mislil le nase, napravil, kar mu bo trenutno najbolj ustrezalo? Dolžnost je prisila, dopovedovanje, odpovedovanje užitkom. Ljubezen ni. Jo občutiš, podoživiš, priklicati jo ne moreš. Mama je ljubila le enega moškega. In njega. Močno. Zanj bi veliko žrtvovala, le tega, kar bi najbolj želel, tega ne zmore. Res ni mogoče? Kdo bi to vedel?

Odpravil se je domov. Izgubil je en dom, zdaj skuša ustvarjati drugega. Mu bo uspelo? Bo zmogel? Ali pa bo v težkem trenutku klonil in si priznal poraz. Ne, priznal ga ne bo, skušal ga bo pozabljati. Poraze želimo pozabljati, kot vse hudo, kar smo napravili. Tako lažje živimo. To ni prav, si je govoril spotoma. To ni prav. Moramo, drugače, moramo . . .

KONEC

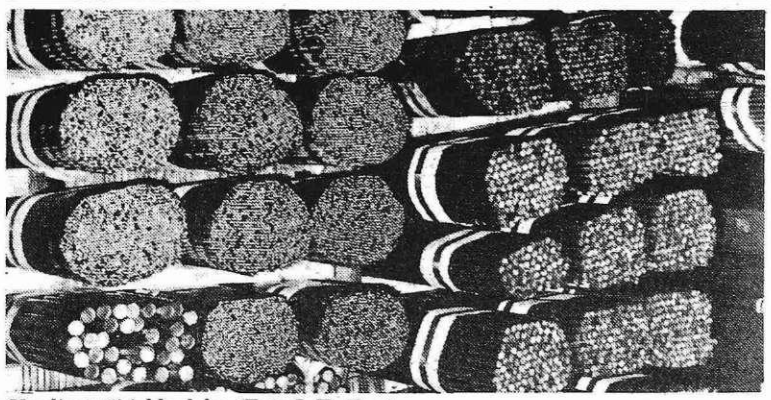

V adjustaži jeklovleka (Foto I. Kučina)

BOŽO BENEDIK 2

O TERMALNIH VRELCIH NA BLEDU

Da so tej vodi le prisodili poseben pomen, kažejo raziskave. Prvi, ki je raziskoval vrelce je bil Balthasar Hacquet de la Motte v letu 1779 in že leta 1784 je bila objavljena prva analiza v »Oryctographia Carniolica«. Leta 1821 sta opravili novo analizo tega vrelca deželni lekarnar Vondrašek iz Ljubljane in mariborski lekarnar Krainsky.

V vodi sta našla največ magnezijevega karbonata in kalcija — ne pa železovega karbonata, čeprav vemo, da ga je dovolj v tej vodi. Po prizadevanjih prof Richterja je opravil ponovno analizo leta 1822 prof. Ignaz Laschan, ko je za to dala pobudo ljubljanska Kresija. Ta analiza toplega vrelca v takratnem Luisenbadu je pokazala, da ima vrelec temperaturo 23 stopinj C in da je bogat na železovem karbonatu. In zadnja takratna analiza v letu 1874,. ki jo je opravil Kletzinsky, je prav tako ugotovila poleg temperature še veliko železa, da ima voda blag okus in jo je mogoče poleg kopeli uporabljati tudi kot pitno vodi. Vsebuje pa dolomitne sestavine, Glauberjevo sol, natrijeve, kalcije, magnezijeve in železove karbonate.

Bolniki so se radi posluževali te vode, saj je znano, da bolniki radi iščejo utehe. Posebno še, ker so prof. Richter in dr. Petrovich navajali številne primere ozdravljenja s to zdravilno vodo s konkretnimi primeri kdo in na katerih boleznih so ozdraveli. Tako so pisali zdravniki dr. Stroj, dr. Gauster in dr. Gunplovicz.

Kakšnim obolenjem je ta voda posebej pomagala? Pravili so, da pomaga pri obolenju jeter, odstranjevanju raznih spuščajev, živčne bolezni, diskreziji, srbečici, pri zdravljenju zanemarjenih ran, pri opeklinah, anemiji in dobro vpliva izgledu kože, kar so koristile zlasti ženske. Nekateri so bili mnenja, da pomaga tudi srčnim boleznim. Menimo pa, da je prav to danes najmanj raziskano, namreč, kakšne zdravilne učinke ima ta voda. Te raziskave bi kazalo vsekakor opraviti.

Že od nekdaj so bila zelo različna mnenja o zdravilnih učinkih vode. Tako dunajska univerza ni dajala posebne vrednosti tej vodi. Pravili so, da blejska zdravilna voda nima posebne vsebine in pa tudi 18 stopinj ne upravičuje naziva »topli vrelci« Sicer imamo tudi mlačno vodo, ki zdravilno učinkuje pri različnih boleznih. Pomembno je, da se lahko greje, dogreva in da to ne škodi vsebini vode. To so poizkusili na Bledu v novejšem času, le da — kot rečeno — to ni strokovno dovolj raziskano. Ravno zaradi tega so mnogi pisali, da bi to vodo morali uporabljati in popularizirati kot zdravilno vodo, ker le tako postane znana — nikakor pa ne kot termalna ker taka nima bodočnosti!

Ko je prišel na Bled Arnold Rikli in začel z organizirano turistično dejavnostjo, je prav tako uporabljal vrelce v svojem zdravilišču »Mallnerbrunnen«. Zgradil je tri bazene, uporabljal hladno vodo od 8 do 14 stopinj, ni pa polagal važnosti na termalno vodo.

Omenili smo, da je bil prvi Baltazar Hacquet!

Baltazarja Hacqueta (1739—1815) vedno spominjamo, kadar govorimo o zdravilnih vrelcih na Bledu, pa tudi drugod po Sloveniji, njihovi vrednosti in sestavini. Zato si malo pobliže poglejmo, kdo je ta znanstvenik in kaj je delal pri nas?

Po rodu je bil Francoz, bival pa je okoli 20 let pri nas kot učitelj na medicinskokirurškem učnem zavodu v Ljubljani — šoli iz katere naj bi se pozneje razvila medicinska fakulteta. Posvetil se je naravoslovni znanosti in zdravstvu. Kot pravi znanstvenik je temeljito obdelal vso Slovenijo, najpreje njeno geološko sestavo, potem pa botaniko in vrelce. V letu 1777 mu je uspel vzpon na Mali Triglav in dve leti kasneje na sam vrh. Tam je postavil svoj barometer in čez tri leta je pri ponovnem vzponu že kontroliral ali mu barometer tudi pravilno deluje.

Vsa svoja opazovanja in raziskovanja je opisal v knjigi Oryctographia Carniolica in v njenem tretjem delu ima tudi opisana slovenska zdravilišča. Ob obisku teh zdravilišč je analiziral njih sestavine in posebnosti, kar je nato doma seveda prekontroliral. In kaj pravi o Bledu?

Na obaii jezera sta dva vrelca nedaleč vasi Schlakene — Vais, pozneje Schlakendorf in danes Želeče, ki izvirata iz sive apnene pečine, le nekaj korakov nad jezerom. Te vrelce je preiskal na Bledu koncem marca 1779. leta ob najlepšem in suhem vremenu. Analiza mu je pokazala, da je bila temperatura jezera štiri stopinje, v obeh vrelcih pa 10 in pol stopinje po Réaumurju ali 74 in pol po Fahrenheitu. Voda je bila povsem čista in brez okusa. Po takratnem znanju kemije je menil, da niti po temperaturi, niti mineralni sestavini ta voda nima večjih kvalitet, ki bi v večji meri koristila tistim, ki iščejo pomoč. Zato bi bila potrebna večja temperatura, pa tudi več mineralnih snovi bi moralo biti v vodi. Meni, da je morala biti ta voda nekoč boljša, koristnejša za zdravljenje ljudi, čeprav so jo verjetno opustili, saj je na Slovenskem dosti boljših. Ni pa izključeno, da je na kvaliteto vode vplival tudi potres v letu 1755, čeprav daje temu predvidevanju manj verjetnosti. Saj ima v tem dosti izkušenj, zato si tudi upa to trditi.

Zanimivo pa je njegovo oporekanje Valvasorju, ki opisuje kako je upravitelj blejske graščine Weidmann zaradi varčnosti pa tudi neprijaznosti do svojih gostov, ki se jih je naveličal, preprečil kopanje v teh kopelih s tem, da je napeljal v vrelce jezersko vodo. Hacquet je bil mnenja, da jezerske vode ni možno speljati v vrelce, saj še nikjer ni voda tekla navkreber. Po njegovem je le povsem zanemaril prostor — kopališče, da ni bilo več primerno za kopanje. Tega pa kopanja željni tudi niso hoteli s svojim denarjem vzdrževati.

Poleg tega pa, ko opisuje te vrelce Hacquet dodaja, da je le malo dežel v Evropi, kjer bi gosposka tako malo dajala in skrbela za zdravje svojih ljudi, kot na Slovenskem, saj je vsa vojvodina brez bolnice. In ta bi bila gotovo bolj potrebna, kakor številni ustanovljeni samostani in cerkve.

Res smo dali temu zanimivemu znanstveniku malo več prostora, vendar mislimo, da ga tudi zasluži. Omeniti pa še moramo, da je obdelal tudi vse druge vrelce pri nas na Slovenskem in analiziral ter opisal njegovo vrednost. Zato je še toliko bolj pomemben!

RIKLI IN TERMALNI VRELCI

Ko govorimo o Bledu kot zdravilišču s svojimi zdravilnimi vrelci, potem imamo večkrat v mislih začetnika sodobnega turizma na Bledu Arnolda Riklija.

Vendar naj tu poudarimo, da je njegova metoda zdravljenja, ki se je tako obnesla v tistih časih in mogoče bi se tudi danes, slonela na »zrak-sonce-voda«, na špartanskem življenju in sprehajanju ter življenju v naravi, ne pa na blejski zdravilni topli vodi.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 133. seji, 3. marca sprejel predlog odloka o potrditvi zaključnega računa proračuna občine Radovljica za leto 1980, po katerem so znašali prihodki 120.239.329 din, od tega je bilo razporejeno 108.670.043 din, presežek pa je znašal 11.569.286 din. Na seji so proučili poročilo o problematiki varstva vojaških vojnih invalidov in udeležencev NOB v 1980. letu, poročilo o štipendiranju v občini za leto 1980 ter sprejeli informaciji o delu komisije za kategorizacijo turističnih sob in o steklini na območju občine. Sprejeli so tudi sklep o soglasju k pravilnikom o organizaciji in delu upravnih organov skupščine občine Radovljica.

– – –

Izvršni odbor skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini Radovljica je na zadnji seji konec februarja sprejel poročilo o štipendiranju v 1980. letu in sklenil, da s problematiko štipendiranja seznani izvršni svet OS Radovljica. Ugotovili so, da je novi samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov podpisalo 79,2 % udeležencev, ki predstavljajo 87 % vseh zaposlenih delavcev.

– – –

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je na februarski seji pohvalno ocenilo odnos SIS za zdravstveno in socialno varstvo in občinske stanovanjske skupnosti do borcev in njihovih potreb, prav tako pa tudi prizadevanja komisije za zadeve borcev pri OS Radovljica za reševanje odprtih vprašanj udeležencev NOB in vojaških vojnih invalidov. V 1980. letu je stanovanjska skupnost dodelila na Bledu, v Bohinju, Radovljici in v Gorjah 18 stanovanj ter milijon din posojil za obnovitev stanovanj borcev.

– – –

Družbeni pravobranilec samoupravljanja občine Radovljica je pred dnevi poslal vsem občinskim SIS družbenih dejavnosti pobudo za oblikovanje delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS, v katero se po zakonu morajo vključiti vse SIS družbenih dejavnosti vključno z zdravstveno skupnostjo. Pobudo pravobranilca so že ali pa bodo obravnavali izvršni odbori, ki jo bodo predložili v odločanje skupščinam SIS na prvih zasedanjih skupščin SIS v drugi polovici marca.

– – –

Izvršni svet OS Radovljica je pisno opozoril vse nosilce planiranja na območju mesta Radovljica na izdelavo in organiziranje javnega republiškega natečaja in jim predložil, da pripravijo svoje srednjeročne in dolgoročne osnove nadaljnjega razvoja na območju zazidalnega načrta Radovljica-center. Z vsemi zainteresiranimi nosilci planiranja in natečajniki bo komite za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve pri OS Radovljica sklical posvet do 15. marca, na katerem bodo uskladili stališča glede izdelave zazidalnega načrta.

– – –

Po podatkih skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini Radovljica so bili prihodki za združena sredstva v primerjavi z zbranim prispevkom iz solidarnosti v letu 1979 preseženi za 77 %. Iz solidarnostnega sklada je bilo mesečno namenjeno za štipendiranje v občini nad 550.000 din. Lani se je v občino priteklo iz solidarnosti 638.181 dinarjev, iz občine v solidarnost pa je bilo namenjeno 2.180.503 dinarjev. V 1981. letu bo po določilih novega samoupravnega sporazuma potrebno zagotoviti 16,7 % ali 95.800 din mesečno več solidarnostnih sredstev za štipendiranje brez valorizacije.

– – –

Od novembra 1980 do februarja 1981 se je po programu sveta za ljudsko obrambo OS Radovljica udeležilo obveznih predavanj za usposabljanje občanov za SLO in družbeno samozaščito že okoli 14 tisoč poslušalcev iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Računajo, da bodo do aprila zajeli na ta predavanja še okoli 6 tisoč občanov. Predavanja za obrambno vzgojo občanov sodijo v okvir letošnje akcije Nič nas ne sme presenetiti.

– – –

Medobčinsko študijsko središče ZKS za Gorenjsko je od 2. do 6. marca organiziralo v hotelu Svoboda na Bledu seminar za direktorje, sekretarje in predsednike delavskih svetov OZD iz jeseniške in radovljiške občine. Na programu so bile teme s področja samoupravljanja, delitvenih razmerij, planiranja in drugih aktualnih vprašanj gospodarjenja v združenem delu.

– – –

Po podatkih strokovne službe zdravstvene skupnosti Radovljica je k podpisu samoupravnega sporazuma o zagotavljanju sredstev za nadomestilo osebnega dohodka zaradi nesreče pri delu in poklicne bolezni v občini pristopilo do konca februarja 33 delovnih organizacij in 21 zasebnih delodajalcev.

– – –

Zatiranju stekline na območju občine Radovljica so pristojni upravni in veterinarski organi posvetili lani in letos posebno pozornost. Po podatkih veterinarske inšpekcije je bila v 1980. letu ugotovljena stekina pri 23 lisicah in enem psu. Tik pred koncem decembra pa so ugotovili steklino še pri petih lisicah, enemu jazbecu in mački. V januarju je bila ugotovljena steklina dveh lisic, februarja pa treh mačk. Izvedeno je več zelo uspešnih ukrepov in nadzorov. V Ribnem in v Podnartu so za prebivalce predvajali poučne filme za zatiranje te nevarne živalske bolezni.

– – –

V radovljiški občini delujejo trije dispanzerji za borce NOB in prav toliko zobozdravstvenih ambulant. V 1980. letu so v dispanzerju v Radovljici opravili 506 preventivnih pregledov, 2.902 kurativnih, od teh 1.028 prvih in 1.977 ponovnih. Na Bledu je bilo 505 preventivnih, 1.613 kurativnih, od teh prvih 597 in ponovnih 1.016 pregledov. V Bohinju je bilo 187 preventivnih pregledov, 1.265 kurativnih, od teh pa 619 prvih in 646 ponovnih pregledov. Borci in drugi upravičenci dispanzerskega zdravljenja so bili s storitvami zdravstvenih delavcev zadovoljni.

– – –

Komisija za informativno propagandno dejavnost pri OK ZRVS Radovljica je na 7. seji, 4. marca oblikovala in sprejela program dela in načrt akcij za leto 1981. Težišče dela bo tudi letos informiranju rezervnih starešin o vseh tekočih političnih, gospodarskih in organizacijskih dogodkih ter na širokem informiranju občanov v sredstvih javnega obveščanja, posebno v časopisu TV-15, reviji Naša obramba, Glasu in v oddajah LRP Triglav Jesenice. O vseh pomembnih akcijah ZRVS bodo objavljali članke tudi v glasilih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. V 1981. letu bodo nadaljevali z akcijo pridobivanja novih naročnikov revije Naša obramba, pred praznikom JLA pa bodo razpisali po osnovnih šolah nagradni natečaj za najboljši spis učencev s tematiko o 40-letnici OF in oborožene vstaje slovenskega naroda in drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti.

– – –

Delavci v Plamenu Kropa so v januarju mesečni plan proizvodnje vijačnih izdelkov dosegli 98 %, vendar zaradi pomanjkanja prostorov v skladišču in delavcev v pakirnici niso uspeli vseh izdelkov zapakirati za prodajo. Januarski plan prodaje so po količini (585,5 ton) izpolnili 81,3 % po vrednosti (32.922.677 din) pa 97,8 %. V primerjavi z januarjem 1980 so prodali po količini za 14 % manj, po vrednosti pa 55 % več svojih izdelkov.

– – –

Na pobudo KK SZDL je bila konec februarja v Podnartu problemska konferenca o kmetijstvu. Spregovorili so o vseh perečih vprašanjih naglo upadajoče kmetijske dejavnosti, o živinoreji, odkupni politiki in odnosih z zadrugo, o gozdarstvu ter o ukrepih za zboljšanje in pospeševanje kmetijstva na območju domače in sosednih krajevnih skupnosti. Sprejeli so več sklepov, ki jih bodo posredovali v obravnavo tudi na občinsko problemsko konferenco o kmetijstvu, ki jo pripravlja OK SZDL Radovljica.

– – –

Zbor uporabnikov in zbor izvajalcev občinske zdravstvene skupnosti Radovljica sta se v 1980. letu sešla na sedmih skupnih sejah, izvršni odbor pa je zasedal devetkrat. Skupščina in vsa njena telesa so lani posvetila temeljno pozornost pripravi in sprejemu planskih dokumentov, izvajanju družbenoekonomskih odnosov s svobodno menjavo dela sistema solidarnosti in tekočem reševanju odprtih vprašanj s področja zdravstva. Udeležba delegatov zlasti iz zbora uporabnikov iz krajevnih skupnosti ni bila vedno zadovoljiva.

– – –

Izvršni odbor Izobraževalne skupnosti Radovljica je na zadnji februarski seji obravnaval in potrdil zaključni račun in delovna poročila skupnosti in strokovne službe za 1980. leto. Na seji so bili člani odbora seznanjeni s stališči sprejetimi na posvetu o nadaljnjem razvoju celodnevne osnovne šole v Sloveniji in na Gorenjskem in z akcijskim načrtom vpisa mladine in odraslih za šolsko leto 1981/82. Proučili so ugotovitve Zavoda za šolstvo – območne enote Kranj o pedagoškem nadzoru dela na osnovni šoli Bled in obvestilo Šolskega centra Radovljica o tehnološkem višku na njegovih oddelkih. Ponovno so zavrnili samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnih strokovnih služb občinskih SIS družbenih dejavnosti.

– – –

Na Bledu je bil v nedeljo 1. marca občini zbor Gasilske zveze Radovljica na katerem so pregledali lanskoletno delo in sprejeli program za 1981. leto. V občinski zvezi je vključeno 31 prostovoljnih in štiri industrijska gasilska društva z nad 2.600 aktivnih članov. Na osnovi novega statuta, ki že upošteva tudi ustavna dopolnila in Titovo pobudo o kolektivnem vodenju in odgovornosti, so ponovno izvolili za predsednika Miha Klinarja, za podpredsednika Jožeta Smoleta in za tajnika Janeza Stareta. Izvolili so tudi šestčlansko samoupravno sodišče. Predlagali so več akcij in nabavo opreme ter obnovitev domov, ki naj jih SIS za požarno varnost načrtuje v letošnjih planih.

– – –

Na februarski skupščini Zveze letalskih organizacij Slovenije v Ljubljani so svečano podelili številna priznanja najuspešnejšim slovenskim letalcem, padalcem, modelarjem in letalskim organizacijam. Med najuspešnejšimi so bili lani prizadevni člani ALC Lesce. Posebno velja omeniti bronasto plaketo vojnega letalstva, ki jo je dobil ALC Lesce ter zlato značko ZLOS, ki jo je za dolgoletno požrtvovalno delo prejel radovljiški zdravnik in znani letalec dr. Zdravko Černe. Za najboljše športne dosežke v 1980. letu pa so prejeli priznanja leški padalci Darko Svetina, Maks Humar in Benjamin Šmid ter jadralni letalec Janez Pintar. Za najboljši letalski šolski center je bil proglašen ALC Lesce, prav tako pa so leški padalci ocenjeni kot najuspešnejše padalsko moštvo.

– – –

V počastitev dneva žena so 6. marca zvečer svečano odprli v Šivčevi hiši razstavo likovnih del, predvsem tihožitij, akademske slikarke Marjance Kraigher iz Ljubljane, ki bo na ogled do 16. marca. Ob otvoritvi so učenci Glasbene šole Radovljica pripravili priložnostni koncert.

– – –

Letošnji dobitnik Prešernove nagrade Gorenjske, akademski slikar Albin Polajnar iz Bohinjske Bistrice, bo od 6. do 26. marca razstavljal 20 portretov žena in otrok v prostorih Iskre TOZD Elektromehanika na Laborah v Kranju. Razstava je posvečena prazniku žena, organizirala pa jo je konferenca osnovnih organizacij sindikata TOZD Elektromehanika.

– – –

Od 4. do 7. marca je bilo v Bohinju na tekaških progah za Becom in na smučiščih Koble 5. smučarsko prvenstvo Ljubljanskega armadnega območja. Nastopilo je 11 moštev iz slovenskih garnizij v vojaških štafetah, biatlonu in veleslalomu. Slavnostna otvoritev ob udeležbi vseh tekmovalnih ekip, visokih predstavnikov JLA, gorenjskih občin, krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica in številnih občanov, je bila 5. marca, zaključek pa 7. marca pred domom Joža Ažmana. Za udeležence tekmovanj in domačine so v domu priredili tudi kulturno zabavne prireditve. Tekmovalne ekipe so si med bivanjem v Bohinju skupno ogledale muzej Tomaža Godca, muzej talcev in tovarno Elan v Begunjah. Posamično pa so moštva obiskala tudi delovne organizacije, ki so prevzele pokroviteljstvo.

JAVNA RAZPRAVA O IDEJNI ZASNOVI UREDITVE SPOMINSKEGA PARKA III. BATALJONA PREŠERNOVE BRIGADE NA POKLJUKI

Zamisel, da se dokončno uredi gozdno pobočje Goreljka na Pokljuki, kjer se je v dramatičnih decembrskih dneh 1943. leta bila ena najtežjih bitk med onemoglimi borci III. bataljona Prešernove brigade, obkoljenih v gorečem Lovčevem hotelu, in nadmočnimi nemškimi silami, je stara že desetletje. Prizorišče tega neenakega boja, v katerem je do zadnjega naboja vztrajalo 79 Prešernovcev, je bilo doslej vse prej kot primerno obeleženo in vzdrževano.

Zavoljo tega so bile pobude preživelih Prešernovcev in drugih borcev za dokončno, kraju ter dogodku primerno ureditev tega območja v spominski park, predmet številnih razprav, ki so že prinesle končno odločitev. Prvo idejno zasnovo, ki jo je že lani sprejela občinska organizacija ZZB NOV Radovljica, so podprle tudi vse organizacije ZZB NOV gorenjskih občin in domicilni odbor Prešernove brigade.

Po večkratnem ogledu, ki so ga opravili predstavniki ZZB NOV Radovljica, Zavoda za spomeniško varstvo Kranj in Zavoda za urbanizem Bled na Goreljeku, so na osnovi dogovora arhitekta Milana Jerala in Rada Jemca ter akademskega kiparja Jaka Torkarja z Jesenic, pred kratkim izdelali idejne osnutke spominskega parka. Osnutki so izdelani v treh inačicah za osrednji spomenik pa je predloženo pet različnih osnutkov, ki naj bi poudarjal veličino in pomen zmage mrtvega bataljona. Osnutke idejnih načrtov je na zadnji februarski seji podrobno obravnavalo predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica, ki se je opredelilo za inačico po kateri bo v meje spominskega parka zajeto celotno območje prizorišča bitke – od ruševin nekdanjega Lovčevega hotela do skupnega grobišča padlih borcev, vključno s sedanjim spomenikom avtorja Toneta Svetine. Iz tega območja, ki meri nekaj nad 7.500 kv. metrov površine, bodo izločene vse dosedanje poti in cesta, ki deli park na dva dela.

Da bi bili dogovori za dokončno odločitev o ureditvi spominskega parka in o izboru najprimernejšega spomenika čimbolj demokratični in hkrati tudi v prid zavarovanja okolja, se je predsedstvo odločilo, da bodo osnutke dali v javno obravnavo vsem gorenjskim borčevskim organizacijam. Domicilni odbor Prešernove brigade pa bo organiziral razpravo tudi za vse preživele borce III. bataljona. Razprave bodo zaključili do začetka aprila, ko se bo predsedstvo odločilo o izdelavi urbanistične in projektne naloge na območju spominskega parka.

JR

ZSO PROTI RAZDVAJANJU SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

Celovec, 5. marca (SINDOK). – Izvršni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem je na seji dne 4. marca 1981 med drugim ugotovil, da se v zadnjem času zlasti v tisku in drugih sredstvih množičnega obveščanja množijo poskusi, da bi vnesli razdor med koroške Slovence in njihove organizacije. Proti vsem takim poskusom je odbor odločno zavzel stališče v posebni izjavi.

Po eni strani poskušajo, je rečeno v izjavi IO ZSO, da bi z lansiranimi poročili v tisku razdvojili osrednje organizacije koroških Slovencev in s tem spodkopali že več let uveljavljeno in potrjeno akcijsko enotnost v manjšinskih vprašanjih. Po drugi strani pa postavljajo v ospredje vprašanje vstopa v manjšinske sosvete in tako skušajo ustvariti vtis, kakor da bi bila manjšina spremenila svoje načelno stališče glede zakona o narodnih skupinah. Vendar vsi taki poskusi razdvajanja slovenskih organizacij in njihovega članstva ne bodo imeli uspeha, saj je znano, da v tem vprašanju ni prišlo do spremembe stališč.

IO ZSO prav tako zavrača poskuse, da bi diskreditirali slovenski tisk in ga spravili v nasprotje z vodstvom slovenskih organizacij. Iz pisanja slovenskega tiska ni mogoče skonstruirati nobenega nasprotja s političnim vodstvom: slovenska glasila samo opozarjajo na še vedno nerešena vprašanja v zvezi s položajem in življenjem slovenske narodne skupnosti na Koroškem in zato uživajo polno zaupanje in vso podporo organizacij.

Končno se je IO ZSO izrekel še proti temu, da bi z raznimi izjavami prikrivali v bistvu nespremenjeno odklonilno stališče pristojnih mest glede upravičenih zahtev koroških Slovencev in tako poskušali »koroško linijo« zasidrati tudi na zvezni ravni. Koroški Slovenci so vsekakor tudi v bodoče pripravljeni, da na enakopravni osnovi gojijo kontakte s pristojnimi dejavniki na deželni in zvezni ravni, pri čemer pričakujejo, da bo v konkretnih vprašanjih končno prišlo do pozitivnih rezultatov.

POPIS PREBIVALSTVA, GOSPODINJSTEV IN STANOVANJ 1981

Prvi april, ko se bo začela jugoslovanska akcija popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 1981, se hitro približuje. Občinska popisna komisija skupščine občine Radovljica, ki mora do tega datuma pripraviti vse potrebno za nemoten potek popisa, neutrudno dela že sedaj. Na seji 3. marca je ugodno ocenila sodelovanje krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela in sredstev javnega obveščanja. Na pozive se je v preteklem tednu prijavilo 53 popisovalcev, še vedno pa jih manjka 69.

V krajevni skupnosti Bled jih potrebujejo še šest, v Bohinjski Bistrici 11, v Gorjah deset, v Begunjah pet, Srednji vasi tri, Stari Fužini, na Koprivniku in Lancovem po štiri, v Bohinjski Beli dva, v Ljubnem tri, v Zasipu in Mošnjah po dva in na Brezjah en popisovalec. Poziv vsem zainteresiranim, predvsem študentom, dijakom srednjih šol in upokojencem še vedno velja.

Nekoliko slabše so se pozivu popisne komisije odzvali lastniki neoštevilčenih hiš. Hišne tablice potrpežljivo čakajo lastnike hiš na geodetski upravi skupščine občine Radovljica, Gorenjska cesta 15, zato naj jih čimprej dvignejo in z njimi označijo hiše. Popisovalcem bodo prihranili precej truda.

V nadaljevanju seje je komisija reševala še številna druga organizacijska vprašanja in imenovala 20 instruktorjev.

INDOK center Radovljica

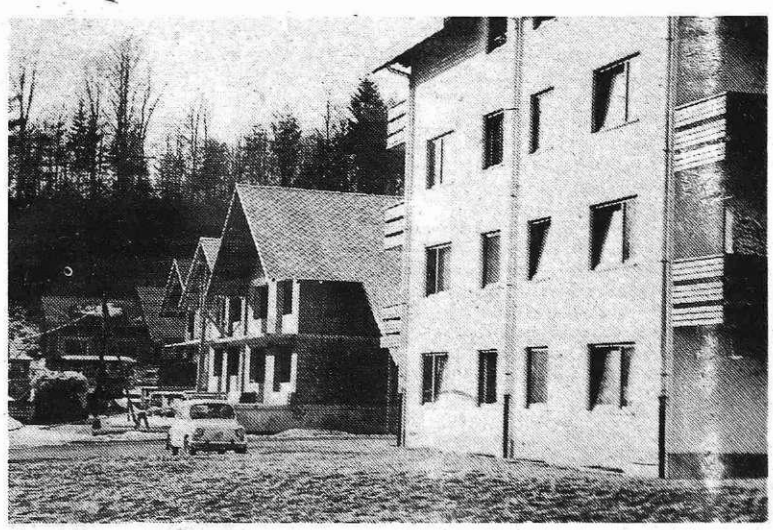

Gradnja novega dela Mošenj (Foto B. Blenkuš)

USKLAJENE PREŽIVNINE

V skladu z zakonom o zakonski zvezi in družinskih razmerjih so pristojni organi občinskih skupnosti socialnega skrbstva dolžni po uradni dolžnosti opraviti vsakoletno uskladitev preživnin z ugotovljenim povečanjem življenjskih stroškov v preteklem letu v primerjavi z letom poprej.

Uradna ugotovitev je, da znaša povečanje življenjskih stroškov v naši republiki v preteklem letu v primerjavi z letom 1979 29,8 odstotka. Ob usklajevanju preživnin pa je potrebno upoštevati tudi, kdaj je bila preživnina določena, na začetku leta, med letom ali ob koncu, saj je od tega odvisen tudi odstotek povečanja.

O uskladitvi preživnin so sklepali na zadnji seji skupščine socialnega skrbstva Jesenice, spregovorili pa so tudi o mesečnih materialnih življenjskih stroških na otroka, ki znašajo od 3.698,53 din za otroke od 14. do 17. leta starosti, od 2.427,20 din za otroke od 3. do 6. leta. To velja le za zdrave otroke, brez stroškov za vzgojo, nego in varstvo.

Zavezance in upravičence do preživnin pa velja opozoriti tudi na določbe zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, po katerih smeta obe stranki pri sodišču predlagati zvišanje, znižanje ali ustavitev preživnine. Prav tako lahko obe stranki tudi predlagata spremembo dogovora o višini preživnine, sklenjenega pri strokovni skupnosti – službi socialnega skrbstva.

Skupščina, ki je zasedala 26. februarja je sprejela sklep, da se preživnine, določene do konca leta 1979 od 1. marca letos dalje valorizirajo za 29,8 odstotka, preživnine določene v preteklem letu, pa se bodo valorizirale v skladu s časom, ko so bile določene. Na primer, če je bila določena od konca januarja lani, za 29,8 odstotka, če pa je bila določena do konca decembra lani, pa za 2,5 odstotka.

Na seji so pregledali tudi delo in finančno poslovanje v preteklem letu. Celoten prihodek skupnosti predstavlja prenos presežka prihodkov iz leta 1979 ter prihodki iz prispevkov iz osebnega dohodka zavezancev po prispevni stopnji 0,60 odstotka. Prihodkov iz prispevkov iz osebnih dohodkov je bilo en odstotek več, kot so načrtovali, odhodki za enotni, skupni in občinski program pa so bili realizirani v višini 96 odstotkov.

Za enotni program, to je družbene denarne pomoči kot edini ali dopolnilni vir preživljanja, za bruto osebne dohodke za strokovne delavce in solidarnostni program so lani namenili 2.716.246 din, za skupni program 608.940 din in za občinski program 10.528.213 din.

Spregovorili so tudi o programu dela skupnosti socialnega skrbstva in strokovne službe skupnosti socialnega skrbstva v letošnjem letu. Temeljne naloge so opredeljene v samoupravnem sporazumu o temeljih plana skupnosti socialnega skrbstva v tem srednjeročnem obdobju ter z zakoni in drugimi dokumenti. Med drugim naj bi ustanovili tudi center za socialno delo. Za delo skupščine in strokovne službe skupnosti socialnega skrbstva naj bi v letošnjem letu porabili 10,707.073 din, kar je 14 odstotkov več kot za preteklo leto. Ker se bodo sredstva za izvajanje enotnega programa bistveno povečala, bo za skupni program namenjenih le 80 odstotkov lanskoletnih sredstev, za občinski program pa 15 odstotkov več kot lani.

Rk.

REDNA LETNA SKUPŠČINA KO ZRVS JAVORNIK–KOROŠKA BELA

Osnovna značilnost krajevne organizacije ZRVS Javornik-Koroška Bela je izredna aktivnost, dinamičnost in raznovrstna ter pestra družbena dejavnost na vseh področjih dela. Posebnost njihovega dela je v tem, da so uspeli kar najbolje utrditi kolektivno delo, da se načrtno lotijo sleherne skupne akcije, da redno analizirajo izvršene naloge in pridobljene izkušnje s pridom uporabljajo pri svojem nadaljnjem delu. Za vsa ta dela imajo seveda na voljo dokajšnje število strokovno usposobljenih kadrov, ki z veliko odgovornostjo skrbijo za kar najbolj kakovostno delo. To naj bi bila samo kratka ocena dela RVS v krajevni organizaciji ZRVS Javornik-Koroška Bela.

Lanskoletno delo rezervnih vojaških starešin je bilo uspešno, so ob temeljitem pregledu na nedavni redni letni skupščini ocenili udeleženci. Ob tem so poudarili, da morajo kljub izboljšani in razširjeni dejavnosti, tudi samokritično opozoriti na nekatere probleme in slabosti v osnovni organizaciji Javornik in aktivu Blejska Dobrava, ki jih bo treba v bodoče odpraviti.

Krajevna organizacija je pri svoji dejavnosti težila k doslednemu uresničevanju in podružbljanju zamisli splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, pomembna pa je bila tudi njena aktivnost na področju ohranjanja in razvijanja revolucionarnih tradicij in izkušenj iz narodnoosvobodilne borbe. Ob skrbi za vzgojo in usposabljanje rezervnih vojaških starešin si je prizadevala za sodelovanje z mladino in s svojim članstvom povečala vso pozornost obrambni vzgoji mladine in obrambnim pripravam v krajevni skupnosti.

Udeleženci konference so ob sprejemu letošnjega programa dela temeljito razpravljali o predlaganih usmeritvah. V prihodnjem obdobju si bodo prizadevali za še bolj poglobljeno družbenopolitično delovanje starešin in idejnopolitično izobraževanje članstva. Tako idejno izobraževanje kot strokovno usposabljanje bo treba uskladiti z vsemi nosilci obrambnih priprav in pri tem dati več poudarka družbeni samozaščiti. Zavzemali se bodo tudi za nadaljnje utrjevanje moralnopolitičnega lika rezervnega vojaškega starešine in ugleda celotne organizacije. Pozornost pa bo veljala tudi kadrovski krepitvi organizacije.

Konference se je udeležil tudi sekretar občinske konference ZRVS Jesenice Branko Markizeti, ki je delo krajevne organizacije RVS zelo pozitivno ocenil.

URH

LETNA KONFERENCA ČLANOV ZRVS DOVJE–MOJSTRANA

V nedeljo, 8. marca, so se na redni letni konferenci zbrali člani krajevne organizacije zveze rezervnih vojaških starešin Dovje-Mojstrana. Predsednik krajevnega odbora Jože Hlebanja je v uvodu najprej obsežnejše spregovoril o aktualnih zunanjepolitičnih dogodkih, v nadaljevanju pa je v poročilu o delu članov ZRVS v preteklem letu poudaril, da so bili prizadevni in uspešni na najrazličnejših področjih.

Uresničevali so sprejeti program dela na področju izobraževanja in usposabljanja, uspešno so izvedli vsakoletne izpite, sodelovali pa so tudi pri vseh obrambnih in drugih akcijah v krajevni skupnosti. V osnovni šoli 16. december je deloval aktiv ZRVS, ki je prav tako uspešno izvrševal sprejete naloge. V poročilu je bilo edino kritično zapisano premajhno sodelovanje članov ZRVS z mladinsko organizacijo v Mojstrani.

V nadaljevanju letne konference so razpravljali o srednjeročnem programu občinske konference ZRVS Jesenice in programu krajevne organizacije ZRVS Dovje-Mojstrana za letošnje leto. Kot so v razpravi poudarili, jih prav v letošnjem letu čakajo pomembne in odgovorne naloge. Aktivno se bodo vključili v akcijo »nič nas ne sme presenetiti«, pomagali bodo pri vseh obrambnih akcijah v krajevni skupnosti, izvedli bodo pohod in vsakoletne izpite preverjanja znanja vseh članov, spremljali bodo kadrovanje članov ZRVS v zvezo komunistov, večji poudarek pa bodo dali tudi informiranju o delu krajevne organizacije ZRVS. Vse akcije pa bodo imele tudi slavnostni prizvok ob praznovanju 40-letnice Osvobodilne fronte in vstaje.

Na letni konferenci so izvolili delegate za sejo občinske konference ZRVS Jesenice in razglasili napredovanja in priznanja članov ZRVS.

J. R.

OB DNEVU ŽENSK

Osmi marec je praznik vseh gospodinj, delavk, samoupravljalk, dan vseh žensk. Otroci obdarujemo svoje mamice, možje prinesejo svojim ženam šopke rdečih nageljnov, kulturne organizacije prirejajo proslave ob tem dnevu.

V naši šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici vsako leto pripravimo proslavo. Povabljene so vse vaščanke naših desetih vasi. Letošnje leto smo se še posebej spomnili najstarejših prebivalk v naši krajevni skupnosti na osemdesetletnice, teh je v naši krajevni skupnosti nad štirideset. Učenke višjih razredov smo izvezle namizne prtičke z gorenjskimi motivi in jih z nageljnom in skupnimi čestitkami mladega roda odnesle na njihove domove. Nekatere od njih smo obiskali v domovih za ostarele. S prijateljico Evo sva odšli v dom za ostarele v Radovljico.

Za hip sva se ustavili pred velikim modernim poslopjem in ga opazovali. Nato sva vstopili in opazili oskrbovance, ki so se pomenkovali med seboj. Njihovi obrazi so bili zgubani, roke hrapave, toda v očeh je sijalo življenje. Odpravili sva se v tretje nadstropje, kjer je stanovala najina slavljenka. Ko sva vstopali, so koraki zamolklo odmevali po tihem, praznem hodniku. Premišljevala sem: »Le kako je ljudem v domu, ljudem, ki so se vse življenje predajali delu, pri srcu v tej grobni tišini!« Vstopili sva v sobo št. 302, v kateri sta bili dve stari ženi. Ena izmed njiju je bila zelo stara in je ležala ter brala in ravno tej stari ženici sva čestitali in ji podarili prtiček in nagelj. Njene ustnice so se razpotegnile v nasmeh, zguban obraz je izražal veselje. Zahvalila se nama je in nama naročila, naj pozdraviva vse žene v Žirovnici in naj poveva, da je odšla v dom zato, ker ne more hoditi. Povedala je še, da ima sklepno revmo in da hodi s palico. Zelo je bila ljubezniva in je dejala: »Saj bi vama kaj ponudila, pa ne morem tu v domu.« Ko sva odhajali se je še enkrat zahvalila in naročila pozdrave vsem Žirovničankam. Njene oči so bile vlažne, motne. Solze v njih so bile morda izraz domotožja, morda izraz veselja in hvaležnosti. Morda je občutila, da ni sama za praznik žensk.

Popoldne ob 18. uri smo imeli v telovadnici proslavo. Zbralo se je veliko vaščank. Najbolj je mamice razveselil nastop folklornih skupin. Naši cicibančki iz vrtca so deklamirali in zapeli nekaj lepih pesmic, nastopili so še pevci mladinskega in pionirskega zbora. Zaigrali so nam učenci Orfovega orkestra in Eva na klavir, Toni na harmoniko in Klemen na bobne.

Želim si, da bi vedno tako lepo praznovali dan žensk in jih razveseljevali.

Saša Kokalj, COŠ Gorenjskega odreda, Žirovnica

RAZMIŠLJANJE TEŽJE INVALIDKE

Na sestanku invalidov v eni od krajevnih skupnosti, ki jih je društvo invalidov Jesenice organiziralo v okviru svojega programa dela in ob mednarodnem letu invalidov, je težja invalidka takole razmišljala:

»Slišali smo o veliki dejavnosti našega društva invalidov in za nesebično skrb in vsestransko pomoč članom invalidom. Kako nam je to društvo potrebno, mislim, da mi ni treba posebej poudarjati. V tem društvu bi moral sleherni invalid najti svoje mesto, kajti v slogi in množičnosti je moč.

Skrb za invalida je precej poudarjena v mnogih časopisih in revijah, vendar se mnogokrat pri taki skrbi v praksi tudi zatakne. V takih situacijah je društvo invalidov tisto, ki skuša rešiti ali vsaj omiliti vse nastale težave v prid invalidov. Za invalide je bilo že mnogo storjenega in naša družba posveča invalidom veliko pozornost, to vedo vsi tisti invalidi, ki so bili take pomoči potrebni.

Mislim, da je v tem trenutku največja potreba omogočiti težkim invalidom, ki so priklenjeni na invalidske vozičke in povsem odvisni samo od tuje pomoči – vstop v stanovanje. To se poudarja leto za letom, a kljub temu se mi zdi, da se to premalo upošteva. Mislim, da bi arhitekti lahko vsaj ob novih zgradbah morali upoštevati, da se bo v tej stavbi lahko znašel tudi človek, ki ga bo nemila usoda morda priklenila na invalidski voziček zaradi starosti, nesreče ali pa bo otrok postal nepokreten. Družina v takih primerih se znajde nemočna, kajti nošenje invalida po stopnicah je najbolj mučno in zaradi tega je invalid mnogokrat prikrajšan za sveži zrak.

To je problem, s katerim se ne more ukvarjati samo društvo invalidov, pač pa bi moral biti skrb za vse naše družbe, ki bi morala na vsakem koraku misliti tudi na sočloveka – invalida.

Na koncu pa bi se rada društvu in njegovim poverjenikom zahvalila za vso skrb in pozornost v imenu vseh tistih invalidov, ki so bili kakršnekoli pozornosti ali pomoči deležni.

Kaj pomeni taka pozornost za težkega invalida, ve samo tisti, ki je take pozornosti deležen in z njim tudi njegovi svojci, ki mnogokrat ostanejo s svojo bolečino sami moralno strti, ki iščejo opore tudi v trhli bilki in kaj pomeni takrat opora, morala in pozornost društva invalidov, ki mu je vsak član posebej posebna skrb, še posebej za težke invalide, – ve le prizadeti.

Zato hvala vsem tistim, ki so za tako skrb in pozornost karkoli in kakorkoli prispevali.«

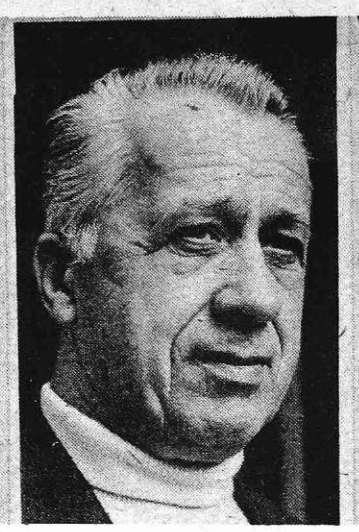

METODU BALDERMANU V SPOMIN

Pretekli ponedeljek, 2. marca, smo se na pokopališču na Blejski Dobravi poslovili od dolgoletnega družbenopolitičnega in družbenega delavca METODA BALDERMANA. Njegova nenadna in mnogo prerana smrt je globoko odjeknila ne samo v naši občini, temveč širom Gorenjske.

Pokojni Metod Balderman je prijokal na svet pred dobrimi šestdesetimi leti v Virmašah pri Škofji Loki. Ker je rasel v napredni družini, se je že kot mlad fant aktivno vključil v Sokola in se navduševal za napredne ideje. Po okupaciji Gorenjske so ga nemški okupatorji leta 1941 najprej zaprli v Šentvidu pri Ljubljani, od tam pa izselili v okolico Valjeva. Tam se je pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju in kasneje vključil aktivno v narodnoosvobodilno vojsko in s svojo enoto prešel sremsko fronto. Po osvoboditvi in demobilizaciji je prišel na Jesenice.

Ne samo občani jeseniške občine, tudi Gorenjci ga poznajo kot vsestranskega družbenopolitičnega in društvenega delavca. Na Jesenicah je več let služboval kot tajnik občine, zadnja leta pred upokojitvijo pa kot sekretar občinskih odborov sindikata pri občinskem svetu zveze sindikatov in strokovni sodelavec. Služboval pa je tudi na bivšem okrajnem ljudskem odboru v Kranju in v centru za socialno delo v Kranju. Jeseničani in Gorenjci pa se ga še posebno spominjamo kot soorganizatorja Vlaka bratstva in enotnosti.

Dolga leta je bil predsednik TVD Partizan Jesenice in deloval v Partizanu Slovenije. Bil je izreden ljubitelj narave in zato ga srečamo tudi v lovski družini kot predsednika in v zvezi lovskih družin Gorenjske. Deloval je tudi v brezštevilnih pripravljalnih in akcijskih odborih, skratka bil je vseskozi družbenopolitično in društveno aktiven.

Njegova preudarna beseda, posluh za probleme delavcev in sodelavcev, njegovo načelo, da se z delom lahko premagajo vse težave in njegova človečnost ter optimizem so nam bili za zgled in zato je imel tudi mnogo prijateljev in tovarišev. To pa je njegova velika zapuščina, zaradi katere se ga bomo s hvaležnostjo in spoštovanjem spominjali in ga ohranili v spominu.

AMINOPIRIN IN BENIL KAPLJICE

Velika večina zdravil je škodljiva, kakor hitro prekoračimo predpisano dozo. Poznamo tudi zdravila, ki so nevarna celo ob pravilnem doziranju in ob nepretrganem jemanju.

Eno takih zdravil, po katerem zelo često segamo v napačnem upanju, da so čisto navadna in neškodljiva, ... je Aminopirin. Uporabljamo ga za zbijanje temperature, zlasti pri otrokih. Aminopirin je potencialno zelo škodljiva snov, ki povzroča alergične reakcije. Organizem poškoduje tako, da deluje predvsem na kostni mozeg, temu pa sledi pomanjkanje belih krvničk, kar telesu preprečuje uspešen boj proti raznim okužbam. Povišana temperatura telesu pravzaprav želi pomagati v boju proti vsakdanjim okužbam. Vročine torej ne znižujmo, če ne dosega dlje časa 39 stop. C, še posebno, če prizadetega otroka ne muči, in zlasti ne, dokler ne ugotovimo, od česa je nastala. Sicer bomo otroku le povzročili neprijetno potenje in zaspanost ter »zabrisali« pravilno diagnozo.

Pretirana je tudi uporaba kapljic Benil. Te smemo uporabljati samo takrat, kadar je nosna sluznica zaradi okužbe ali zaradi alergične reakcije tako nabrekla, da otrok ne more dihati. Pa še takrat smemo dajati kapljice samo pet dni, sicer pride do hipertrofije sluznice, ki se lahko za stalno poškoduje, zaradi predolgega dajanja zdravila. Kapljice delujejo namreč na ožilje in sicer na živčni sistem, ki stiska drobne žilice v sluznici. Ti živci lahko nato tudi pri normalnem življenju prenehajo delovati pravilno.

Te vrstice niso namenjene samo staršem v poduk za njihove otroke, ampak tudi njim samim.

sš

PRISPEVKI ZA RENTGENSKO APARATURO

Prispevke namesto vencev na grob za pokojniki ali druga darila, nakažite za nakup ULTRAZVOČNE RENTGENSKE APARATURE v jeseniški bolnišnici, ki pomeni novo kvaliteto v zdravstveni diagnostiki.

Prispevke v ta namen nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, št. 51530-603-31250 z navedbo: »namesto venca . . ., darila in podobno, za tega in tega, za aparaturo.«

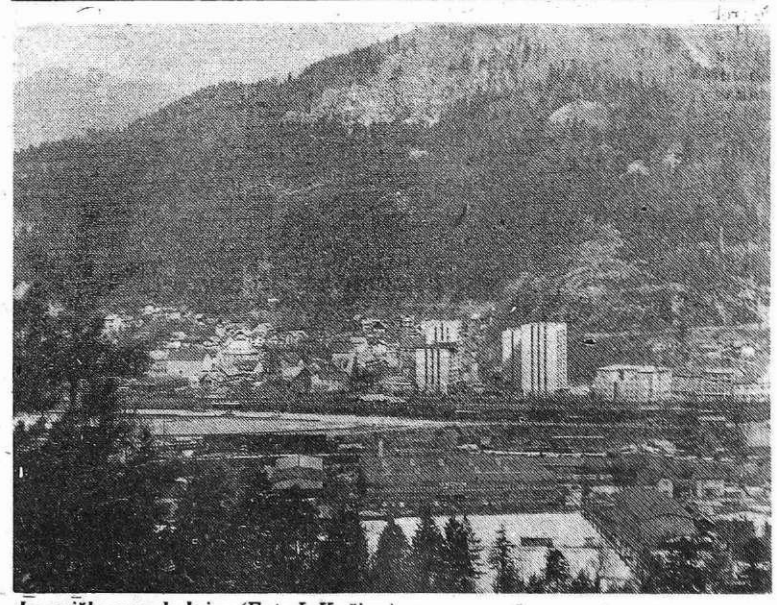

Jeseniška razglednica (Foto I. Kučina)

SPOMINI, KI NE ZBLEDIJO

Osmi marec mednarodni dan žensk je zopet za nami. Praznovale so ga naše mamice in tovarišice . . .

Stisnili smo jim roko in jih obdarili s cvetjem. Učenci osnovne šole 16. december Mojstrana smo obiskali tudi vse žene, ki so dopolnile 80. leto. Kar 21 jih je v vasi. To so bila res prijetna srečanja. Pripovedovali smo jim o našem delu v šoli in o naših igrah. Vsem nam je bilo toplo pri srcu. V njihov vsakdan smo jim prinesli vsaj malo vedrine in sonca. To akcijo izvedemo vsako leto v sodelovanju s krajevno skupnostjo. Žene so vesele, da se nanje spomnimo prav ob tem prazniku.

Osmi marec bi morale proslaviti vse žene in matere, posebno tiste, ki so se borile za lepše življenje nas vseh.

Pred leti smo obiskali Jožico Brežan, ki je bila med vojno članica SKOJ. Nastal je zapis z naslovom SPOMINI, KI NE ZBLEDIJO.

Ob 8. marcu jih skupaj z nami preberite tudi vi.

SPOMINI, KI NE ZBLEDIJO

Tam, kjer v Mojstrani zavije cesta proti dolini Vrat, stoji velika hiša. Več desetletij je bila v njej pekarna. Sedaj je zaprta in večkrat se otroci spomnimo lepo zapečenih kifeljčkov, ki smo jih kupovali vsako jutro pred poukom. V prodajalni nas je postregla prijazna prodajalka. Rekli smo ji Pekova Jožica.

Bilo je pred 8. marcem, ko sem se odločila, da jo obiščem. Jožica Brežan je bila med NOB članica SKOJ in z njo sem se želela pogovarjati o nalogah mladine med vojno. Premišljevala sem, kako bom opravila to nalogo.

Prisrčen stisk roke in prijazen nasmeh sta mi pomagala premagati tremo. Saj bo šlo, sem si dejala. V kuhinji sem se pozdravila tudi z njenim možem Tinkom. Povedala sem, zakaj sem prišla. Spogledala sta se. Pravkar sta se pogovarjala o tistih letih. »Na današnji dan sem bil v NOB ranjen. Bilo je v Kranjski gori« je povedal mož. Več o tem ni hotel pripovedovati. Odšel je po svojih opravkih.

Tovarišica Jožica me je prijazno pogledala, se mi nasmehnila in dejala: »Kaj naj ti povem? Moje naloge niso bile velike. Bile so samo del tistih nalog, ki jih je med vojno prevzela mladina. Bilo mi je 18. let. To so leta veselja in sreče. Naša generacija jih je preživela drugače.«

Kje ste slišali za komunistično partijo in za naloge osvobodilne fronte?

»Bila sem v trgovski šoli v Ljubljani. Med nami so bili mladinci, ki so bili že povezani z OF. Ti so nas seznanjali z vlogo komunistične partije in nalogami OF.

Ko sem se vrnila domov v Mojstrano, sem že čutila, da bom tudi jaz prevzela nekaj nalog v odporu proti sovražniku. Ne vem, kaj je bilo močnejše: ljubezen do domovine ali želja po svobodi . . . S to ljubeznijo se je začelo.

Doma smo imeli gostilno. Med gosti sem kmalu spoznala tiste, ki se niso pogovarjali o vsakdanjih stvareh. Če sem le mogla, sem se motala okrog njih. Bolj malo sem razumela njihov pogovor. Šele kasneje sem izvedela, da se pripravljajo na oboroženo vstajo. Med njimi sta bila organizatorja OF Jaka Rabič in Janez Mrak. Pridobila sem si njihovo zaupanje. Nosila sem jim sporočila, zbirala podatke, tudi stražila pred hišo, če je bilo treba.

Kdaj ste se začeli povezovati z drugimi mladinci?

»Najbolj smo se spoznali med decembersko vstajo. Po uporu so se Nemci hudo maščevali. Veliko vaščanov so odpejali v zapore. Veliko žena je ostalo samih z otroki. S prijateljico Ivanko Košir sva bili v službi na občini Dovje-Mojstrana. Obe sva bili istih misli: pomagati jim je treba!

Hrane, obleke, obutve in tobaka je primanjkovalo tudi v partizanih. Na občini sva izdajali živilske in druge nakaznice. Tako so nakaznice našle pot do aktivistov. Bili sva dovolj iznajdljivi, da primanjkljaja kart nikoli seveda niso opazili. Posebno previdni sva bili pri ponarejanju začasnih osebnih izkaznic, ki so prišle prav aktivistom in vojakom, ki so prihajali na dopust.

Od doma sem v urad prinesla radio. Novice sva s prijateljico zaupno prenašali naprej. Tudi drugi so jih hodili poslušat, ko je bila pisarna prazna.«

Kdaj sta postali član SKOJ?

Nalog je bilo vedno več. Poleti 1943. leta smo se povezali z jeseniško mladino. Organizirali smo se v trojke. V naši trojki smo bile Ivanka Košir, Ivanka Potočnik in jaz, ki sem dobila vlogo sekretarja. Ivanka Košir je skrbela za propagando, Ivanka Potočnik pa je bila odgovorna za gospodarska vprašanja. Med ljudmi smo širile propagandni material, partizane smo oskrbovale s hrano, obleko in drugimi potrebščinami. Po vasi smo trosile letake. Hodile smo na zvezo s partizani v Dolino in Karavanke za vasjo Dovje.«

Vam je bilo kdaj posebno tesno pri srcu?

»O tudi! Bila je že policijska ura, ko sem se nekoč odpravila na zvezo na dovško polje. Za Janeza Poldo sem nesla poln nabrbtnik hrane in obleke. Po nahrbtnik je prišel partizan Ivan Dolžan-Aleksander. Janez je ostal na straži. Ko sva se z Ivanom razšla, so nebo razsvetile rakete. So nas morda opazili? Kam naj se skrijem? Zlezla sem v kup gnoja na njivi. Bila sem na varnem. Šele ko je bilo mirno, sem zapustila skrivališče. Nič zato, če sem bila umazana od glave do pete, da se je le vse srečno končalo.«

Kako so vam prišli na sled, da delate za OF?

Vedela sem, da bo do tega prišlo. Bilo je 8. marca 1944. leta. Ko sem šla v službo, sem po vasi opazila polno letakov. Nekaj sem jih celo pobrala. V pisarni so že čakali žandarji. Večkrat so mi že brskali po predalih, da bi kaj našli. To pot je bil z njimi sam komandir orožniške postaje Kazianka. Na mojem prostoru so ležali letaki. Kako nesramno mi jih je podtaknil! Da sem sodelovala v tej trosilni akciji, mi ni mogel dokazati. »Te bomo že dobili, ptička!« je posmehljivo dejal in odšel. Postala sem še bolj previdna. 19. marca 1944, sem bila na zadnji zvezi s partizani. Bili smo nad vasjo Dovje. Takrat so nas več mladih sprejeli v KPJ. Pripravljala sem se na odhod v ilegalo, venar so me Nemci prehiteli. Ob koncu marca so me aretirali. Odpeljali so me v Begunje in od tam v nemški zapor Aichach.

Takrat še nisem vedela, da je lahko kakšna pot tako dolga in trnova. Veš, ne spominjam se je rada.«

Vem, tovarišica Jožica, da je bilo takrat še daleč do svobode in tudi to vem, da v zaporih mlado pogumno dekle ni mirovalo. Debeli zidovi v zaporih niso bili ovira. Ponosno in vzravnano je prenašala trpljenje.

V domovino se je vrnila šele julija 1945. leta.

Novinarski krožek OŠ
16. december Mojstrana,
zapisala Liljana Pretnar

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK–KOROŠKA BELA

V letošnji zimi smo si člani Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela zadali nalogo, da bomo vsak mesec skupno s sestankom članov, organizirali predavanje ali kulturno prireditev in tako poskušali pridobiti v naš dom čim več upokojencev. Lahko se pohvalimo, da smo to nalogo zadovoljivo opravili. Imeli smo štiri sestanke, na dveh smo imeli predavanja ilustrirana z diapozitivi in filmom. Na prvem je Jaka Čop pred precejšnjim številom navzočih v besedi in sliki predstavil lepote Julijcev. Vsi so bii navdušeni nad čudovitimi slikami. Na drugem pa je Stanko Ravnik še pred večjim številom pokazal film iz potovanja po Franciji.

Druga dva sestanka sta bila povezana s kulturnim programom in sicer prvi s proslavo slovenskega kulturnega praznika, oziroma Prešernovim dnevom. Kulturni program so izvajali člani društvenih sekcij (pevci, recitatorji in glasbeniki). Na drugem pa smo proslavili dan žensk, v programu pa so sodelovali najmlajši iz vrtca Cilke Zupančič in osnovne šole Karavanških kurirjev NOB iz Koroške Bele in društveni moški pevski zbor. Obema sestankoma je sledil družabni večer s plesom.

Tudi v času pustovanja smo bili zelo živahni in dokazali, da nismo še »za zapeček«, čeprav nismo več tako mladi. Organizirali smo kar dve pustni zabavi, na katerih poleg dobre glasbe ni manjkalo lepih in predvsem dostojnih mask.

V nadaljnjem programu imamo pred poletjem v načrtu še eno predavanje, izlet v bolnico Franja in pa obisk Hiše cvetja v Beogradu. Članice krožka ročnih del bodo odšle na enotedenske počitnice na Lošinj, v aprilu pa bodo priredile razstavo ročnih del, katere so naredile v zimskih mesecih.

Folklorna skupina pa vadi svoj novi program, s katerim bodo nastopili že v marcu v Žireh. Pevci tako ženske, kakor moški, tudi zelo pridno vadijo in se pripravljajo za razne nastope.

Poleg teh dejavnosti člani odbora skrbijo za povečanje članov in za obiske starejših in bolnih članov. Ob dnevu žensk smo obiskali žene upokojenke v domu Franca Berglja in jih obdarili, obiskali pa smo tudi ostale upokojence v domu. Vsi so bili bolj veseli obiska kot daril. Poleg tega bomo v tem tednu obiskali predvsem vse bolne žene in jim izročili skromna darila.

Istočasno se pripravljamo na letno konferenco, na kateri bomo pregledali uspehe enoletnega dela, delo odbora in celotnega društva.

V letošnjem letu društvo za svoje člane pripravlja novost, to je letovanje v Crikvenici. Vso sezono bomo namreč imeli na razpolago štiri postelje v dveh sobah. Upravni odbor društva je prepričan, da bodo to novost pozdravili vsi tisti, ki želijo letovati na morju. Cena za sobe je zelo ugodna, upamo pa, da tudi hrana ne bo predraga. Upravni odbor je tudi razmišljal, kako bi tistim upokojencem, ki imajo nižjo pokojnino finančno pomagal pri tem letovanju. Ker je skupno število rezerviranih postelj v sezoni kar precej veliko, bi v to vključili tudi člane ostalih društev iz občine Jesenice. To pa iz razloga, ker bomo po pogodbi morali plačati tudi vse neizkoriščene postelje, če bomo sklenili pogodbo. Če bo dovolj interesentov bomo to obliko letovanja nadaljevali tudi druga leta.

O nadaljnjem delu društva se bomo pogovorili na letni delovni konferenci, ki bo v začetku meseca maja.

Stane Torkar

Marcel Federle, učenec jeseniške glasbene šole, zelo velikokrat s svojo harmoniko sodeluje pri otvoritvi razstav na Jesenicah

Varovanci otroškega vrtca v Podmežaklji (Foto I. Kučina)

TOVARIŠICA UDIRJEVA NAM JE PRIPOVEDOVALA O SVOJEM ŽIVLJENJU

Dolgoletno učiteljico v osnovni šoli na Koroški Beli FRANCKO UDIRJEVO smo prosili za razgovor o njenem življenju. Takole nam je odgovarjala na naša vprašanja:

Kakšna je bila vaša mladost?

V družini nas je bilo sedem. Bili smo bolj revni, vendar kljub vsemu smo se imeli radi in nam je bilo lepo. Ob večerih smo peli, včasih pa sta oče in mati tudi zaplesala. Otroci smo imeli samo dva para čevljev, katere smo vsi nosili. Pomagali smo si med sabo in tako tudi odraščali.

Kakšno je bilo vaše šolanje?

V osnovno šolo sem hodila sem, na Koroško Belo. Že v tretjem razredu sem se odločila, da bom učiteljica. Pri desetih letih sem že začela inštruirati sošolke, ki so zaradi bolezni ostale doma ali pa niso razumele snovi. Po osnovni šoli sem odšla v meščansko šolo in ko sem bila stara 14 let sem jo tudi končala. Potem sem odšla v Ljubljano na učiteljišče. Šolanje je trajalo štiri leta.

Kje ste se zaposlili?

Takrat je bilo bolj težko. Prvo službeno mesto sem dobila v zadnji slovenski vasi vzhodno od Čateža, kjer sem bila šest let. Na Koroško Belo pa sem prišla učit leta 1936.

Kako ste doživljali vojno?

Učila sem ravno prvi razred, ko so prišli v učilnico Nemci, pregledali učilnico in odšli. 1. julija 1941 so prišli pome in mi dali 20 minut časa, da se pripravim. S seboj sem vzela nekaj malega, ker sem mislila, da bom kmalu spet doma. Izselili so nas v Valjevo, kjer smo bili v kasarni. Takoj smo se znašli in izvolili predsednika, blagajnika, tajnika . . . Potem je predsednik rekel, da naj se javijo štiri dekleta, da bodo skrbele za otroke. Jaz in neka tovarišica iz Bohinja sva se prvi javili.

Ko so Nemci napadli Sovjetsko zvezo, so nas iz kasarne preselili v šolo. Tudi tam nismo ostali dolgo, ker so Nemci potrebovali prostore za svoje vojake. Ukazali so nam, da naj gremo, kamor hočemo, samo iz mesta ne. Tako sem potem stanovala skoraj do svobode pri neki družini vendar svobode nisem pričakala tam, ampak v Bolgariji.

Kot verjetno že veste, je bilo v Črni gori in Srbiji veliko otrok sirot, ki so izgubili starše. Zato je Jugoslavija zahtevala od Bolgarije, da za te otroke poskrbi na račun vojne odškodnine. Tako so me premestili kot učiteljico v Bolgarijo. Imela sem razred samih dečkov. Učila sem v treh izmenah. Najstarejše zjutraj, srednje opoldne in najmlajše zvečer. Poleti je bila taka vročina, da je bilo nevzdržno v razredu in dovolili so mi, da učim na prostem. Tam sem ostala skoraj celo leto, ker tudi maja 1945 leta nisem mogla teh otrok kar pustiti in oditi domov.

Kdaj ste se vrnili domov v Jugoslavijo?

Vrnila sem se šele 3. septembra leta 1945. Slovenija je zahtevala, da se vrnejo vsi slovenski učitelji, ker so doma potrebni. Od takrat sem poučevala na vaši šoli 48 let. Od prve zaposlitve pa je preteklo že 50 let.

Barbara Torkar 8. c
OŠ karavanških kurirjev NOB
KOROŠKA BELA

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

V mestni hiši v Kranju je na ogled stalna arheološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju si lahko ogledate razstavo Ljudska umetnost na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galerijskih prostorih razstavlja svoje dela akademski slikar France Godec. V kletnih prostorih so na ogled fotografije Tomaža Lundra.

V galeriji mestne hiše je na ogled razstava Likovna prizadevanja na Gorenjskem — novejše smeri. Razstava sodi v okvir razstav Sodobna likovna prizadevanja na Gorenjskem.

V baročni stavbi v Tavčarjeva 43 je na ogled stalna zbirka narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji. V galerijskih prostorih razstavlja svoja dela akademska slikarka in grafičarka Tinca Stegovec. V drugem nadstropju pa si lahko ogledate razstavo 40 let revije Naša žena.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate poznosrednjeveški restavrirani kulturni spomenik Jenkova kasarna, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

KVALITETNA PRIREDITEV ZA 8. MAREC

V soboto, 7. marca so v počastitev mednarodnega dneva žensk že devetič zapored v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo ročnih izdelkov članic odseka za ročna dela pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Krajši kulturni program so izvajali učenci Glasbene šole Jesenice: Bernard Prešeren — klavir, Urška Rebernik — klavir, trio blokflavt — Magda Osenar, Monika Cundrič in Mojca Kurbos ter harmonikar Marcel Federle. Razstavo pa je odprla predsednica sveta za vprašanja političnega in družbenoekonomskega položaja žensk pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice Francka Thaler, ob izredno dobri udeležbi.

Vtisi prvih obiskovalk oziroma obiskovalcev so bili izredno pohvalni pa tudi strokovne ocene zelo laskave. Razstavljeni izdelki nitne grafike so dejansko izredno domiselno in estetsko oblikovani.

Pridružujemo se mnenju izrečenem ob otvoritvi razstave, da je potrebno razstave jeseniškega odseka ročnih del ločevati od mnogih razstav, ki jih ob tem dnevu odpirajo na ožjem ali širšem območju Slovenije, ki so bolj prikaz spontanega ročnega dela, kar vsekakor pospešuje ročna dela med prebivalstvom in še posebej med mladino, ker imajo jeseniške razstave prav gotovo svojo posebnost. Ta pa je, da se vsebina razstave načrtuje že v jeseni in to vsakokrat v novi izrazni obliki, ki jo je treba s tečaji in samovzgojo šele osvojiti. Seveda pa to zahteva od odseka oziroma posameznih članic, da kar najbolj spremljajo domačo in tujo tovrstno literaturo. V tem pogledu so izrekli pohvalo in zahvalo Lojzki Božičevi, duši odseka in Rozki Seračevičevi, ki je s svojo izredno domiselnostjo prispevala precej izvirnih predlog nekaterim članicam odseka za to razstavo.

Vsekakor se jeseniški odsek ročnih del strogo drži pred sedmimi leti zastavljenega programa — z različnimi znanimi in novimi tehnikami spodbujati pri ženskah ustvarjalnost in osvojene tehnike razširjati na širši krog izdelovalk, predvsem na mladino. Prav gotovo so članice odseka s svojo sedemletno organizirano in načrtno dejavnostjo veliko prispevale k razširjanju te dejavnosti v občini in na širšem območju. Ugled odseka oziroma njegove izvirne razstavne dejavnosti potrjuje tudi vsakoletni obisk na njihovih razstavah, ki se giblje med tri in štiri tisoč obiskovalci, tudi iz oddaljenejših krajev.

Vseh 26 razstavljalk resnično zasluži vse čestitke in priznanje.

Razstavo nitne grafike si lahko ogledate še do vključno srede 18. marca, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

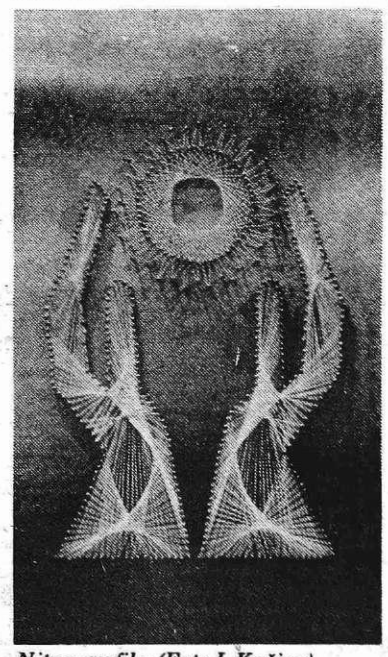

Nitna grafika (Foto I. Kučina)

VELIČINA NARAVE IN PLANIN

Lepote narave vabijo vedno več mladih in starejših, ki si želijo v naravo in si tamkaj razvedriti na čistem in svežem zraku telo in duh.

Bolj željne naravnih užitkov in lepot nas vleče naravna sila in sla v lepši in višji planinski svet. Hoja preko dehtečih planinskih planot, posejanih z raznoličnim planinskim cvetjem in njihovim sladkim ter blagodejnim vonjem nas vse prevzame. Po planinah se razlegajo glasovi raznolikih zvoncev govedi in ovac, ki se pasejo po teh cvetnih livadah.

Nekolikokrat smo se oznojeni in utrujeni vendar pa veseli ustavili na vrhu ali grebenu za krajši ali daljši oddih. Božanski razgled iz vrhov na sosednje in bolj odmaknjene vrhove, grebene in doline je bilo naše veliko plačilo. Koliko sreče in zadovoljstva se poraja v srcu ob takih prizorih in pogledih na naravno mogočnost in lepoto. Oko se ne more nagledati vsega tega. Prisojna pobočja so vsa prekrita z raznim planinskim cvetjem, povsod sam cvet. Najprej ti pade v pogled prekrasni temno rdeči rododendrum, kako se obilno bohoti po pobočjih. V skalah in policah se med travo pohlevno ozirajo prekrasne bele zvezdice planike s svojim žametnim obrazom, vse belo jih je. Sem in tja plašno dviga svojo malo rjavo ali rdečo glavico murka s svojim sladkim čokoladnim duhom. Tam se zopet bohoti ta plavi encijan in rdeči korčki ciklame. V neznatni špranjici skale pa se muči za svoj obstanek pohlevna Zoisova zvončnica.

V strmali se pase trop gamsov. Kako zanimivo je gledati mladiče, kako se lovijo okrog svojih mater. V sinjih višavah se vozi v lahnih zavojih orel in pregleduje svoje planinsko bogastvo in lepoto, obenem pa si išče plen. Lepo je vse to, toda ni vedno tako. Včasih se podoba vsega tega hitro spremeni. V svoji zamaknjenosti nad to lepoto, prezreš bližajčo se grozoto naravnih sil. Ne opaziš kdaj je izginilo sonce. Na to te opozori šele vid jemajoči blisk in takoj za njim oglušujoč grom. Svet se trese kot bi se hotel sesuti v prah. Blisk in grom se mešata med seboj, vmes pa se vsipata dež in toča, da je groza. Gorje mu, kogar zaloti ta besni ples narave v planinah in na prostem.

Stojim na vrhu Slemena in se oziram naokrog. Pogled mi drsi preko mogočnih sten, razov in grap Možicev, Kukove špice in desno Belega potoka in Martuljkove skupine. Svet alpinističnega raja. Nepozabni spomini se mi obujajo na prebojene poti v tem mogočnem, lepem, nemalokrat pa tudi zelo zahtevnem terenu. Pred menoj se razprostira in dviga mogočen skalnati zid. Stene so tu in tam močno razdrapane, drugod zopet navpične in gladke, med njimi pa se bočijo ogromni previsi in prepadi. Vmes pa so prepredene, z globokimi grapami. Sladki so spomini na preživete ure in doživetja v tem mogočnem svetu v boju z njihovo trdo silo in močjo. Nič kolikokrat sem obšel in prehodil ves ta svet od Slemena do Škrlatice. Sam ali s tovariši. Kolikokrat sem se vzpenjal ali spuščal preko sten, skal, pragov ali gamsovih stečin, med globokimi prehodi ali nad njimi. Ponekod so prečke gamsovih stezic skozi gladke in navpične skale tako neznatne, da te kar tesno stisne v prsih ob misli, da boš moral preko. Včasih ti je to edini možni izhod iz zagate.

V oči mi pade vzhodni raz — konta — Kukove špice, kako mogočna in privlačna je. Mika me, da bi se še enkrat po dolgih letih povzpel preko nje »morda«?

Lepo julijsko jutro se budi, ko hitim po cesti proti Peričniku in dalje proti Vratom. Kar hitro sem vrhu klanca Krede. Tu zastavim pot kar navzgor skozi gozd na slepo proti Malemu Oorlovcu. Kar precej sem se ogrel od hitre hoje. Sonce je že obsijalo vrhove. Pot mi krajšajo ptički s svojim veselim žvrgolenjem in njihovim jutranjim spevom. V mladem smrečju se srečava z mlado srnico, postojiva nekaj trenutkov in se gledava. Gotovo si misli, kaj pa ti tako zarana tu in mi ne daš miru, da bi se lepo pasla v jutranjem hladu. Počasi se obrne in lahkonogo odskaklja drugam. Zopet hitim naprej, saj je pot še dolga. Šest je ura, ko že stojim na mali jasi vrhu Goliče. Ne ustavljam se. Nadaljujem pot kar naravnost navzgor skozi skale proti z gostim ruševjem poraslem robu. Sem in tja stoji osamel viharnik, ki se bori z naravnimi silami za svoj obstoj. Kar hitro sem bil pri vstopu v vzhodni raz. Nekoliko si ga ogledam, kje bi vstopil, kako bo šlo? Takoj zastavim korak v strme skale. Preko skal in poličk se polagoma dvigam navzgor. Po zelenicah je bilo dosti planik, katere pa so bile še zelo neznatne, kako ne, ko pa je bilo letos zaradi deževja vse tako pozno. Počasi se vzpenjam v strmino navzgor, na stolp — prvi, vrh ali skok v razu. Do sem je raz nekoliko lažji. Z vsakim metrom višine pa se stopnjuje v večjo naklonino. Od tu dalje pa se prične šele prava in zračna plezarija. Raz postaja od metra do metra bolj strm, skoro navpičen. Ponekod so skale gladke, drugod zopet zelo krušljive. Povsod pa so zelo slabi oprijemi in stopi. Čim više plezaš, bolj je raz odprt, ozek in zračen. Iz leve in desne padata steni skoro navpično navzdol v pesek pod steno 150 — 200 m globoko. Čim bliže sem drugemu glavnemu stolpu Prižnici težji je raz, katerega težo pa še poveča pod vrhom gladka, skoro navpična skala. Priznati moram Dorčiju Koflerju, da se je dobro odrezal, ko ga je plezal sam brez varovanja v zimi, v snegu in ledu. No končno na vrhu sem.

Ura je osem in dvajset minut, ko stojim na Prižnici. Privoščim si le nekaj minutni odmor in nadaljujem naprej po razu, kateri je od tu naprej položnejši in lažji. Kar hitro sem na strehi vrhu južne stene. Tu se nekoliko odpočijem, nekaj zaužijem in se nekoliko razgledam naokrog po sosednjih vrhovih in stenah.

V Možicih se utrga kamen, zamolklo klopota po grapi in steni dokler se ne ustavi na pesku pod steno, kjer se spremeni v že kar mal plazič. Iz male zelenice pod steno Možicev se vsuje trop gamsov. Bilo jih je 14, ki jih je splašilo padajoče kamenje. Tam nad Tičarico se vozi po zraku krokar. Njegov hripavi glas »kra, kra, kra, se odbija od roba do roba.

Ozračje preplavi močan zvok. Tam od Koroške priplava beli jekleni ptič — avion — . Kako se lesketa v soncu, ki močno pripeka, čeravno so šele dopoldanske ure. Treba bo iti naprej »kame?

Pred menoj sta dve varianti: po grebenu na vrh Kukove špice, drugi po strehi sestop v pesek pod Gulcami. Mika pa me južna stena, ki jo gledam pod seboj. Smer, katero smo prvi plezali leta 1953 z Gustelnom Delovcem in Ivanom Jenkom. Res je zelo strma in krušljiva, toda smer poznam. Odločil sem se zanjo.

Takoj zastavim korak v steno, kjer smo takrat izstopili na manjšo ploščad. Iz nje se prebijam skozi skoro navpičen žleb, preko njega in po mali prečki v levo do razbitih bulvanov, še nekoliko v levo navzdol na nekak pomol. Tu je zelo krušljivo. Iz pomola pridem v zajedo in po njej navzdol na teraso, na zelo krušljivo široko gredino.

Gornji del stene je za menoj. Dalje po Gredini grem v desno do navpičnega tri metrskega žleba in preko njega levo v luknjo. Nadaljujem po navpičnem stebru preko gladkih trebušastih pragov v levo (lahko tudi v desno) navzdol do grape — vpadnice snega in kamenja iz cele stene. Zadnji del je ves zelo gladek, toda sestop je bil lažji kot vzpon preko trebuhov. Od tu se splazim še okrog z ruševjem poraščenega roba in že sem bil na zelenicah, ki se spuščajo navzdol proti pragu Velikega Oorlovca.

Vrhu praga me vsega prevzame krasota planinskega cvetja: encian, rododendrum in blagajane, se mešajo med seboj, kot bi se borile kdo bo imel več prostora in lepše cvetel. Res božanski pogled na ta prekrasni planinski svet v alpinističnem raju, katerega ureja in neguje narava sama. V raju velikih in prelestnih doživetij, katera ostanejo slehernemu obiskovalcu v nepozabnem spominu.

Zopet hitim naprej, ura je poldan, ko sem že doma.

Turo sem napravil 25. julija 1980 sam brez pripomočkov. Raz je III. — IV. tež. stopnje. Stena je v sestopu zaradi krušljivosti iste stopnje. Plezal raz eno uro in deset minut; steno v sestopu, prvenstvena, sem plezal petdeset minut.

Janez Brojan

TOVARIŠKO SODELOVANJE PLANINCEV TREH DEŽEL

Planinci, plezalci in alpinisti treh sosednjih dežel, Koroške, Slovenije, Furlanije, Julijske krajine, ki se stlano srečujejo na gosti mreži dobro nadelanih in skrbno zavarovanih planinskih poteh v Grintavcih, Savinjsko-Kamniških planinah, Karavankah, vzhodnih in zahodnih Julijskih Alpah in Karnijskih gorah, so že pred petnajstimi leti, leta 1966, na prvem skupnem sestanku v Gorici na pobudo Planinske zveze Slovenije izrazili skupno potrebo in željo po čim tesnejšem tovariškem in prijateljskem sodelovanju. Pobuda naše planinske organizacije je bila toplo pozdravljena in navdušeno sprejeta. Izbran je bil organizacijski odbor iz vrst aktivnih članov CAI (Club Alpino Italiano), PZS (Planinske zveze Slovenije in ÖAV (österreichische alpinen Vereinen), ki je takoj začel z delom na organizacijskem in tehničnem področju.

Meje med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo niso več ločile prijateljev planinstva na tem edinstveno bogatem planinskem področju. Tesno tovariško in prijateljsko sodelovanje ljubiteljev in obiskovalcev gora iz avstrijske Koroške, Italije in Slovenije je vztrajno z izredno ljubeznijo gradilo trdne mostove, ki so jih cementirali s številnimi skupnimi sestanki, delovnimi akcijami in z množičnimi zbori planincev v vseh treh pokrajinah. Skupni zbori koordinirane organizacije iz Slovenije, Furlanije, Julijske krajine in Koroške so se vrstili iz leta v leto, enkrat v Sloveniji, drugič na Koroškem in tretjič v Italiji. Planinci, ljubitelji gora so prizadevno in uspešno sodelovali na številnih področjih.

Prvi veliki uspeh so že v prvih letih dosegli z novo planinsko potjo »pot prijateljstva in tovarištva«, ki povezuje trideset vrhov, iz vsake pokrajine po deset, ki jih morajo obiskati pohodniki iz Slovenije, Koroške in Furlanije — Julijske krajine. Za planinsko pot »prijateljstva in tovarištva« so izdelali tudi poseben zemljevid in spominski znak. Planinci iz vseh treh dežel navdušeno, množično in z izredno ljubeznijo obiskujejo trideset najveličastnejših vrhov. Spomine, vtise in doživetja z žigi s teh tridesetih vrhov obvezno vpisujejo v poseben dnevnik, »poti tovarištva in prijateljstva«.

Zelo priljubljena oblika tesnega sodelovanja planincev treh alpskih pokrajin so tudi množični vsakoletni zbori ljubiteljev gora. V preteklem letu je bil ta zelo uspešen zbor planincev iz Italije, Avstrije in Slovenije na Peči, Tromeji (1509 m) nad Podkloštrom, Belo pečjo in Ratečami. To je bila resnična manifestacija tovarištva in prijateljstva med gorniki treh dežel.

V cilju večje varnosti in dobrega počutja na planinskih poteh »poti tovarištva in prijateljstva« na območju tridesetih bolj ali manj zahtevnih vrhov, kjer se še na žalost pogostokrat pripete tudi manjše, lažje, težje, večje in celo smrtne nesreče, so gorski reševalci iz treh reševalnih organizacij sestavili opozorila in navodila, kako postopati v slučaju kakršne koli planinske nesreče. Kakor so zemljevid in dnevnik ter ostala navodila »poti prijateljstva in tovarištva« sestavljeni v treh jezikih, tako so tudi navodila gorske reševalne službe zapisana v treh jezikih, vsem pa je enotni SOS, ki olajša in pospeši reševanje posameznih pohodnikov in obiskovalcev »poti prijateljstva in tovarištva« po gorah treh sosednjih alpskih pokrajin. Karton z navodili za uspešno in naglo reševanje »SOS« je zelo koristen in uporaben.

Letošnji XIV. zbor planincev iz Slovenije, Koroške in Furlanije — Julijske krajine, ki bo sredi meseca septembra (17. in 18.) v Čedadu, ga pripravljata slovenska in italijanska planinska organizacija v tem planinsko-alpinistično močno organiziranem mestu.

Močno slovensko planinsko društvo v Čedadu in prav tako prizadevno CAI, sta zadostno jamstvo, da bo letošnji zbor še poglobil tovariško in prijateljsko sodelovanje ljubiteljev gora treh sosednjih alpskih pokrajin in nakazal nove razsežnosti in vrednosti množičnega planinstva brez meja!

Uroš Zupančič

ŠPORTNI DAN UČENCEV OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOV VORANC JESENICE

Kljub ne preveč ugodni vremenski napovedi je padla odločitev: športni dan bo.

Tretjega marca je bilo sicer megleno jutro, ki pa ni preprečilo naše namere. Ker je na naši šoli nad 700 učencev, je morala nižja stopnja počakati dva dni, učenci od 5. do 8. razreda pa smo se v torek zbrali na treh različnih mestih: smučarji pred gimnazijo, drsalci v Podmežaklji, ostali, ki so se odločili za pohod, pa na dvorišču pred šolskim poslopjem. Vsi učenci so se predhodno po lastni izbiri prijavili pri učiteljih telesne vzgoje.

Najbolj pestro je bilo na smučišču v Mojstrani. Proga za veleslalom je bila dovolj trda, vendar ne ledena in je omogočila tudi tekmovalcem z višjimi štartnimi številkami dobro uvrstitev. Megla se je kmalu dvignila in tako je bilo tudi razpoloženje vse boljše.

Čez dva dni, to je v četrtek, so podobno preživeli športni dan učenci nižjih razredov od 1. do 4. razreda.

Skupaj je torej tekmovalo v veleslalomu 251 učencev naše šole. Tudi razpoloženje na drsališču je bilo prijetno. Za pohod se je odločilo 56 učencev. Pod vodstvom učiteljev so odšli na Planino pod Golico. Prav vsi smo bili zadovoljni s potekom in organizacijo športnega dne, najbolj pa seveda tisti, ki so se v veleslalomu dobro uvrstili. Naši učitelji pa so bili najbolj srečni zato, ker ni prišlo do nobene nesreče na snegu, ledu ali pohodu.

Rezultati šolskega prvenstva v veleslalomu od 1. do 8. razreda pa so naslednji:

UČENKE 1. in 2. RAZRED: 1. Romina Bregant (2. b) 37,7, 2. Petra Pirc (2. b) 39,5. 3. Urška Samar (2. c) 40,6, 4. Nadja Svetlin (1. b) 47,2, 5. Borislava Krejič (1. b) 50,9.

UČENCI 1. in 2. RAZREDA: 1. Klemen Berglez (2. b) 36,1, 2. Gaber Rožič (2. b) 37,1, 3. Tomaž Osenar (2. b) 38,9, 4. Klemen Markež (2. a) 39,7, 5. Aleš Hutar (2. c) 40,0.

UČENKE 3. in 4. RAZRED: 1. Alenka Eniko (4. c) 35,1, 2. Maja Vindišar (4. a) 36,5, 3. Aleksandra Rakovec (4. c) 38,3, 4. Urška Rakovec (3. c) 38,9, 5. Barbara Markež (3. a) 40,6.

UČENCI 3. in 4. RAZRED: 1. Blaž Markež (4. a) 31,3, 2. Igor Makra (4. b) 31,4, 3. Primož Samar (3. c) 32,8, 4. Bine Novak (3. a) 35,6, 5. Robert Ferbežar (3. b) 36,2.

UČENKE 5. in 6. RAZRED: 1. Nika Stražišar (5. b) 37,9, 2. Irena Rakovec (6. a) 38,4, 3. Katarina Bergant (6. a) 38,6, 4. Špela Prestor (6. c) 39,2, 5. Petra Mahnič (5. b) 41,6.

UČENCI 5. in 6. RAZRED: 1. Bor Rojnik (5. b) 28,9, 2. Sandi Potočnik (5. b) 30,1, 3. Blaž Kavčič (5. c) 32,9, 4. Matej Praprotnik (5. b) 33,4, 5.Matjaž Dolenc (6. c) 33,6.

UČENKE 7. in 8. RAZRED: 1. Radojka Berlisk (8. a) 34,9, 2. Mateja Katnik (8. b) 37,2, 3. Maja Sodja (7. c) 37,9, 4. Maja Štebla j (7. a) 38,9, 5. Irena Miko (7. c) 40.7.

UČENCI 7. in 8. RAZRED: 1. Gaber Pogačnik (8. a) 28,1, 2. Lojze Borštnik (8. b) 29,4, 3. Dušan Starič (8. b) 31,1, 4. Blaž Vaupotič (8. a) 31,3, 5. Robert Kejžar (8. b) 31.7.

Novinarski krožek OŠ Prežihov Voranc Jesenice

ŠŠD OSNOVNE ŠOLE POLDE STRAŽIŠAR JE ZAŽIVELO

V četrtek, 5. marca, je naše športno društvo organiziralo prvo smučarsko prvenstvo šole v veleslalomu in smuku. Popoldne smo se zbrali na smučišču v Podmežakli. Sodelovali so učenci od drugega do sedmega razreda. Bilo nas je 14.

Tekmovanje je potekalo brez zastojev. Najboljši v veleslalomu je bil učenec 5. r Karlo Girandon s časom 30,3. Od drugega do četrtega mesta so se zvrstili Joža Štamcar, Cveto Vesek in Miladin Šakić z istim časom 30,6.

V smuku je bil najboljši Joža Štamcar s časom 10,3, drugi je bil Karlo Girandon in Vojko Smolej s časom 10,4.

Vsi tekmovalci so prejeli priznanja za sodelovanje na tekmovanju. Prvouvrščena Girandon in Štamcar pa pokal. Pohvaliti moramo vse tekmovalce, še posebej pa Karlota Girandona, ki je tudi v soboto tekmoval na teku treh dežel kot najmlajši tekmovalec.

Sabina Lovič, 5. r

DRUGI DEL KOŠARKARSKE LIGE ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

V drugem delu občinske košarkarske lige šolskih športnih društev osnovnih šol jeseniške občine, sta v šestem kolu ekipi ŠSD OŠ Prežihov Voranc odigrali dve tekmi. Pionirke so obakrat zmagale, pionirji pa so eno tekmo odločili v svojo korist, drugo pa izgubili s tesnim rezultatom. Tekmo s Koroško Belo, ki so jo fantje odigrali 24. februarja je bila res borbena in razburljiva. V prvem polčasu so imeli domačini majhno prednost 15:14, vendar pa so fantje z Voranca z odlično igro dokazali, da so bili izredno pripravljeni na to srečanje. Končni rezultat je bil 35:46 za Prežihov Voranc.

Koše za ekipo ŠSD OŠ PV so dosegli: Hadžič 3, Šterk 4, Beretin 11, Prešern 12, Softič 14.

V igri so se zelo izkazali Šterk, Softič, Beretin in Prešern, pri Koroški Beli pa Pirc, Radovanović in Iskra.

Seveda velja poleg naštetih pohvaliti tudi ostale igralce obeh ekip, ker je bila tekma zelo borbena (sicer v zelo slabih pogojih) in kar je najbolj pomembno izredno fair.

V torek, 3. februarja, pa so se tako fantje kot dekleta pomerila s sovrstniki iz osnovne šole Kranjska gora v svoji telovadnici. Dekleta so spet zmagala, fantje pa so bili tokrat poraženi.

Kranjski gori sta z ostalimi dobrimi igralci veliko pripomogla k zmagi Davidović in Stojanović.

Tudi ekipa OŠ P. Voranc, ki jo vodi T. Novak, je pokazala dobro igro, saj je bil rezultat vseskozi izenačen. Rezultat ob polčasu je bil 18:18, končni pa 34:35 za Kranjsko goro.

Koše za ekipo OŠ P.Voranc so dosegli: Šterk 9, Softič 6, Prešern 6, Beretin 12, Sušanj 2.

Tudi tokrat je bila tekma fair in zelo borbena, na koncu pa so vendar boljši zmagali.

Poraženci in zmagovalci so si segli v roke, eni bolj drugi manj veseli, vendar zadovoljni s svojo igro.

Sanja

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel na letni konferenci sindikata.

Franc Tajnikar

ZBORNIK JEKLO IN LJUDJE

Od leta 1964 izhaja na Jesenicah zbornik za lokalno zgodovino Jesenic in okolice JEKLO IN LJUDJE. Poleg poljudno-znanstvenih zapisov iz železarske zgodovine, zgodovine delavskega gibanja in NOB ter povojne socialistične izgradnje, objavlja zbornik tudi prispevke iz drugih znanosti ki osvetljujejo podobo naših krajev. Knjige so predvsem namenjene preprostemu bralcu pa tudi zahtevnejši bodo našli v njih marsikaj zanimivega.

Naj navedemo samo nekaj najzanimivejših prispevkov:

I. knjiga: razpad fužin in nastanek metalurške industrije na Jesenicah (Aleksander Rjazancev), Jeseniško-javorniška stavka 1904 (Dušan Kermavner), Zgodovinski razvoj delavskih kulturnih organizacij na Jesenicah in Javorniku (France Škrlj), Iz naših bojev v občini Koroška Bela (Vencelj Perko), Jeseniška dolina leta 1941 (Franc Konobelj-Slovenko), Pot Jeseniško bohinjskega odreda (Ivan Leban), Jesenice in jeseniška občina (Anton Melik), Naša bolnica Joža Hafner), Spomini na Titove štafete s Triglava (Janez Krušic) itd.

II. knjiga: Nastanek Kranjske industrijske družbe (Ivan Mohorič), Bohinjski punt (Ivan Mohorič), Veliko gradbišče (gradnja karavanškega predora) (Miha Klinar), Boji v Rožu in Ziljski dolini leta 1918/19 (Lojze Udej, Ravensbrück) (Vida Zavrl), Iz geološke zgodovine zahodnih Karavank (Anton Ramovš), Iz zgodovine botaničnih raziskovanj v Julijskih Alpah in Karavankah (Tone Wraber) itd.

III. knjiga: O jeseniških komunistih v dvajsetih letih (France Klopčič) Prevzem oblasti na Jesenicah (Aleš Jelenc), Zapis o delavskem samoupravljanju v železarni Jesenice (Milan Polak), Stavka jeseniških kovinarjev leta 1935 (Vencelj Perko), Boj dr. Iva Štempiharja za osvoboditev internirancev iz Bileče (Miha Klinar), Delež Gorenjske v književnosti NOB (Emil Cesar), Dr. Aleš Stanovnik in spomini nanj (Vencelj Perko), Hudourni rodovnik (pesnitev) (Valentin Cundrič), Beseda o Josipu Vandotu (Črtomir Šinkovec), Spomeniki in spominska obeležja NOB v občini Jesenice, (France Konobelj-Slovenko), itd.

IV. knjiga: Dokument o ustanovitvi krajevne komunistične organizacije na Jesenicah (Miha Klinar), Stavka gradbincev na Jesenicah 1936 (Vencelj Perko), 70 dni v Glavnjači (Marija Žumer), Zvezan z verigo — Franjo Federle-Slavko (Ivan Jan), Jeseniška četa in Cankarjev bataljon leta 1942 (Franc Konobelj-Slovenko), Toplo človeško čustvo — Tone Čufar (Cvetko Zagorski), Trnova pot revolucionarjev zakoncev Julke in Albina Pibernik (Jože Vidic), Narodni heroj Matija Verdnik-Tomaž (Dušan Pirjevec-Ahac), Razsvetljenska ideja in odkrivanje Triglava (Mitja Košir), Zimsko turistična središča gorenjskega kota (Rado Hočevar) itd.

Vse knjige so opremljene z bogatim fotografskim gradivom.
JEKLO IN LJUDJE I (1964) — razprodan
JEKLO IN LJUDJE II (1969) — 50 din (broširan)
JEKLO IN LJUDJE III (1975) — 200 din (vezan v platno), 180 din (broširan)
JEKLO IN LJUDJE IV (1979/80) — 450 din (broširan); 500 din (vezan v platno).

Zbornike je moč kupiti posamezno ali komplet brez I. knjige (ker je že razprodana), za ceno 680 din (broširan) ali 750 din (vezan, broširan samo II. del). Naročniki delavci TOZD in delovnih skupnosti naše železarne lahko odplačajo knjige v štirih mesečnih obrokih. Prosimo, da vsi naročniki dvignejo knjige v tehničnem muzeju vsak dan (razen sobote ali nedelje) od 6. do 14. ure.

NAROČILNICA

PODPISANI ..... zaposlen

v TOZD — DS: ..... delavska štev. .....

NAROČAM I. — II — III — IV — knjigo — komplet
ZBORNIKA JEKLO IN LJUDJE (ustrezno obkroži).

S tem dajem tudi soglasje, da se znesek obračuna pri mojem osebnem dohodku v štirih mesečnih obrokih.

Podpis

.....

(Naročilnico izpolnite čitljivo in jo pošljite na naslov: **Tehnični muzej železarne Jesenice).**

Prosimo vse tiste, ki ste že ali, ki še boste naročili komplet vseh štirih knjig zbornika, da knjige prevzamete osebno v tehničnem muzeju Železarne, ker je prva knjiga nekoliko poškodovana, pa tudi število je omejeno, da sami presodite ali boste vzeli tudi prvi del. To bi želeli predvsem zaradi tega, da ne bi prišlo do vračanja denarja, s tem pa tudi težav pri obročnem odplačevanju. Tisti, ki želijo le posamezne knjige pa bodo knjige dobili po tekaški pošti, lahko pa jo dvignejo tudi sami.

Uredniški odbor

LETNA SKUPŠČINA TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Upravni odbor turističnega društva Jesenice vabi člane na letno skupščino, ki bo v petek, 20. marca, ob 17. uri v šolski sobi železniške postaje Jesenice. Na skupščini bodo najprizadevnejšim podelili posebna priznanja in častne znake, prikazali diapozitive najbolj z rožami okrašenih oken, balkonov in vrtov na Jesenicah ter okolici in diapozitive lepot naših gora ter planin.

Članarino, ki za lansko leto znaša 5 din, lahko poravnate vsak delavnik, razen sobote, od 8. do 12. ure v pisarni društva na Cesti maršala Tita 65 na Jesenicah.

Osnovna šola dr. Janez Mencinger Bohinjska Bistrica razpisuje prosta dela in naloge učitelja razrednega pouka na podružnični šoli Srednja vas.

Dela in delovne naloge so razpisane za nedoločen čas.

Pogoj: Izobrazba po zakonu o osnovni šoli in ustrezne moralnopolitične lastnosti.

Rok prijave 15 dni po objavi. Stanovanja ni.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice se za darilo ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem.

Vsem sodelavcem želim pri njihovem nadaljnjem delu še mnogo uspehov.

Jože Bertoncelj

ZAHVALA

Za darila, ki sem jih kot upokojenec železarne prejel na letni konferenci osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika, se najlepše zahvaljujem. Darila mi bodo ostala v trajnem spominu. Želja pa mi je, da bi bivše delavce, zdaj upokojence še večkrat vabili na taka tovariška srečanja.

Še enkrat hvala in vsem srečno!

Ivan Inglič

Dopisujte v Železarja

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji in vodstvu TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujeva za čestitki in darilo ob dnevu žensk. Čeprav v stabilizacijskem stilu, je to prijetno presenečenje, ki nama bo ostalo dolgo v spominu.

Zvonka in Angelca

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel ob odhodu v pokoj.

Ivan Šorl

ZAHVALA

Kadrovskemu sektorju in sodelavcem na Beli se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in za prejeta darila ob upokojitvi.

Danica Aleš

PRAZNOVANJE PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV V SR SRBIJI — OB OBLETNICI SMRTI TOVARIŠA TITA OBISK SPOMINSKEGA PARKA

Komisija za politične zapornike, internirance in izgnance pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, s poslovalnico KOMPAS, **organizira od 29. aprila do 4. maja 1981 potovanje:**

29. aprila — sreda:

Zvečer zbor udeležencev na železniški postaji Jesenice 10 minut pred odhodom vlaka. Točen čas bo javljen naknadno. Vožnja v ležalnikih do Beograda.

30. aprila — četrtek:

Zjutraj prihod **v Beograd.** Po zajtrku potovanje z avtobusom skozi bogat kaleidoskop zgodovine. Kot prvo bo ogled Smedereva, mesta na desni obali Donave, smederevske trdnjave, zgrajene leta 1430 (največje tovrstne trdnjave v Evropi). Obisk spomenika žrtvam eksplozije municije 5. 6. 1941 in Karadžorževega duda, pod katerim je dobil Karadžordže leta 1805 ključe Smedereva. Naslednji postanek je Pokajnica, cerkev, ki jo je zgradil vojvoda Vujica Vuličevič zaradi kesanja, ker je po ukazu Miloša Obrenoviča ubil vodjo prvega srbskega upora — Karadžorževiča. Sledi ogled Resavske soteske, ki se ponaša z enkratno dediščino, najreprezentativnejši spomenik moravske šole — samostan Manasija. Tu je še samostan Ravanica, znan po arhitekturi in čudovitih freskah, ter Resavska jama, čudovito darilo narave. Še bežen pogled na Svetozarevo in smo **v Kragujevcu.** Namestitev, v hotelu, večerja in prenočišče.

1. maja — petek:

Čas od zajtrka do kosila bomo namenili ogledu Kragujevca — mesta heroja, kjer so nemški nacisti 21. oktobra 1941 naredili enega največjih zločinov v Jugoslaviji. Pobili so preko 7000 moških, od tega preko 300 dijakov, 18 profesorjev in 15 otrok, mlajših od 12 let. Kraj zločina — Šumarice — je danes spominski park. Poleg parka si bomo ogledali še narodni muzej — Amidžin konak, muzej Svetozara Markoviča itd. Po kosilu potujemo v Kraljevo, kjer si bomo ogledali spominski park, ki je urejen v spomin na več kot 6000 rodoljubov, ki jih je okupator pobil v oktobru 1941. Na poti ob Moravi se bomo srečali še s Čačkom in slikovito ovčarsko-kablarsko klisuro. Na tem območju je kar osem samostanov, zgrajenih v času od 13. do 17. stoletja. Proti večeru prihod na **Zlatibor.**

2. maja — sobota:

Po zajtrku in sprehodu na Zlatiboru se odpeljemo v **Titove Užice in na Kadinjačo.** Titove Užice je slikovito mesto z mešanico klasične in sodobne arhitekture. Leta 1941 je bilo politično in strateško središče ljudske vstaje. Na Kadinjači, kjer je imel tovariš Tito svoj zadnji znameniti govor, je leta 1941 pri kritju glavnine partizanskih enot, padel ves delavski bataljon. Namestitev v hotelu in kosilo. Večerja in prenočišče. Popoldanski del programa ostane mala skrivnost Kompasa, ki se nadeja, da bodo sodelovali vsi udeleženci potovanja.

3. maja — nedelja:

Po zajtrku potujemo iz Titovih Užic do Beograda, kjer bo kosilo. Popoldan bomo obiskali spominski park Josip Broz Tito in se poklonili njegovemu spominu — obisk hiše cvetja in muzeja 25. maj). Kolikor bo dopuščal čas si bomo ogledali še znamenitosti našega glavnega mesta.

Po večerji povratek z vlakom. Vožnja v ležalnikih.

4. maja — ponedeljek:

Zjutraj prihod na Jesenice, predvidoma ob 5. uri.

CENA POTOVANJA NA OSEBO JE 3.900.00 DIN

V ceni so vračunani vsi prevozi z vlakom in avtobusom, gostinske usluge po programu, ogledi in vstopnine, stroški organizacije in vodstvo potovanja.

Upravičenci brezplačne vožnje na železnici imajo to ceno znižano za **550.00 din, upravičenci s 75 % popustom pa 380.00 din.**

Prijave z vplačilom (akontacija 1.000 din) sprejemajo v poslovalnici KOMPAS Jesenice, C. M. Tita 18, do zasedbe mest.

R. n.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 14. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

DELIKATESA — Kašta 2 na Tržnici, Titova 22 in

DELIKATESA, poslovalnica 2. Titova 58.

DEŽURNA LEKARNA

V MESECU MARCU JE ZA OBČINI JESENICE IN RADOVLJICA DEŽURNA LEKARNA NA JESENICAH.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 9. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

DAN, ROKAVICA, RUTA, I, ŽENA, SARDELA, APATIN, ER, NA, LEA, RAKOVICA, MOKA, GONJAČ, ZAROKA, SOD, PEGA, RAA, AMOR, LA, A, IDEAL, RUDI, URAT, BE, SM, SILVANA, OFSET, D, MATICA, TJ, ANAM, REM, ILA ORATAR, E, OL, R, KARO, LAGUNE, ALI, MAMICA, R, TRINAJST, KAL, RETA, KIS, KOT, SMUK, A, I, ITN, REBTA, EMA, KANAL, RS, RE, RAFAELA, URNA, ELI, AMFORE, RATINE, RARITETA, DISK, KLIMA, KC, ROŽANEC, AS, ART, JALTA, TRAK, KAMA.

IZGUBLJENA ROČNA URA

Dne 21. februarja sem od 15. do 15.30 pri padcu od avtobusne postaje pri Čufarju do Pikove dame izgubil ročno uro SEIKO 5 AUTOMATIC.

Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi odda na uredništvo Železarja.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO:

14. marca nem. barvni OLD SHOREHAND, ob 15. uri

14. in 15. marca, amer. barvni krim. BOJEVNIKI PODZEMLJA »FEST'80,« režija Wa'ter Hill, v gl. vlogi Majkl Belc, ob 17. in 19. uri

16. in 17. marca, angl.-nem. barvni vojni ŽELEZNI KRIŽ, režija Wolf C. Hartwig, v gl. vlogi: James Coburn, ob 17. in 19.15.

18. marca, italij. barvna satira NEPREMAGLJIVA DVOJČKA, režija Castellana in Pipolo v gl. vlogi Adriano Celentano, ob 17. in 19. uri.

19. marca, zaprto.

20. marca, amer. barvni soc. drama NORMA RAE, režija Martin Ritt, v glavni vlogi Sally Field, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. marca, italij. barvni kavb. kom. PRESTRELJENI DOLAR, režija Kelvin Jakson Paget, v gl. vlogi: Evelyn Stewart, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ:

14. in 15. marca angl. nem. barvni vojni film ŽELEZNI KRIŽ, ob 18. in 20.15.

15. marca, nemški barvni OLD SHOREHAND, ob 10. uri.

16. in 17. marca amer. barvni krim. BOJEVNIKI PODZEMJA, FEST 80, ob 18. in 20. uri.

18. marca, zaprto.

19. in 20. marca, italij. barv. satira NEPREMAGLJIVA DVOJČKA, ob 18. in 20. uri.

21. in 22. marca, španski barvni zgod. ČRNI MEČ, ob 18. in 20.

Kino DOVJE:

14. marca dom. barvni drama DELO ZA DOLOČEN ČAS, ob 19. uri.

15. marca honk. barvni akcij. film LEZI STRELJA SE, ob 19. uri.

21. marca angl. nem. barv. vojni ŽELEZNI KRIŽ ob 19. uri.

22. marca amer. barvni kom. BOJEVNIKI PODZEMLJA FEST 80, ob 19. uri.

Kino KRANJSKA GORA:

14. marca, honk. barv. akcij. film LEZI, STRELJA SE, ob 20. uri.

18. marca, angl. nem. barvni voj. ŽELEZNI KRIŽ, ob 20. uri.

21. marca, amer. barvni krim. BOJEVNIKI PODZEMLJA, ob 20. uri.

25. marca, špan. barv. zgod. ČRNI MEČ, ob 20. uri.

DELOVNIM INVALIDOM

Društvo invalidov Jesenice z aktivom zaposlenih invalidov železarne Jesenice organizira

javno razpravo

o predlogu za novo odmero nadomestila delovnim invalidom zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delovnem mestu za leto 1981 in o predvidenih spremembah o invalidskem zavarovanju.

Javna razprava bo v četrtek, 12. marca, ob 17. uri v prostorih restavracije Kazine na Jesenicah, vodil pa jo bo strokovni delavec invalidsko pokojninskega zavarovanja.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

FERDINANDA ŠMIDA

se iskreno zahvaljujemo zdravniškemu in strežnemu osebju kirurškega in internega oddelka Splošne bolnice Jesenice, posebno dr. Sajevcu in dr. Pogačniku za zdravljenje njegove dolgotrajne bolezni.

Posebej se zahvaljujemo sestri Bogomiri in laborantki Mirjani za nego in usluge na domu. Hvala pevcem za zapete žalostinke.

Najlepša hvala stanovalcem bloka na Cesti revolucije 12 za denarno pomoč, sosedom, prijateljem in sorodnikom za darovano cvetje, izraženo sožalje ter številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Ivanka in sin Ivan z družino

ZAHVALA

Ob izgubi mame, hčerke, žene in sestre

ANICE TOMAŽEVIČ
roj. ŠRANC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani in sočustvovali z nami. Posebno zahvalo izrekamo sodelavki za poslovilne besede, kolektivu Gorenjska oblačila in sostanovalcem, posebno Staretovim.

Iskrena hvala darovalcem cvetja in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sin, oče, mož, brat, sestri in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage žene

ANGELE ERŽEN

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje in darovano cvetje ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekam sosedi Slejkovi, sodelavcem in izvršnemu odboru sindikata TOZD Transport za denarno pomoč.

Žalujoči mož Gabriel

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način izrazili sožalje ali izkazali pomoč ob smrti drage mame

ANGELE SLAMNIK

Zahvaljujemo pa se tudi dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje.

Marica in Ludvik z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nadvse ljubljene mame, stare mame in prababice

FRANČIŠKE DOLŽAN

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje. Sosedom najlepša hvala za vso pomoč. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za izredno lajšanje bolečin v njenih zadnjih dneh življenja.

Posebej se zahvaljujemo sodelavcem TOZD Remontne delavnice, navijalnice Javornik za podarjeni venec in denarno pomoč. Zahvaljujemo se tudi pevcem za žalostinke. Še enkrat najlepša hvala vsem.

Sin Franc z družino in ostali sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

MARIJE STRGAR
roj. ROBIČ

se zahvaljujemo vsem sosedom za pomoč, prijateljem in znancem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in vence ter se poklonili njenemu spominu.

Posebno zahvalo smo dolžni za cvetje in denar sodelavkam in sodelavcem HVŽ.

Prav tako se zahvaljujemo Rozki Razinger, dr. Čehu, pevcem za zapete žalostinke, Stanku Klinarju in Angelu Vidmarju za poslovilne besede ter zvezi borcev Planina in zvezi vojnih invalidov Plavž.

Žalujoči: mož Jože, hčerka Mara z družino, vnuk Darko in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sekcija za družbenopolitično aktivnost žena Plavž — Jesenice se TOZD Žebljarna zahvaljuje za brezplačno odobritev 10 kg žičnikov.

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi naše drage

SONJE ŠUBIC

se najtopleje zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za darovano cvetje in izrečene tolažilne besede na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se vsem sodelavcem iz TOZD Energetika, odd. za obr. os. doh., sostanovalcem bloka Viktorja Svetine 16 in vsem posameznikom za denarno pomoč.

Hvala govornikom za iskrene besede, godbi in pevcem ter vsem, ki so kakorkoli počastili Sonjin spomin in jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov.

Elica Župec

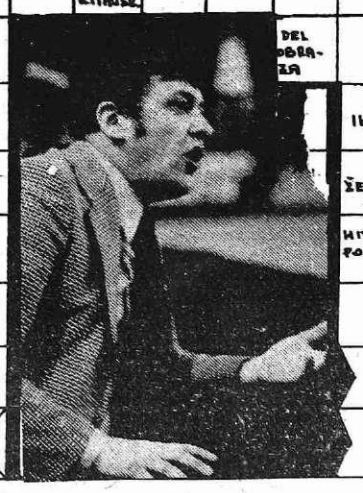

DEVET MEDALJ ALPSKIH SMUČARJEV NA SLOVENSKEM PRVENSTVU ZA STAREJŠE PIONIRJE

Po smuku na Zatrniku v četrtek 5. marca se je v soboto in nedeljo 7. in 8. marca nadaljevalo slovensko prvenstvo starejših pionirjev (tekmovalci do 15 let) na Ošvenu nad Ravnami. Za Jeseničane je bilo prvenstvo izjemno uspešno, saj so osvojili polovico vseh medalj in celo vrsto visokih uvrstitev.

Še posebej vredni so ti rezultati, ker so ovrednoteni v mednarodnem merilu. Sašo Robič je zmagal obe tekmi na Trofer Topolinu. Jugoslavija pa je že vrsto let med najboljšimi v pionirskem smučanju v Evropi. Samo po sebi pa je umevno, da le iz dobrega naraščaja izhajajo vrhunski športniki.

Pregled osvojenih medalj:

	zlate	srebrne	bronaste
Jesenice	4	3	2
Novinar	1	1	1
Triglav	1	–	–
Fužinar	–	2	–
Branik	–	–	2
Olimpija	–	–	1

Robič absolutni slovenski prvak

Pogačnik med vožnjo

ZMAGA ROBIČA, SREBRO KLINARJEVI

Konkurenca gre vse bolj v širino, najboljšim klubom v zadnjih letih Jesenice, Novinarju, Alpetourju in Olimpiji, se je priključil še Fužinar. Delo dveh profesionalnih trenerjev rojeva vse boljše rezultate. Na Jesenicah bo brez dobrih profesionalcev vsekakor ponovno prišlo do nazadovanja.

Po prvem enostavnem teku na Ošvenu nad Ravnami, 7. marca, je vodila Klinarjeva, ki pa je kot že velikokrat doslej v drugem smučala premalo agresivno ni pristala na drugem mestu. Kunčeva je padla. Zmago si je priborila komaj 13 letna Mateja Svet, ki je vsekakor velik talent in od nje lahko še veliko pričakujemo.

Tekmovalci Fužinarja so prednost domačega terena izredno dobro izkoristili, še posebej pa »domačo« postavitev proge trenerja Jake Valtla. V drugem je Tržičan Grašič pokopal vse upe Koroščev za zmago. Izvrstni Sašo Robič letos med pionirji nima tekmeca, seveda ob odsotnosti Petroviča, ki pa je leto dni starejši.

Starejše pionirke: 1. Svet Novinar (51,61 52,72) 1:44,33, 2. Klinar Jesenice (51,52 53,57) 1:45,09. 3. Koprol Olimpija (52,21 53,34) 1:45,55, 4. Šegula Novinar (52,34 53,56) 1:45,90, 5. Bergant Olimpija (52,78 53,34) 1:46,12.

Starejši pionirji: 1. Robič Jesenice (50,08 50,63) 1:40,71, 2. Potočnik Fužinar (50,22 52,09) 1:42,31, 3. Štravs Novinar (50,77 51,72) 1:42,49, 4. Pogačnik Jesenice (50,71 51,88) 1:42,59, 5. Naglič Jesenice (50,87 52,11) 1:42,98, 6. Mahlin Fužinar (50,98 52,02) 1:43,00, 7. Žan Jesenice (51,02, 52,56) 1:43,58, 8. Ažnoh Fužinar (51,51 52,83) 1:44,34, 9. Mehle Olimpija (51,40 52,97) 1:44,37, 10. Jerman Olimpija (52,33 53,03) 1:45,36.

ZLATO ROBIČU, BRON KUNČEVI IN NAGLIČU

Tudi v slalomu naslednji dan 8. marca sta prvi tek domačina Velte za dekleta in Pustolemšek za fante, postavila sila enostavno. V drugem pa sta trenerja reprezentanc Škofjeločan Plajbes in Jeseničan Šmitek »naredila red« s tehnično bolj zahtevnima progama, kolikor je to na položnem Ošvenu sploh mogoče.

Po letošnjih rezultatih prva favoritinja Kunčeva ni uspela več, kot dobiti bron. Položne in mehke proge ji ne ustrezajo. Klinarjeva je zgrešila vrata na silo nerazumljiv način, podobno kot že prejšni teden na Starem vrhu.

Robič je osvojil še tretji naslov prvaka in s štirimi ujel Žana, ki je v drugem teku demonstriral enkratno tehniko, žal pa zaenkrat na lahkem terenu s svojo težo in velikostjo ne more poseči v boj za medalje.

Starejše pionirke: 1. Dežman Triglav (44,17 46,96) 1:31,13, 2. Svet Novinar (44,09 47,13) 1:31,22, 3. Kunc Jesenice (44,39, 47,41) 1:31,80, 4. Kuhar Novinar (44,32, 48,17) 1:32,49, 5. Koprol Olimpija (45,33 47,22) 1:32,55.

Starejši pionirji: 1. Robič Jeenice (49,63, 43,73) 1:23,36, 2. Mahlin Fužinar (40,44 44,40) 1:24,84, 3. Naglič Jesenice (40,63, 44,24) 1:24,87. 4. Potočnik Fužinar (40,95 44,99) 1:25,94, 5. Žan Jesenice (41,93 44,79) 1:26,72, 6. Dolenc Novinar (40,82 46,12) 1:26,94, 7. Jerman Olimpija (42,11 45,30) 1:27,41, 8. Podnar Alpetour (41,86 46,42) 1:28,28, 9. Čuješ Fužinar (42,15 46,27) 1:28,42, 10. Žagar Fužinar (42,70 45,79) 1:28,49, 11. Ravnik Jesenice (41,83 47,07) 1:28,90.

V ponedeljek so na evropski pokal na Šar planino in Jahorino odpotovali Benedik, Oblak in Lavtižar. V torek na FIS veleslaloma v Malnik in Wildschonon Pogačnik in Naglič. Cilj je jasen – boj za FIS točke. Benedik tudi za točke evropskega pokala.

Vse bolj se bliža konec sezone in vse bolj se jasnijo možnosti tekmovalcev kam sodijo. Od naših je status A reprezentanta Benedik potrdil, uspel se je uvrstiti med najboljših 100 smučarjev na svetu, kar je bila njegova norma. Oblak je zanesljiv v B reprezentanci. V žensko B pride Kunčeva. Lavtižar je potrdil mladinsko, bori se za B. Pogačnik in Podrekar bi morala priti v smuk reprezentanco. Pionirja Robič in Žan sta v mladinski. Oster boj čaka še Klinarjevo in Naglča. Kotnikova je zanesljivo v pionirski reprezentanci, velike možnosti pa imata še Dovžanova in Škrilčeva iz Kranjske gore.

ZMAGI KUNČEVE IN ROBIČA, SREBRO KLINARJEVI IN POGAČNIKU

V idealnih vremenskih razmerah in na odlično pripravljeni progi, za katero zasluži SK Bled vso pohvalo, so v jugoslovanski zapostavljeni disciplini smuku nastopili mlajši mladinci in starejši pionirji ter seveda dekleta istih dveh kategorij v petek 5. marca na Zatrniku.

Na treningih sta bili Jeseničanki na četrtem in šestem mestu. Na tekmi pa je bilo na račun odličnega študija proge, mazanja pa predvsem zaradi kombinezonov, ki jih na treningu dekleti nista oblekli vse drugače. Zmagali sta z veliko prednostjo, Kunčeva je postala že petič slovenska prvakinja, njen čas je bil boljši tudi od mladink, pri fantih pa bi bila odlična tretja.

Starejše pionirke: 1. Kunc, Jesenice 1:25,03, 2. Klinar Jesenice 1:26,09, 3. Kovač, Branik 1:27,15, 4. Kopro 1, Olimpija 1:27,54, 5. Bokal Alpetour 1:28,86.

Pri fantih sta Robič in Pogačnik takoj pokazala odprte karte, njuna zmaga ni bila vprašanje.

Starejši pionirji: 1. Robič Jesenice 1:21,94, 2. Pogačnik Jesenice 1:23,31, 3. Žirovnik Branik 1:25,11, 4. Jerman Olimpija 1:25,45; 5. Mehle Olimpija 1:25,86.

Takoj za slovenskim prvenstvom je bila na vrsti še ena tekma in sicer za memorial Lipanške bitke. Rezultati so bili podobni, zanimivo pa predvsem to, da je Robert Žan oblekel veliko prevelik jassin kombinezon Klinarjeve in dosegel slabih 5 sekund boljši rezultat, kot v slalom hlačah in pulo-verju. Zasedel je osmo mesto, kar je dober rezultat za lahko progo, na kakršnih igrata veliko vlogo moč in teža.

Ob spoznanjih pomembnosti zračnega upora se lahko vprašamo, kakšen rezultat bi Benedik dosegel na članskem državnem prvenstvu v smuku. Bil je namreč edini, ki ni imel kvalitetnega Descentovega, ali vsaj Yassinega kombinezona. Sigurno je, da je Križaj v Lake Placidu izgubil bronasto kolajno v veleslalomu, na račun »počasnega« kombinezona.

Na vsak način bo treba v naši A reprezentanci več strokovnega pristopa, če bomo hoteli ponoviti lanske rezultate.

REZULTATI ZA MEMORIALA LIPANŠKE BITKE – SMUK:

Starejše pionirke: 1. Kunc Jesenice 1:25,06, 2. Klinar Jesenice 1:27,16, 3. Kovač Branik 1:28,58.

Mlajše mladinke: 1. Krek Alpetour 1:27,27, 2. Urh Radovljica 1:31,47, 3. Mihelič Alpetour 1:32,38.

Starejši pionirji: 1. Robič Jesenice 1:20,85, 2. Pogačnik Jesenice 1:23,10, 3. Žle Olimpija 1:26,39.

Mlajši mladinci: 1. Jemc Bled 1:19,16, 2. Novak Branik 1:21,57, 3. Zdovc Branik 1:22,90, 4. Presterel Blejska Dobrava 1:23,71.

Opozoriti velja na odlična časa Kunčeve in Robiča v primerjavi s člani smuk reprezentance – prvi trije pri mlajših mladincih, izvrsten je bil tudi bivši član občinske selekcije Matjaž Presterel s četrtim mestom.

USPELO TEKMOVANJE V VELESLALOMU NA KRESU

V soboto, dne 28. februarja, je športno rekreativni center KRES izvedel še eno lepo prireditev, saj je gosil kar 160 tekmovalcev in tekmovalk, ki so pokazali svoje spodobnosti in lepo športno vedenje na tekmovanju.

Res lepo je bilo gledati najmlajše, kako vijugajo med vrati. Pokrovitelj tekmovanja je bila komisija za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne. Tehnično izvedbo je v celoti imel upravni odbor rekreacijskega centra Kres.

Tekmovanje je bilo razdeljeno v kategorije, pričelo se je ob 10. uri dopoldan in je bilo končano ob 19.30.

REZULTATI:

I. kategorija: Špela Gašperin, Jana Lagoja, Alenka Dolžan, Tine Rožič, Neva Ravnik.

II. kategorija: Klemen Resman, Aljoša Ulčar, Vojko Bukovec, Grega Alič, Goraz Bergant.

III. kategorija: Vanja Vulelija, Mojca Pervanja, Mirka Ličof, Urška Smolej, Tina Dizdarevič.

IV. kategorija: Peter Šimnic, Tina Stojan, Jernej Jenko, Milan Horvat, Anže Sodja.

V. kategorija: Romina Bregant, Špela Pristov, Urška Iskra, Mateja Podobnik, Mojca Piria.

VI. kategorija: Anže Sodja, Grega Rožič, Gaber Šega, Matej Junež, Uroš Novak.

VII. kategorija: Mojca Pristov, Monika Noč, Blažka Jesih, Barbika Smolej, Lea Grobovšek.

VIII. kategorija: Matej Keler, Janez Slivnik, Bojan Fartek, Jure Jančič, Tomaž Krvina.

IX. kategorija: Mirko Teraš, Matjaž Jančič, Klemen Kobal, Boris Čučak, Evrin Pogačnik.

X kategorija: Brigita Kejžar, Mojca Noč, Milica Šega, Marjana Svetina, Damjana Noč.

XI. kategorija: Janko Legat, Miro Mišič, Matjaž Prestrel, Gorazd Blatnik, Franc.

XII. kategorija: Alojz Čop, Slavko Pantar, Pavel Smolej, Alojz Noč, Marjan Jesih.

XII. kategorija: Vojko Kučina, Marko Pogačnik, Franci Rožič, Marjan Kejžar, Janko Korošec.

REZULTATI NA SKAKALNICI: 1. Dževad Grvala, 2. Iztok Markič, 3. Zdarvko Smolej, 4. Brane Pertič, 5. Matjaž Smolej.

Podelitev nagrad in priznanj je bila takoj po končanem tekmovanju. Vsi prisotni gledalci kot tudi tekmovalci so bili enotnega mnenja, da je potrebno organizirati več takih tekmovanj v občini Jesenice, saj športna tekmovanja zbližujejo ljudi in tudi vzgajajo. Vsem športnim delavcem, ki so pomagali pri organizaciji tako lepe prireditve se zahvaljujemo.

J. Logar

JESENIŠKI NOGOMETAŠI V LJUBLJANI NEODLOČENO

Jeseniški nogometaši nadaljujejo z zadnjo fazo priprav na novo prvenstveno sezono, ki se bo pričela že prihodnjo nedeljo. Najprej bodo odigrali dve preloženi tekmi iz jesenskega dela, potem pa bodo nadaljevali z rednimi koli. Prvi dve tekmi bodo igrali doma na svojem igrišču v Podmežaklji, nasprotnika pa sta ekipi, ki računata na najboljšo uvrstitev in s tem na vstop v prvo slovensko nogometno ligo, enako željo pa imajo tudi naši nogometaši.

Prvi tekmi bodo igrali z moštvom Primorja iz Ajdovščine in sicer 22. marca, naslednjo nedeljo, 29. marca pa z moštvom Stol iz Kamnika. Tudi naslednjo tekmo rednega kola bodo 5. aprila igrali doma in sicer z moštvom Litije. Zaradi vremenskih razmer lahko pride tudi do manjših sprememb.

V okviru zaključnih priprav so se jeseniški nogometaši v nedeljo 8. marca pomerili v prijateljski tekmi z mladinskim moštvom ŽNK Ljubljana v Ljubljani. Neodločen rezultat 1:1 je spodbuden, če računamo, da to mladinsko moštvo v nedeljo, 15. marca igra v Splitu četrtfinalno tekmo za jugoslovanski pokal z mladinskim moštvom Hajduka. V mladinski konkurenci nimajo pravega nasprotnika in zato se v svojih pripravah radi preizkusijo s članskimi moštvi.

Gol za Jeseničane je dal Zec, sicer pa sta tako trener domačinov Mladenović, kakor jeseniški trener Radović, ocenila, da sta obe moštvi svojo nalogo dobro opravili.

Jeseniške barve so v Ljubljani zastopali: Tokić, Bakonjić, Omanović, Ognjatović, (Okršljaj), N. Omamović, Troha, Panić, (Radić), Zec, Dučanović, (Zetajić), Z. Kramar, (Čatak), Mlakar, (Pihler). Zaradi poškodbe oziroma bolezni nista igrala Ibrahimović in Kovačič.

A. Ibrahimović

TEKMOVANJE V KEGLJANJU NA ASFALTU

Delavci oddelka adjustaže bluming so 22. februarja organizirali meddninsko tekmovanje v kegljanju na asfaltu na športnem kegljišču v Podmežaklji. Tekmovanje, katerega glavni organizator je bil Suljo Bešlagić, je potekalo v okviru delavske športne rekreacije. Doseženi so bili naslednji rezultati:

EKIPNO: 1. dnina III – 710 kegljev, 2. dnina IV – 685, 3. dnina I – 681 in 4. dnina II – 381 kegljev (nepopolna ekipa).

POSAMIČNO: Boris Lazar – 209 kegljev, 2. Dušan Radočaj – 202 in 3. Anton Marič – 190 kegljev. Izven konkurence je Vojko Mikolič podrl 216 kegljev.

V kegljanju je nastopilo kar 30 delavcev in so se vsi pohvalno izrazili o organizaciji in poudarili, da bi tudi v bodoče morali s tem nadaljevati, kakor tudi na drugih športno-rekreativnih področjih.

Husein Kljunić

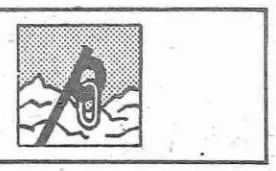

MOJSTRANŠKI PLANINCI NA TURNEM SMUKU V AVSTRIJI

Člani planinskega društva Dovje-Mojstrana so sodelovali na mednarodnem smučarskem tekmovanju in sicer turnem smuku v avstrijskem kraju Dobrač. Nastopilo je okrog 200 tekmovalcev iz Avstrije, Italije, Norveške in Jugoslavije. Predvsem velja poudariti, da je bila proga izredno dolga in sicer okrog 14 kilometrov.

V posameznih starostnih kategorijah so več lepih rezultatov dosegli tudi tekmovalci Planinskega društva Dovje-Mojstrana.

V skupini do 18 let je Legat zasedel 2. mesto, Teraž je bil 4., Matič 8., Pečar pa je zasedel 11. mesto.

V skupini do 30 let je bil Dorči Kofler 5., Skumavc 15., Šmid 17., Urbas 19., Kolman 24., Brežan 28., Košir pa je zasedel 36. mesto.

V skupini do 40 let je Franci Rabič zasedel 1. mesto, v skupini do 50 let pa je Stanko Kofler zasedel 21. mesto.

V ekipni uvrstitvi je ekipa Planinskega društva Dovje-Mojstrana osvojila tretje mesto in sicer v postavi Dorči Kofler, Franc Rabič in Janko Legat.

J. R.

POHOD NA POREZEN

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice in Planinsko društvo Jesenice sporočata, da bo VI. spominski pohod na Porezen V NEDELJO, DNE 22. MARCA, kjer bo pri spomeniku ob 11. uri komemorativna svečanost. Ob 15. uri bo svečanost ob obnovljeni grobnici padlih in ustreljenih borcev NOV v Orehku pod Poreznom.

Odhod udeležencev bo ob 6.20 z vlakom z Jesenic do Podbrda, vrnitev pa po želji v okviru voznega reda.

Prosimo vse udeležence, da se za zimski pohod primerno opremijo, (smučarske palice, obutev, obleka) vzamejo s seboj malico in izkaznico za vpis. Na Poreznu bo brezplačno na voljo topli napitek.

Prosimo, tudi, da upoštevate navodila in varnostne nasvete planincev in gorskih reševalcev.

TEČAJ PLAVANJA

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne tudi letos organizira tečaj plavanja za neplavalce ali slabe plavalce. Prijavijo se lahko vsi aktivni delavci in upokojenci TOZD in delovnih skupnosti Železarne in njihovi svojci.

Prijave sprejemajo na sindikatu Železarne do vključno 20. marca.

Tečaj se bo pričel 23. marca ob 18. uri v zimskem bazenu hotela Larix v Kranjski gori pod vodstvom Benota Ramuša.

Delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne tudi obveščamo, da lahko koristijo zimski bazen v hotelu Larix s 50 % popustom. Popust velja samo z legitimacijo za vstop v Železarno.

Komisija za športno rekreacijo pri IO sindikata Železarne

CICIBANI SO TEKMOVALI

Smučarski klub Jesenice je bil organizator ene od zadnjih tekem v veleslalomu za cicibane zahodne regije, v sredo, 4. marca. Kako pomembno je, da se zbere resnično dobra in homogena ekipa za pripravo proge, se je pokazalo ravno na tem tekmovanju. V dopoldanskih urah je snežilo in deževalo, tako da je bil sneg izredno mehak in je bilo vprašanje, ali bo tekmo sploh mogoče izpeljati. Vendar pa so pridni in zavzeti smučarski delavci z Jesenic, ki so sami amaterji, s kemijskimi pripomočki progo utrdili tako, da je vzdržala vse tekmovalce, ki jih je bilo 230.

Štarterju se je prijavilo 71 deklic in kar 160 dečkov. Med deklicami so zopet dominirale Kranjskogorke, ki nimajo resne konkurence med vrstnicami. Med dečki pa imajo najbolj homogeno ekipo Radovljičani.

Rezultati cicibanke: 1. Vesna Dovžan Kr. gora 47,13, 2. Polona Hafner Alpetour 48,06, 3. Romana Škrilec Kr. gora 48,39, Jeseničanke so dosegle naslednje čase: Alenka Eniko 54,28, Vindišar Maja 55,73, Barbi Koblar 59,91, Romana Bergant 1.02,28, Mateja Janša 1.03,29, Petra Pirc 1.04,44, Urška Samar 1.09,49 in Katja Vidmar 1.16,23.

Rezultati cicibani: 1. Matej Jovan Radovljica 46,79, 2. Drago Primožič Tržič 47,47, 3. Primož Treven Radovljica 47,96, Jeseničan Blaž Markež je bil s časom 49,65 osmi, Igor Makra pa trinajsti s časom 50,16. Ostali jeseniški cicibani pa so imeli naslednje čase: Blaž Pesjak 55,22, Gaber Košir 57,87, Jure Košir 58,72, Rok Ponikvar 58,75, Primož Verdnik 1.00,19, Klemen Bergles 1.00,28, Aleš Ambrož 1.01,51, Gorazd Lah 1.02,36, Aleš Bertoncelj 1.03,06. Primož Samar 1.03,89, Sebastjan Sitar 1,04,49, Dani Klinar 1.08,55, Janez Zidar 1.10,44, Matej Eniko 1.16,73, Jure Junež 1.17,27 in Matej Junež 1.24,94.

SLOVENSKO PRVENSTVO V VELESLALOMU ZA CICIBANKE IN CICIBANE NA ZATRNIKU

SK Bled je v nedeljo, 8. marca, odlično organiziral slovensko prvenstvo za cicibanke in cicibane. Progo, ki je bila dolga 650 m z višinsko razliko 160 m in je imela 23 vratic, je postavil bivši reprezentant Fric Detiček. Vzdržala je vseh 140 tekmovalcev. Tudi vreme je bilo naklonjeno prireditelju. Prvenstvo Slovenije je bil resnično lep dogodek in športni užitek za kar precejšnje število gledalcev.

Štarterju se je priglasilo na štartu 58 cicibank in 82 cicibanov. Prve so se po dokaj zahtevni progi pognale cicibanke. Boji so bili ogorčeni in že najmanjša napaka se je poznala na koncu merjenja časa. Nikakor ni presenečenje, da sta na koncu ob razglasitvi na zmagovalnem odru stali kar dve cicibanki iz Kranjske gore. To sta Vesna Dovžan in Romana Škrilec, ki se razvijata pod strokovnim vodstvom tov. Slivnika in tov. Škrilca v izvrstni tekmovalki, ki bosta že v prihodnjih letih krepko trkali na reprezentančna vrata. Kranjskogorcem se je odlično delo obrestovalo in je po izjavah trenerjev za njiju to najlepše plačilo, ker delata popolnoma amatersko.

Kakor v dekliških vrstah dominirajo Kranjskogorke, tako so v Radovljici pod vodstvom trenerja Markota Žmitka na špici slovenskega smučanja najmlajših cicibani in to Primož Treven in Matej Jovan. Že v naslednjih nekaj letih bosta ta mladeniča krepko mešala štrene ostalim, že danes prekaljenim pionirjem in mladincem. Tudi Jeseničana nista varila slabo in lahko pričakujemo, da bosta ob dobrem delu še lahko ujela vrh med najmlajšimi.

Rezultati cicibanke: 1. Polona Hafner Alpetour 52,39, 2. Vesna Dovžan Kranjska gora 53,21, 3. Romana Škrilec Kranjska gora 54,42, 4. Tina Žmitek Radovljica 54,69, 5. Andreja Soklič Tržič 54,80.

Rezultati cicibani: 1. Primož Treven Radovljica 49,91, 2. Matej Jovan Radovljica 50,19, 3. Janez Šumi Triglav 50,84, 3. Gregor Grilc Men. 50,84, 5. Matjaž Kavčič Olimpija 51,21, . . . 18. Igor Makra 52,73 . . . 29. Blaž Markež Jesenice 53,84.

IMENITEN EKIPNI USPEH NA EVROPSKEM PRVENSTVU

V soboto in nedeljo, 7. in 8. marca, je bilo v Gradcu v Avstriji 31. evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu. Tekmovanja se je udeležilo devet držav in sicer: Avstrija, Belgija, Jugoslavija, Italija, Kanada, Finska, Zvezna republika Nemčija, Švica in Švedska.

V soboto dopoldan je bilo na sporedu tekmovanje posameznikov v bližanju in zbijanju. Tekmovalo se je po novem načinu, ki zahteva mnogo večjo koncentracijo, izredno občutljivost na moč meta in zahteva od tekmovalca res izredno tehnično znanje.

Nastopilo je 45 tekmovalcev. Izreden je bil naš Srečo Noč iz ekipe Murke, ki bi z malo sreče lahko tudi stal na stopnici, kjer se delijo medalje, saj ga je do tega odličja ločilo le devet točk. Odličen je bil tudi naš veteran v kegljanju na ledu Jože Klinar, prav tako iz ekipe Murka, z osvojenim 13. mestom. 18. mesto je osvojil član ekipe Vatrostalne Ivan Železnikar, Jože Rebec je bil 21., Rudi Šapek 29. in Ivan Piber 40.

V soboto popoldan se je začelo moštveno prvenstvo v kegljanju na ledu. Nastopilo je 22 moštev. Naša moštva so prvi dan imela nekoliko lažje nasprotnike, zato so bile uvrstitve izredno visoke: Murka 2.–3. mesto, Bled 5. mesto in Vatrostalna 6. mesto. V nedeljo pa je tekmovanje trajalo od 8. ure zjutraj pa do 15. ure popoldan, kar je od tekmovalcev zahtevalo živcev, znanja in fizične pripravljenosti. Bil je izreden boj za naslov prvaka Evrope med tovarniško ekipo izdelovalca kegljev za na led Ecoler – Gradec in nemško ekipo ESV Innenstetten. Zmagala je avstrijska ekipa in to samo po količniku, namreč obe ekipi sta imeli enako število točk. Naša moštva so nekoliko popustila, kar je bilo pričakovati. Na koncu so zasedla 7. mesto Murka, 9. Vatrostalna in 10. Piber – Bled. To je prvič od kar se jugoslovanska moštva udeležujejo evropskih prvenstev, da so se vsa moštva uvrstila do desetega mesta. Obe zlati odličji sta ostali v Avstriji, posamezno in moštveno. V Avstriji je registrirano preko 30.000 kegljačev na ledu in je velesila v tem športu. Omenjam to zato, ker še nikoli ni so bila naša moštva tako blizu zmag nad moštvi iz Avstrije. Evropski prvak pa je pokleknil pred Murko in to na domačem ledu pred svojo publiko. Vsak dan je bilo čez tisoč gledalcev, ki so glasno pozdravljali vsak uspešen met svojih ljubljencev.

Kegljanje na ledu naj bi bilo uvrščeno že na prihodnje olimpijske igre v Sarajevu. Kegljanje na ledu v drugih državah ne gledajo več kot zgolj rekreacijo, ampak tudi kot tekmovalni šport in je po finančni strani šport enakovreden ostalim panogam. Zato je uspeh naših kegljačev še večji in naj bi v prihodnjem obdobju zaslužil večjo pozornost.

Kegljači udeleženci 31. evropskega prvenstva se zahvaljujejo delovni organizaciji Vatrostalna Zenica TOZD Vatrostalna Jesenice za finančno pomoč, da so se lahko udeležili tega elitnega tekmovanja.

Ruša

VELIKA AKTIVNOST STRELCEV SD TRIGLAV V ZADNJEM MESECU

Sezona streljanja z zračno puško je prav sedaj na višku. Potekajo namreč kar tri tekmovanja, ki so najpmembnejša v republiki za to zvrst orožja. To so:

– dopisna liga najboljših slovenskih ekip s sedežem v Postojni,

– republiško tekmovanje za trofejo »zlata puščica '81« in

– republiško prvenstvo s serijsko zračno puško.

Strelci SD Triglav z Javornika so se zelo uspešno vključili v vsa tri tekmovanja. V dopisni ligi je bilo na sporedu že vseh šest kol predtekmovanja. Po četrtem kolu je bila članska ekipa na četrtem mestu, rezultati v zadnjih dveh kolih pa kažejo tudi na to, da se bodo zanesljivo uvrstili v polfinalno tekmovanje, ki bo že 15. marca.

V tekmovanju za trofejo »zlata puščica '81« je zaključeno že tekmovanje v družinah in v okviru ObSZ Jesenice. Žal so družinsko tekmovanje organizirali le strelci na Javorniku, medtem, ko pa so ostale strelske družine v občini precej nedelavne.

Tekmovanja za »zlato puščico« se je v SD Triglav na Javorniku udeležilo 34 Strelcev. Ta številka nam pove, da se je tudi strelski šport začel širiti na čedalje večji krog občanov,še bolj razveseljivo pa je, da je med njimi tudi vse več mladih.

Na družinskem tekmovanju so bili najboljši: Janez Otrin, Pavel Jezeršek, Franci Bizjak, Oto Maher in Vojko Grebenšek, skupno pa je 12 strelcev doseglo normo za nastop na občinskem tekmovanju.

Sedmega marca je bilo na strelišču SD Trigalv občinsko tekmovanje za »zlato puščico '81«. Nastopilo je 15 strelcev z Javornika in Mojstrane. Najboljši je bil Pavel Jezeršek, pred Janezom Otrinom, Vojkom Grebenškom, Francijem Bizjakom in Karlijem Staničem. Ti so tudi dosegli normo za nastop na republiškem finalu, ki bo 21. marca v Lipici.

Od petka, 13. marca, pa do srede, 18. marca, bo potekalo družinsko prvenstvo za člane, članice, mladinke in mladince. Vabimo vse člane družine in ljubitelje strelskega športa, da se prvenstva udeležijo v prihodnjem tednu na strelišču SD Triglav na Javorniku.

S. D.